

БЕКБОЛОВА АЙШАЙЫМ

**ЭНЕ БОЛУП
ТҮШҮНДҮМ**

Ош – 2017

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5
Б 42

Б42 **Бекболотова Айшайым**
“Эне болуп түшүндүм”. Ырлар. 224 б.
Ош. 2017

ISBN 978-9967-602-91-5

Бул китепке Ата Журт, мекен, ата- эне
жөнүндөгү, лирикалык ыр жыйнактар жазылды.

Б 4702300200-12
ISBN 978-9967-602-91-5

УДК 821.51
ББК 84 Ки 7-5
© Бекболотова А.

БИРИГЕЛИ, ОО ЭЛИМ

Бүтүн болуп бөлүнбөстөн экиге,
Максат койсок бир адамдай өлкөмө.
Бийлик эмес, байлык эмес, эл үчүн,
Кыргыздарым, биригели, келгиле.

Тынчтык күндө чоң эмгекти биз баштап,
Бир кишидей биримдикте жер казсак...
Ыгы менен пайдалансак, карачы,
Мекенибиз байлыкка бай ныксырап.

Карайлычы жер энени бапестеп,
Багат бизди кадырласак бөпөлөп
Эмгек менен ой-мураска жетөбиз,
Өлкөм өсүп, бир бүтүнгө биз келсек,

Кырманьыңа кызыл толоор жыл сайын,
Өрүк-алма, мөмө-жемиш жыжжыйма.
Батпай калар казынаңа, оо, элим,
Максатты биз бир багытка жумшасак.

Тынчтык болсо бир бүтүнбүз анда биз,
Зоболобуз нак ошондо зор болоор.
Бөлүнбөйлү, бөлүнбөйлү, оо, кыргыз.
Кара мүртөз, кара өзгөйлөр жоголоор.
Биримдиктин туусу турса желбиреп,
Кризис да, көрө албас да жоголор.

ТЫНЧТЫК КЕРЕК

Эл бузарлар козутпагын,
Каны суюк жаштарды.
Тукурбагын улут болуп,
Карапайым калктарды.
Сый үстүндө жашап келген,

Карым катыш эзелтөн.
Бүлүнтүрүп кан төгүлдү,
Карапайым калк ыйлап.
Нөшөр, нөшөр
Көз жаштары төгүлүп,
Муңга батып
Эне сыздап жар сыздап.
Бөйкүнөө бала калды,
Жетим болуп
Жаш жүрөгү кан какшап.

Келечегин ойлобостон,
Бута кылып ойношту.
Байлар чардап
Байлыгына манчыркап,
Эки-экиден тукурушуп.
Бүтүндүктү ыдыратып,
Даама болуп ойномок.
Биримдикти жоготуп,
Эл бузарлар жар салбагын,
Түндүк түштүк дегенди.

Түбүбүз бир
Уюткулуу бир элбиз,
Чырмалышып
ажырагыс ширелген.
Кудаа урук бир-бирине жээн тага,
Акыйкатты айткылачы.
Кантип кыйат ажалга,
Ойлонуңбу муну сен.

Бийлик үчүн байлык үчүн тытышпай,
Душмандарга бута кылбай.
Биригели биригели оо элим,
Тынчтык керек,
Тынчтык керек элиме.
Тынчтык болсо бейпилдик,

Жүрөгүң эркин согот.
Өлкөбүздүн гүлдөшүнө,
Бак дарактын бүрдөшүнө.
Таза абанын согушуна,
Эркин эмгек болушуна,
Оо элим тынчтык керек.
Бөлүнүп жарылбайлы,
Келечекти ойлойлу абайлайлы.

Кубанычты кайгыны тең бөлөлү,
Орнотолу тынчтыкты орнотолу.
Бута болуп душманга,
Кул болбойлу.

Бекем болуп темирдей ширелели,
Тарап кетпей бир бирден биригели.
Келечегин ойлойлу жаш муундардын,
Кыргызбыз биз уруу болбой
Улут болуп,
Өнүгөлү алдыга өөдөйлөлү.

Ынтымакка келели ынтымакка,
Ынтымакка биз келсек.
Ырыс толоор казынага,
Мелт калт болуп.

Толуп ташып байлыгың күндө өсөөр,
Биримдикти биз курсак бүтүн болуп.
Бөлүнбөйлү оо элим бөлүнбөйлү,
Бөрүлөргө жөм болуп көрүнбөйлү.
Кыргыз элим бир гана максат коюп,
Өнүгөлү, өнүгөлү!!!

«СУРОО БЕРЕМ ӨЗҮМӨ»

Үмүт, Үмүт
Алга карай шаштырат,
Тегерегим аппак карга курчалып.
Мен баратам кыялга масс
жылт этип
үмүттүн учкундары,
Сезимимди азгырып.

Эрк бербей
Мендеги туюмдарым,
Жаралат жүрөктө куплеттер.
Уйкаштыкпы мазмуну төп келеби,
Деп кайра өзүмө суроо берем.

Суроо берем өзүмө кайра кайра
Жазгандарым,
Мүмкүн чындап чийкидир.
Не болсо да таразалаар адамдар
Өз оюмду,
Ак кагазга түшүрдүм.

Шалаакылык
Дымып калып көп жылдар,
Маани бербей
Көзү бүткөн булактай.
Акырында
Агып чыкты сызылып,
Толуп калган жолун өзү тазалай.

Аба мага жетпегендей
Кысыламын бир туруп,
Ой толгоому
Жеткиремби ийи менен,
Ак кагазга түшүрүп.

Жардамга кел сөз бермети,
Көз алдыма тизилип.

Умай эне акыл кошчу өзүмө,
Бермет болуп төгүл сөздөр сезимге.
Ички туюм вулкан болуп атылып,
Төңир колдо баш бербеди өзүмө.

Төгүл, төгүл
качпа мөңдөн,
Сенден сепил курайын
өзүм сага.
Жан жаныңа
устун болуп турайын,
Урабасын сен экөөбүз
Ийин бекем ийилейли.
Ылайына суусу болсун
Денедеги ысык кан.

Тамырларым
Ширетип бек,
Цемент болуп бек кармап.
Фундаментин түптөйлүчү,
Сөз бермети экөөлөп.

Көрегөңди бекем кармаар,
Уугуң болуп берейин.
Отуң болуп жагылайын.
Быкшып барып тутанбастан
Өчүп калбай бийик күй,
Алоолонуп жалындап.

ПЕНДЕЛЕР

Пөндөдө да ар түр адам бар,
Ар мүнөздө жаралар
Бирине бири окшошпойт.
Ичи таар, заар амалкөй,
Бирок адам деген аты бар,
Жароокөр пөндө дагы бар.

Жалпысынан пөндөбиз,
Көр тиригилик айынан.
Ар кимибиз ар түрдүү,
Аракет кылып келебиз.

Акыл сөз айтат такылдап,
Жакшыны көрсө жакындап.
Жасаган иши окшошпойт,
Көрө албай сени жамандап.

Өзүнөн бөлөк болбосо,
Кудайым ишин оңдосо.
Көкөлөйт анда менмин деп,
Көкүрөк кагып болбоско.

Эгерде иши жылышса,
Жасакер пөндө табылат.
Ичпей жебей жылдырып,
Үйүндү көздөй агылат.
Өз максатын оюнда,
Жүзөөгө эптеп ашыруу.
Сен эмес ал өзү үчүн,
Түнөк издеп кам уруу.

Куйушканың кыйшайса,
Кудуңдап ичтен сүйүнөт.
Көрө албастык ичинде,
Оргуштап кайнап дүүлүгөт.

Саламга көлбөйт какайып,
Жандап баспайт ал качып.
Жакшы сөз кайда баягы,
«Жашабайм» сөнсиз дөп айтчуу.
Кээбир пенде арада,
Ушагын айтып билинбей.
Калпы чыны аралаш,
Жагынуу бар дилиндө.

Казаны толук кайнабайт,
Жакшы жаман ылгабайт.
Күйүгөт жүрөт арада,
Ушакчы эч жарыбайт.

Айыбын айтса күч алган,
Акылсыз пенде дардан бар.
Курсагын сылап иши жок,
Көп нерседөн кур калган.

Көөдөк көйрөң жасанып,
Карды тойсо ынанып.
Барбы жокпу үйүндө,
Кенебей жүргөн арада
Жан бакты адам дагы бар.

Жай баракат ыкшалып,
Жогуна да кейибейт.
Күн өтсө болду таң атып,
Бул турмушун жерибейт.

Жогору койгон баарынан,
Жыргалы дөп жашоонун.
Арактын түшүп артынан,
Арабек калган пенде бар.

Адал эмгек жасабай,
Оңой оокат артынан.

Түшкөнү да ал пөндө,
Агызып төр, күч жумшабай.
Жалкоо бар жанын кыйнабай,
Уруулук менен жан багып
Уятсыз өскөн пөндө бар.

Жатып ичээр жан бакты,
Дүйнө менен иши жок.
Аялы багат андайды,
Бирок ичип жөп келгенде.
Алдына эч ким чыгарбай,
Бул да пөндө жан бакты.

Артынан түшүп акчанын,
Абийрин саткан мансапка.
Араандай оозу ачылган,
Булда пөндө паракор.

Көр тиричилик айынан,
Наша сатып байыган.
Кор болот түбү оңолбойт,
Чегип алып жыргаган.
Акыры кайгы муң болоор,
Булда пөндө бүт ойрон.

Алы күчү барында,
Белсенип эмгек кылбастан.
Денесин сатып акчага,
Бейбаш бетпак ал арсыз.
Пөндө деп мөн айтышка,
Оозум барбайт абийирсиз.
Эки бети капкара,
Бул да пөндө арада.

Акыл эси жагынан
Айырмаланып айбандан,
Адам деген атты алып,

Энчилеген пөндөгө
Атты алып жүрөбүз.

Адамдын бар адамы,
Сакадай бою сары алтын.
Жетишкен баардык жагынан,
Жеткиликтүү тарбия
Сиңирген бүт боюна.
Акылы тунук толтура,
Адам да бар арада.

Эл үчүн күйөт жүрөгү,
Дили таза боорукөр.
Кызыкпайт эч байлыкка,
Айтабыз аны Адам деп
Баардыгына жароокөр.

Алыс жакын ылгабайт ,
Жаш карыны бүт сыйлайт.
Кичи пөйил жатык сөз,
Урматтайт баардык пендени
Элине тийет кереги.

Жасаганы жакшылык,
Эл учун согот жүрөгү .
Сыймык менен биз ага,
Адам деп башты ийели.

БААЛАНБАЙ КАЛДЫ ЭМГЕГИ

Адамдар доомат кылышат,
Алмаштырып ыйык кесибин.
Акчаны кызык көрүп
Мугалим
Таштап кетти мектебин.

Жоок, жоок акча эмес,
Төбөлөнип баркы.
Эмгегин баалабай калды,
Эч убакта калкы.
Анан кантсин
Анын сөзүнөн,
Соодагердин кыйкырыгы.
Жагуумду угулат балдарга,
Кийгени кымбат баа
Кармаганы акча .

Мугалим сөзү менен
Ак эмгекке чакырат,
Эч ким укпайт курук сөздү.
Жылтырак- жалтырак ,
Балдарды азгырат.

Мугалимдин бар байлыгы,
Татыктуу
Тарбия алган окуучулар.
Мугалимдин ийгилиги алар,
Баалабайт аны эч ким
Коомчулук муну билгин.

Доомат койбо мугалимге,
Айыптуу эмес ал .
Элге болгон ишенимин,
Чөйрөбүз тушап салган.

Анан минтип аргасыздан,
Ишке болгон жөндөмү жоголуп.
Жоопкөрчилик кызыгуусу төмөндөдү,
Же айлыгы көбөйбөдү.

Бул көрүнүш убактылуу,
Коом өзгөрөөр
Билимсиз коом жылбасын.

Унутпастан жаштар (!),
Аны эске ал.

Атактуу окумуштуулар,
Акедемик , учкуч, врачтар
Президент министрлер,
Баарыңар мугалимден
Тарбия алгансыңар.

Мөн-мөнсинген соодагер да,
Үйрөнгөн санды кошууну.
Унутуп анан мугалимдин эмгегин,
Көрмөксөнгө салбаңар.

Наалат айтып мугалимди
Жөктөөнүн ордуна,
Колдоого алгыла.
Маралдык жактан да
Экономикадан да,
Корголбой калды мугалим
Аны эске алсаңар.

Уккулачы чет жакта
Эн жөнөкөй жумушчу,
Эки эсе кызмат маяна алса .
Мугалимдин акчасы,
Аран нанына жараса.

Төлөнүп жүрчүү комсулууга да,
Биз ишенген парламентибиз тарабынан.
Алынып салынса,
Ким кызыгат бул кесипке. ???
Кийинки муун аны чанып,
Маянасы көп ишке чапса.
Келечекти ойлобой,
Оңой оокатка качса.
Оо урпактар ойлонгула,
Бул кесип бош калабы!!!

Жоок, жоок үмүт үзбөй,
Сабыр кылыңар.
Күнүмдүк көр тиричиликке кызыкпай,
Жаңы кайрат күч мөнөн,
Ишти колго алсаңар.
Унутта калбаспыз биз дагы,
Мугалим жөнүндө ойлоноор.

Жаштарга
Эли үчүн зор күч экенин,
Үгүт насааттарды айтып.
Элдин жеңилин жерден,
Оорун, колдон алса, деп үндөсөк.
Орду толоор мугалимдин,
Ким экенин ойлосок.

«КИЧИНЕДЕН ЧОҢ ИЙГИЛИК ЖАРАЛАР»

Тамчы, тамчы
Тамчыдан көл куралаар,
Кичинеден
Чоң ийгилик жаралаар.
Үмүт үзбөй
Алга карай умтулуп,
Сабырлуу бол
Бул адамдык сапаттар.

Эрикпегин
Эмгек кылып шымалан,
Ийгилиги
Сен аракет кылгандан.
Мекен үчүн
Эмгек кылуу бул сыймык,
Эрикчээлдик
Бул адатка көнгөндөр.
Адам эмес,
Өмүр бою ал наадан.

Сенин жүзүң
Эмгегиңден көрүнүп,
Ата-энең
Сыймыктансын сүйүнүп.
Колдон келбес
Нерселерге талпынба,
Жерди баркта
Көрктөндүрүп жерди бак.
Кор болбойсуң,
Анда сени жер багат.

Адал жаша
Арамдыкка барбагын,
Жакшы эмне
Жаман эмне талдагын.
Кылымдардан
Кылымдарга келаткан,
Ата салтын
Кыргызымдын сактагын.

Адилет бол
Сен бирөөнү кордобо,
Көнбөгүнүң
Бекер оокат олжого.
Пенде деген
Арсыз атка конбогун,
Билим алгын
Изденигиң адам бол.

Ата журтту
Калтырбагын уятка,
Сатпагының
Мекениңди акчага.
Абийир берсин
Намыс берсин оо алла,
Тилегеним
Ушул менин жаштарга.

Тамчы, тамчы
Тамчыдан көл куралар,
Изин салып
Акырындап жай агар.
Сен туруктуу
Эмгектенсең талыкпай,
Кичинеден
Чоң ийгилик жаралар.

ОКУП ЖҮР

Аңдай албайм, мазмун мнен маңызын,
Окурманым айтаар байкап ал жагын.
Туюм-сезим, ойдогумду мен жаздым,
Ырым менин сырым, курдаш-ардагым.

Жазганымда жүрөгүмдүн үнү бар,
Сунам китеп сыныңызды угам деп.
Ар акындын уйку көрбөс түнү бар,
Менде дагы бар жигердүү аракет.

Кулун- Ата, туулган жерим, колдоочум,
Биз тирүүбүз өсөөрүңдү колдогуң.
Мекен жүгүн аркалоону эңсеген,
Бул ааламда ар бир адам бар болсун.

ОШ ШААРЫМ

Ош шаарым берекелүү ырыс төккөн,
Байыртаадан түптөлгөн шаар өнүп өскөн.
Кылымдан кылымга жашаса да,
Күндө жаш, күндө жаңы өзү өктөм.

Маңкайып кезге урунат Сулайман Тоо,
Ошумдун маданий борбору бул.

Андагы оймо-чийме жазуулары,
Эзелки шаар экенин билдирет го.

үч миң, төрт миң жыл бизге чейин,
Жазылыптыр таштарга жазуулары.
Табигый кооздугу булактары,
Кызыктырган Орто Азия түрк элдерин.

Тынымсыз күнү-түнү чубап келген,
Ошума токтолушуп түнөп кеткен.
Жибек жол эл үчүн кызмат кылып,
Изилдеп көбөйсүн билимдүүнүн катарлары.
Ордендүү студенттин Ош шаары,
Жериң гүлдөп элиң жаңы күндө жаңы.

КӨМҮСКӨ КАЛЫП БАРАТАТ

Көмүскө калып баратат,
Көкүрөктө таланттар.
Көрөңгө коюп азыраак,
Жакшы-жаман жактарын,
Көбүрөөк айтып шык кошуп,
Көмөкчү болоор адам жок.

Унут болуп баратат,
Жадымдагы таланттар,
Уютку коюп азыраак,
Улам-улам шык кошуп.
Жол көрсөтүп багыштап,
Улап коер адам жок.
Колума алып калемди,
Ойдогуну тизмектейм.
Жеңил эмес, билемин,
Толкунга түшкөн дөңгөчтөй,
Урунуп аркы-беркиге,
Өйдө-төмөн экчелип,

Көтпөсөм экен пыркырап,
Азгырып мени алыска,
Үзүлбөйт үмүт кол сунат.

Оргуштап чыккан көөдөндөн,
Оюмду жазып тизмөктөйм,
Бел байлап кирдим толкунга.
Оңой эмес билемин,
Толкунга тосуп денени,
Туруштук мөн беремби. (?)

ЫР ЖАЗАМ

Кайдыгөрлик
Чыгынбастык айынан,
Канчалаган
Ырлар калды жазылбай.
Учурунда
Аны багып өстүрбөй,
Өмүр өтүп
Өксүп барат көөдөндө.

Түйшүктөнөм
Түнү дагы уктабай,
Мезгил өмүр
Жылган сайын алдыга.
Жараткандын
Тартуулаган талантын,
Пайдаланбай
Каламбы деп алдастайм.

Уйгу, туйгу
Ой туюмун шаштырып,
Шыбырашат
Колго алгын калемди.
Оо жараткан

Өзүң болуп колдоочум,
Ак кагазга
Тилдегени шилтедим.
Майда барат
Көр турмушка берилип,
Кечиргиниң
Кечиргиниң кечиктим.

Чечкиндүүлүк
Убагында кыла албай,
Аны барктап
Колго албай.
Кодондо ыйлап
Көөдөнүмдө ыр ырдап,
Түшүмдө да
Түрмөк-түрмөк ыр сунат.

Мезгил өмүр
Эрегишип тынымсыз,
Улам, улам
Алга карай сызышып.
Мен дагы
Андан калбай ашыгамын,
Ата-Журттун
Абасы да ыр сунуп.

Шамал жүрсө
Гүлдөр ырдайт,
Тал-тереги
Обон созуп шыбырап.
Ыргагына кошуламын,
Сергеймин жеңилдөнөм
Оор жүктөн кутулуп.

Жан дүйнөм,
Ырдан бүтүп жаралгансып.
Оо жараткан жазбай калсам,

Жан дүйнөмдү сыздатып.
Оору сымак
Туталанам,
Токтоно албай бир жерге
Жетпегендей бир нерсе
Буулугуп.

Калем алып
Чиймелесем дептерге,
Жеңилденем
Ал оорудан арылам.
Мейли деймин
Байлыгымдан айрылсам,
Айрылбайым эми сенден
Чарчабастан ыр жазам.

Көр оокаттын
Азабынан кыйналсам,
Мейли деймин бул жашоонун
Ызгаарына чайналсам.
Айрылбайым
Ырым сенден биргемин
Жазбай калсам
Чын кайгыга кабылам,
Мен ошондо
Чын жашоодон айрылам.

ШЫК БЕРИП КОЙ

Маани бербей өчүрүпмүн талантты,
Кечикпесем көп эмгектер жаралмак.
Таштап койбой көңүл эргий калганда,
Баркы кандай, жазылыптыр азыраак.

Кеч болсо да алдым колго калемди,
Калбайын деп карыганда арманда.

Мезгил шамал, өтөт улам закымдап,
үлгүрөмбү ой-санаамды жазганга?..

Койбойбу деп ары таштап калемин,
Кылбайбы деп мындан зарыл керегин.
Жактырбаган түр көрсөтпө, колдоп кой,
Ал жарыңдын ырдан бүткөн белегин.

Жан жолдошум, өтүнүчүм актаарсың,
Рух азыгын көңүл буруп жактаарсың.
Дайым мени сүрөчүсүң алдыга,
Бул шартта да жакшылыкка баштаарсың.

Кундер сызып, өмүр өтүп баратат,
Түшүмдө да ыр жазам узун сабак.
Ойлоруң тизмекте, - деп шык берип кой,
Отурсам калем кармап, кагаз карап.

КЫРГЫЗ ТИЛИМ

Сүй, корго кыргыз тилди, эне тилиң,
Унутпа, башка тилди кошо үйрөнгүн.
Көп тилде эгер эркин сүйлөй билсөң,
Бул сенин дилгирлигиң, көлөчөгиң.

Көптү бил, билимге сен сугарылгын,
Кыргыз тили
түпкү илиң, улут тилиң.
Жерибе, кыргыз тилде сүйлөгүңүң,
Кошо жүрсүн,
Көп тилди үйрөнгүңүң.

Жетесиң
Көп нерсеге билим менен,
Тааныткын
Кыргыз элин дүнүйөгө.

Жүрөгүң
Кыргызмын деп согуп турсун,
Жан дүйнөң
Алоолонуп күйүп күндө.

ЖАЗА БЕРЕМ

Көптөрү суроо беришет,
Акын тез-тез сүйө бөреби деп.
Ал деле адам, жүрөгү бирөө,
Арналган түбөлүккө бир адамга.
Ар кимге бирден арналгандай,
Жүрөгү анын калбыр беле.

Таасирленип көргөн укканымдан.
Жарала берет ашыктык ырлар.
Толкунданып илхам келип башкача,
Ак кагазга түшүрүлөт чоң сырлар,
Карабай, көңүл бурбай курагыңа.

Жаза берем, жаза берем
Ал таасирлер кытыгылап,
Отурам колдо калем толкундантат.
Кээде ырлар эрккө койбой
Жалындайт махабат,
Жүрөктү эзчүдөй ырлар чыгат.
Ырларым, бирөөнүн жүрөгүн козгойт,
Ырларым, кээ бирөнүн арманын коштойт.
Ырларым, ырахат берет, кумарлантат,
Ырларым кээ бирөнү муңга салат.

үй-бүлөдө түшүнгөн жакшы,
Түшүнбөсө кор болот шордуу акын.
Жараткан ага шык берген да,
Кой дегенге болбой, жазат
Ошон үчүн талант окшойт.

Бааланат, кээде бааланбай калат,
Бул өзү бир кем дүйнө атаганат.
Тээ алыстан коштошуп кол булгалап,
Өмүр бизден окчундап өтүп барат.

«БИЗ ДҮЙНӨГӨ УБАКТЫЛУУ КОНОКПУЗ»

Биз дүйнөгө
Убактылуу конокпуз,
Аны билбей
Чырлашабыз мококпуз.
Бир келебиз
Ыксыз, жиксиз кетebиз,
Сыйлашалы бул жашоодо
Жүрөктөрдү оорутпай.

Чындыгында эске келбейт
Көңүл калуу кайдыгерлик
Күнүмдүгүн ойломой
Карагыла кечеги күн бүгүн жок
Пенде экенбиз алды арткыны ойлобой

Арам оокат көр тиричилик айынан,
Жалган айтып бирөөлөрдү алдамай.
Жыйган дүйнөң сөн жетишкен мартабаң,
Аттиң пендем бир күндүктүр күн бүтсө.

Аралжысы болбойт сага дүйнөңдүн,
Бул дүйнөдө жашоо өзү жалгандыр.
Жашагының таза ыйык булганба,
Атың калсын адам деген сыймыктуу.

Оорутпайлы адамдардын көңүлүн,
Түркүк болбос дүнүйөгө эч кимиң.
Баары жалган байлык, бийлик дүнүйөң,

Аралжысы болбойт сага бир тыйын.
Маңдайыңда чындык гана бир өлүм,

Балаң, жарың, туугандарың ата-энең,
Токтото албас ажалыңды бир келген.
Өлүм чындык мейли ыйла мейли өксө,
Калтырбайлы көңүлдөрдү
Сыйлашып өт дүйнөдөн.

ЧЫҢЫЗ АГА

Жылдыз элең
Алыстан жанып турган,
Кыргызды
Кыргыз кылып тааныттырган.
Тоо элең
Алыска атың көткөн,
Чыңгыз ага.

Аттин ай ажалга алы жетпей,
Пенде алсыз жандан беле
Өчтүбү жылдызыңыз, Чыңгыз ага
Тоо кулап кыргыз эли
Муңга батып,
Жетимсиреп карап турат.

Жаныңыз дүйнө кезип,
Кеттиби түбөлүккө.
Издейби Жамийланы,
Ак сүйүүнү даңазалап,
Чакырабы адамдарды.
Маңкурт болбогун деп,
Чакырабы адал жашоо ыймандыкка.

Кеттиңизби
Ак булутка аралашып,

Алыстан, алыстан
Саманчынын жолунан,
Кыргыздырга көз салып караганы.
Кеттиңизби
Дениз бойлоп,
Дүйнө элин тынч жашоого чакыргалы.

Өлбөстүк жаралбаптыр,
Бул жашоодо.
Таш чайнардай
Арман күндү калтырып,
Торколуу той сөксөн жылдык
Тойлонбостон,
Аза күтүп айрылдык.

Жаралат сиздөй киши чанда гана,
Аттиң ай
Жүрөктөр сыздап турат.
Ажал күчтүү адамдан
Аралжы боло албады,
Өнүксө да илим күчү.

Сиз өлбөйсүз
Экинчи өмүрүңүз түбөлүктүү,
Дүйнө кезип
Кылымдан кылымга.
Кыргызмын дегендин жүрөгүндө
Унутулбайт
Жашайт, жашайт түбөлүккө.
Кыргызга жар салдыңыз
Киргиз болбой Кыргыз болуп,
Эне тилди унутпа.
Сүйлөгүн өз тилиңде,
Мекенди ыйык тутуп,
Баалагын эне тилди.

Бул сөзүңүз кыргызга ураан болуп,
Сакталсын бек

Дүйнө эли билчү эле.
Кыргыздарды
Чыңгыздын эли,
Кыргыздар деп.

Кошкун, ага, коштошсок да
Сизди сүйгөн адамдардын,
Өлбөстөн жүрөгүндө
Жашай берет, жашай берет,
Чыңгыз, Чыңгыз деп.

ЫРДА ЫРЫСБАЙ
*(Ырысбай агайдын жетимиш
жылдыгына)*

Жоокөр сымал турган кезде,
Ыр дүйнөнүн чегинде.
Капысынан чарк деп түшүп чагылган,
Күүлөгөн кыягыңдын кылы үзүлдү.
Аттиң ай элиң үчүн бүтпөс арман.

Ырга айланып өмүрү ырга айланып,
Сүйүү болуп жүрөктөн түнөк табып.
Өткөн менен дүйнөдөн унут болбойт,
Жашай берет Ырысбай тирүү болуп.

Кылым өтсүн арадан ыры өлбөйт,
Уккандар эргүү алат жүрөк сергийт.
«Түгөйүм» «Издейм сени» деп ырдашып,
Кыз-жигит жүрөгүнөн сүйүү издейт.
Ашып ташып сыйкыр күчкө термелип,
Канат байлап мукам үнүң дем берип.
Талант элең бул жашоого бир келген,
Көптөрү өзүңдөн таасирленип.

Ажал арбап, ажал аңдып артыңдан,
Бийик-бийик максаттарга жетээрде.

Эркин учкан тоо бүркүтү,
Канаты сынып мөртинди.

Экинчи өмүрүң ырың сенин,
Жашай берет түбөлүктүү.
Каректерде турат элесиң,
Ырда Ырысбай, ырдагының.
Унутулбайт жаңырып ырың кулакта.

ООГАН

Ооган, ооган
Канчалаган адамдын,
үмүттөрүн
Жалп өчүрүп кыйраттың.
Сүйгөндөрү,
Ата-энеси жол карап,
Түбөлүккө
Жүрөгүндө так калды.

Ооган, ооган
Атың суук угулат,
Көз жаш болуп адамдарга
Жүрөктөрү зыркырап,
Жыйырма жыл өтсө дагы
Көз алдыда
Аны эч ким унутпайт.

Жаш уландар
Коргоо үчүн мекенди,
Жан дилинен ант беришип,
Ак кызматын өтөдү.
Жүрөк тосуп
Өлүмгө тик карашып,
Жан кыйышты
Ата-Журтка көлбөди.

Унута албай уулдарын,
Энелердин
Эмчектери зыркырап,
Жараладың жүрөктөрүн
Айланып көз жашына,
Кара кийип алганы
Бала калды жетим болуп,
Зар болуп ата жытына.

КЫРГЫЗСТАН

Ала тоолуу ак мөңгүлүү,
Улар сайрап бүркүт учкан.
Тунук аба суусу таза,
Сыймыктанам кыргызстан.

Жел жүргөндө аңкып жаты,
Тулаң чөбүң кулпуруп.
Сергийт көңүл көтөрүлүп,
Кокту сайын булак жылжып.

Арча кайың аралашып,
Карагайың асман мөлжөп.
Кен байлыктын уюткусу,
Менин өлкөм Кыргызстан.

Кай берендин түрү сенде,
Илбирс Арстан мекендеген.
Кен байлыктын уюткусу,
Менин өлкөм Кыргызстан.
Көндөр менен ГЭСке бай,
Шаркыратма кадам сайын.
Бийик тоодон боюн таштап,
Касиеттүү дарылыгы.
Менин өлкөм Кыргызстан.
Ала тоолуу ак мөңгүлүү,

Улар сайрап бүркүт учкан.
Суусу тунук таза аба,
Сыймыктанам кыргызстаным
Кыргызстан.

ДЕМОКРАТИЯ ДЕП

Демократия деп күрөшүп,
Эркиндиктин гүлү өсүп.
Эгемөндүү заман түзөбүз деп,
Социалисттик система кулап,
Замана өзгөрдү.

Талкаланып завод, фабрика,
Талоонго түшүштү.
Колхоздун мал мүлкү бөлүнүп,
Амалдуулардын колуна өттү.

Алдым-жуттумдар байып,
Карапайым калкка.
Бүлүк түштү.
Менчиктеп алып малды-мүлктү,
Коомдук деп аталган нерсе бүт,
Колдон колго өттү.
Адам башына мал бөлүндү,
Жер бөлүндү,
Муну мөнөн мамлекет
Байып кетчүдөй көрүндү.

Бирок турмуш таарып,
Күндөн-күнгө жумушсуздук
Карапайым элди каарып
Алсыратып-мүңкүрөтүп пөндөсін,
Туш-туш жакка таратты.
Айыл-кыштакта мурункудай маяна жок
Анан кантти?
Туруктуу иштин жогунан,

Эмгек күчү менен
Оокат кылгандар
Оор абалга кабылды.

Жаштар кетти жумуш издеп алыска,
Россия, Казакстан батыш тарапка.
Кыргыздар
Ыйык деп парктап күткөн.
Кыргыз кызы
Жумуш издеп кетти алыска,
Оор сумка көтөрө албай
Назик дене
Майышып көркү кетти.

Сый урмат алыс, алыстап кетти.
Бул турмушту ата-эне күтпөгөн,
Ойлой берип алыстагы балдарын.
Санаа басып үрпөйүшүп жүдөгөн.

Оо, Кыргыздар!!!
Өлкөбүзгө түшүп жатат пайда деп,
Сүйүнбөйлү биз дагы.
Канчалаган билимдүүлөр,
Кетип жатат чет жакка.
Жан дүйнөсү, кызматы,
Калып жатат ал жакта.

Нечендеген ишкерлер,
Колунан көөрү төгүлгөн,
Уста, уз билимдүүсү.
Ала сумка көтөрүп,
Алыс жүрсө,
Алга сүрөп өлкөбүздү.
Өнүктүрөөр адамдар.
Кетип жатса иш издеп,
Өлкөбүз кантип өнүгөт.
Акча деген азгырыгың,

Кызыктырып улам бирин.
Калып жатса жат жерде,
Өлкөң өспөй алдыга,
Батып калаар баткакка.
Муну бил сен!!!

Эл аралап бассаң,
Үй-жайың кайтарып.
Жалаң гана,
Кары-картаң калган.

Бүлүк түшүп үй-бүлөгө,
Канча кыргыз
Келе албай айылына,
Эне-бала зарыгуулар жүзүндө.
Кабары жок, дайынсыз деп,
Кээлери батып күйүткө.

Жеңил оокат
Туруксуздук адат болгон.
Уят, намыс жоголгон,
Уурулук тоногонго кенген,
Жаштар өстү өлкөдө.

Сарптаган тапканын,
Ичимдикке, тамекиге.
Азгырылып баңгиликке,
Тирүү өлүккө.
Көзөмөлдүн жогунан,
Тоготпостон кээ бири.
Чоң ата, чоң энени,
Көчө таптап талаалап.
Тентек балдар көбөйдү,

Өкүнөсүң үшкүрүп.
Башыңдагы тумакты,
Жула качып кеткенде.

Тартипке аны чакыраар,
Ата-энеси алыста.
Тарбиясы болбосо,
Аттиң ай анын түнөгү.
Абак болуп жоголот да.

Сыздайт көрүп жүрөгүң,
Садага сурайт жаш балдар.
Отурушат базарда,
Баратабыз кай жакка.

Араба сүйрөйт жашоо үчүн,
Алууга жетпейт каражат
Мектепке барбай кийими жок,
Темир-тезек чогултуп,
Туңгуюк турмуш карасаң.

ОКШОП КЕТЕТ

Жашоо, жашоо
Уланууда кайталанып күнүгө,
Бирде сага тартууласа кубаныч.
Капыс эле булут айланып,
Жашоо күрөш, тоскоолдукка карабай,
Өтөт өмүр токтолбой.
Жаратылыш адам, эриш-аркак, өзөктөш,
Бири-бирин толуктап,
Жан-жаныбар, адам турмушу,
Окшоп кетет
Аны абайлап карасаң.
Безеленип, сайрап тынбай бадалда,
Чымчык учат, алыс учуп кете албай
Алды менен көңүл бурбай,
Таңыркадым кыйлага,
Тыңшап көпкө карап турсам,
Тегеренип утуру.

Мукам чыгат ызаалык бар үнүндө,
Кайра-кайра чырылдап,
Жоготкондой бир нерсе,
Канат кагат, кайра конот, кетө албай.

Бара-бара муңдуу болуп добушу,
Айрылгандай өтө жакын нерседен
Анда санда сайрап калды
Алсыраган немөдөй,
Карагандын бутагын
Калды тиктөп телмире.

Чебеленет, эмнеге деп,
Басып барсам акырын,
Алысыраак учту барып,
Конуп калды шыбакка.
Шамалданбы же башка душманынан
Коргоном деп,
Түшүп калган уясынан,
Жерде сары ооз балапан.

Оозун ачат улам-улам,
Көтөрө албай баш жагын,
Канаттары тыбырап,
Алсыз анан не кылсын.

Колго алып, уясына
Салып коюп, карасам,
Эне чымчык алысыраак,
Учат мөндөн айбыгып.

Муңдуу сайрап утуру,
Кантээр айла табалбай,
Жардам сурап өлтүрбө деп,
Жалдырап карагандай мени улам,
Чырылдап үнү басылбай.

Окшоп кетти баласына,
Жараткандан өмүр тилеп.
Жалынып турган энеге,
Окшош экен энелердин
Тилеги да, жүрөгү.

Бала үчүн күйүп-жанып,
Чарк айланып,
Даяр эне баласы үчүн,
Өз өмүрүн бөрүүгө,
Бир гана тилегени
Өзү өлсө да, калса деп бала тирүү.

Кайрылып экинчи күн
Барсам аңдып, абайлап,
Балапан да, уя да жок.
Алып кеткен каякка,
Көрүп калды мыкаачы деп.

Адаштырып уясын,
Же өлүп калса баласы.
Ызаасына чыдабай
Бузганбы уясын.

Аңдып туруп душманы
Энеси жемге кеткенде,
Жалмап жеп кеткенби.
Арсар ойдо калдым да,
Ойго баттым,
Алдуусу алсызын мыкчып жөмөй.
Бул жашоодо толтура.

Өзүнүн жеке кызыкчылыгын ойлоп,
Бири-бирин өлтүрмөй.
Оо, пенделер.
Биз кимбиз, кимбиз деги айткыла.

«ЭНЕ БОЛУУ»

Эне болуу
Көч түшүндүм оор тура,
Сүйүнүчү
Кыжылдыгы толтура.
Балам күлсө
Кошо күлүп жаркылдап,
Азыр мөнмин апакемдин ордунда.

Эне болуу
Бактылуу да сыймыктуу,
Турмуш деген
Сынга салып көп түрдүү.
Балаң кабак
Чытып калса анда сен,
жүрөк ооруп байкуш боло түшөсүн.

Эне болуу
Урматтуу да түйшүктүү,
Баскан жолуң
Өйдө ылдый көп түрдүү.
Апакем ай
Кадырыңа жөтпөпмин,
Эне болуп мына эми түшүндүм.
Эне болуу
Ызат көрүү сый көрүү,
Сүйүнүчүн
Рахатын тең бөлүү.
Кубат берчи
Сен жашартаар суу болуп,
Энөлөрдү бийик тутуп жүрөлү.

Эне болуу
Түн уйкусун он бөлүү,
Жакшысын да жаманын да тең бөлүү.
Бакыт чаччы

Мээрим төгүп энеге,
Зоболосун бийик тутуп жүрөлү.

Эне болуу
Ыйык нерсе кол жеткис,
Баалай билгин
Назиктигин эненин.
Сезимтал бол
Тыңшап көрчү абайлап,
Бала үчүн согот эне жүрөгү.

ЭНЕЛЕР

Үйдүн куту
Мээрим көлү энелер,
Бала үчүн
Бакыт нурун себелер.
Силерсиңер
Бул жашоонун очогу,
Данакери
Ынтымактын символу.

Бала үчүн
Өмүр тилеп бакыт тилеп,
Жашоонун
үрөөнүн сээп өстүргөн.
Аталардын
Өнөктөшү энелер,
Ширетип
Жашоосун бекемдеген.

Күн сыяктуу
Жылуулукту себелеп,
Караңгыда шам чырак.
Жашоонун
Жазылбаган эрежесин,
Кадам сайын үйрөтүп.

Кызыксыз
Силерсиз жашоо дагы,
Кунарсыз кооздугу.
Байлыгым баары баары,
Силерсиңер теңдеши жок энелер.

«ЖАРАТЫПТЫР ЖАТ КЫЛЫП»

Түпкү тегим Кара Баргы уругу,
Уюткулуу, көрөңгөлүү түптөлгөн.
Чын дилинен сыйлап турат мейман дос,
Куйкум сөздүү шайыр мүнөз эл келет.

Аралашсаң сен болосуң кушубак,
Жан дил менен сени тосот утурлап.
Кыздарыбыз келген тура сый көрсүн,
Алдың тосуп үйлөрүнө чакырат.

Кайда барба дасторкондор жайылып,
Элиме мен сыймыктанам жалынып.
Кыз баланы жаратыптыр аттиң ай,
Башка элге бүлө экенсиң жат кылып.

«АТКАРДЫМБЫ АТА СӨЗҮН»

Ойлор, ойлор
Ой артынан ой келет
Экрандай
Тизмектелип терметет
Тируүлүктө мөн эмнени бүтүрдүм
Аткардымбы
Ата сөзүн мен эстеп.

Айтаар эле
Адам бол деп атабыз,

Ыймандуу бол
Бул турмушта ак жаша.
Урматтай бил
Жашты дагы карыны,
Ыйык болот ата-энени кадырла.

Эмгектенгин
Элиң үчүн күйүп жан,
Рахат ал
Сен пайдалуу иш жасап,
Эң жаманы эрикчээлдик
Бүгүнкүнү
Эртеңкиге калтырган.

Сыйлай билгин,
Үй бүлөөңдү барктай бил.
Түшүрбөгүн кадыр баркын,
Бийик көтөр
Эл жериңдин намысын.

Азыр мына
Мен да бала чакалуу,
Балам үчүн толгономун мен дагы.
Ыйман, адеп
Уят болсо аларда,
Аткарганым
Ата сөзүн мен дагы!

«КАНЫБЫЗДА БАР БЕЛЕ»

Уккулачы Кыргыз элим,
Таш боордук каразгөйлүк.
Кайдан келген адам канына,
Же болбосо жаратылышынан,
Сиңгенби адам жанына.

Зулумдук түркөйлүктү,
Үйрөндүкпү батыш элинөн.
Ата энеге катуу тийип үрпөңдөп,
Карыганда таштай качкан
Карыптардын үйүнө.

Кыргызымда жок эле го
Кайдан келди мындай салттар,
Кыргыз элине
Ойлондурад ойго салат ,
Оо, пөндөлөр дайыма.

Айткылачы
Сен оорусаң кошо онтоп,
Күлсөң кошо күлгөн.
Өлбөй эсен чоңойсо деп
Тилек менен жүргөн,
Карыганда томсоортуп таштаарыңды.
Кайдан, кайдан ата-эненин,
Түшүнө да кирбеген.

Тилек кылган сый урматта,
Баланын ыраатын көрүп
Кайгысыз өмүр сүрсөм
Өз колунан чайын ичип,
Тунук таза өмүр сүрсөм
Деп тилек кылгандыр нечен.

Улгайып алдан-күчтөн тайганда,
Карылардын үйүнө таштаарыңды.
Кара мүртөз таш боор болуп,
Кайрымсыз болуп калаарыңды,
Кайдан, кайдан эсине да кирбеген.

Же өзүбүз бердикпи
Ал тарбияны,
Оо, кыргыз элим.

Бул адат кайдан келди,
Кайдан келди айткылачы.?

КЕЛ, НООРУЗ, КЕЛГИН

Жаздай болуп жадырап,
Элимде болуп ынтымак.
Ийгиликтер жаралсын,
Жашообуз болуп бакубат.

Кел, Нооруз, куш келгин,
Жакшылык, байлык алып келгин.
Береке бергин элиме,
Бейпилдик конуп үйүнө.

Келгин, Нооруз, келгиниң,
Жазгы көктөм жытындай.
Ырыскы чачып бүрдөсүн,
Жаңыланып элибиз,
Өлкөбүз өсүп гүлдөсүн.

Оттой бийик жылуулук,
Жаз айындай сулуулук.
Өлкөбүзгө орносун,
Күлкү кетпей жүзүнөн.
Достугубуз чыңдалып,
Бузулгус чеп ынтымак,
Тынчтыкты элим колдосун.

КИЧИ МЕКЕН, КИНДИК КАН ТАМГАН ЖЕРИМ

Чагылышып, чокулары күн нуруна,
Күмүш нур чачырап, кулпуруп.
Тиктегим келет менин, моокум канбай,
Сулуу мага шыралжыны шыбагы.

Чачырап күндүн нуру чыккан кезде,
Кооздукка бөлөнүп мемиреп.
Бөйиштин очугубу деп каламын,
Жаркырап чокуларын асман тиреп.

Сергийсиң, таза аба, таза желиң,
Эргитип жан дүйнөнү аралап.
Түркүн куш түргө салып, кооздукту,
Шуудурап, бак-дарагың улап.

Абайлап, бассаң аралап,
Өзүнчө эле симфония жаңырат.
Гүлдөр бийлеп, кыяк тартып чегиртке,
Жаңы обон, жаңы ыргак ыр ырдап.
Коозсуң, коозсуң, менин жерим, сулуусуң,
Бүркүт шаңшып, улар сайрап, кубулжуп,
Таштан ташка ала салып,
Тунук кашка сууларың.
Кере жутсаң, дөңөң сергип,
Өмүр улар,
Суусу беле мүрөктүн.

Көз салам кыраңынан туш тарапка,
Чексиздик созулуп тоолор улай.
Жыйылып булуттар түрмөктөлүп,
Чагылса күн нуруна
Алоолонгон жалындай.

Сулуусуң, сулуусуң, сөзүм жетпейт,
Жытыңды искеймин, кетким келбейт.
Кичи мекен киндик кна тамган жерим,
Сендеги балалыгым, аруу таза.
Эсиме кылт дей түшөт, эстен кетпейт.

«ТУРМУШ СЫНЧЫ»

Туулган жерим
Алыстамын сагынам,
Сенде калган
Балалыгым жаш кезим.
Өжөр элем
Ата-эненин эркеси,
Билинбестөн
Күн өтүптүр бой жеттим.

Кежир элем
Ойдогуну аткарган,
Ал кыял жок
Токтоо болуп бой тарткам.
Булут айдап
Шамал кууп кеткенби,
Турмуш сынчы
Жол көрсөтүп көздү ачкан.

Азыр мына
Берү элине келинмин.
Жерибеймин
Мен «Ой-Талдык» деймин.
Турмуш жолун
Ушул элден баштадым,
Ушул жерден
Мен агарып көгөрдүм.

Бала таптым
Эч нерсеге теңегис,
Элжиретип
Жүрөгүмдү ал эзип.
Жыттап койсоң
Жулуп кетет белгисиз,
Кыжылдыгың
Чарчаганың бүт кетип.

КОШ АПАКЕ

Күн сайын көңүл бөлүп,
Алдыңа апта сайын бара албадым.
Кечиргин апаке ак сүтүңдү,
Жаныңда боло албадым.

Укпай калдым
Узаардагы сөзүңдү,
Уйгу-туйгу
Сокту жүрөк билдиңби.
Токтоно албай
Апам улам элестеп,
Туюмума
Апа белги бердиңби.

Табигый күч күчтүү экен адамдан,
Жүрөк сыздап алсызмын мен арданам.
Тооруп келген ажалга ,
Тоскоолдук кыла албасаң.
Узатабыз сизди биз келбес сапар,
Өлүм деген күчтүү экен адамдан.
Арман, арман!

Дөнөм өлүү
Отуз эки тамырым бүт зыркырап,
Арбаша албай ажал мөнөн.
Каңырыгым
Түтөп турат не кылайын,
Апакеме жанды курман кыла албай.
Алсызбы адам, алсызбы адам,
Арман, арман!

УНУТУЛБАЙТ ЭЧ КАЧАН

Ак жоолугун апам жайя салынып,
Дасторконго даамын коюп ал күтүп.
Өзүмчө эле шашкалактайм кээ күнү,
Жолду карап мени күтүп жаткансып.

Жок экенин билип турам дилимде,
Токтоно албай кысыламын кээ күнү.
Апам деле мени күтүп жаткандай,
Көз алдыман көтпөй коет элеси,
Күтө берип түгөнгөндөй сабыры.

Аппак көйнөк көрүп калсам базардан,
Кылчактайм алгым келет апам.
Көз алдымда туруп калат элеси,
Өз үйүндө мени күтүп жаткандай.

Апам тирүү жашай берет сезимде,
Туюмумда акылдашам сырдашам.
Насааттары кулагыма жаңырып,
Апам бирге унутулбайт эч качан.
Унутулбайт, унутулбайт өмүр бою,
Жашайт бирге ар качан.

КЫЗ БАЛА

Отурам суу боюнда толкун тиктеп,
Шарпылдап чоң толкундар жээкке урунуп.
Кошулуп суунун шарына,
Түрмөктөлүп ала салып кошо кетет.
Майда толкун шыбырап көбүк болуп,
Сүрүлүп калат жээкте жетимсиреп.

Майда толкун сыяктуу кыз бала да,
Кошула албай өз элинин шарына.

Нугу бир болгон мөнөн бөлөк тура,
Сиңип кеткен таштар мөнөн кумдарга.

Окшоштурам кыз баланы,
Ошол майда толкунга.
Сиңип кетет башка журтка,
Эч ким аны элес албайт.
Кээде аты аталып калган мөнөн,
Өз элине мейман болот каймана.

Кызга арнайт ата-эне,
Жакшы сөз, жакшы тилек.
Асырайт чаң жугузбай,
Бактысын дайым тилеп.

Бир жолку оор жүгүн көтөрө албай,
Кетесиң, бөлөк элдин адамысың.
Тааныбаган, көрбөгөн жакка барып,
Эл-жер күтүп, уул-кыз үйлөп.

Келинсиң сен башка элге, башка жерге,
Акар-чакар карыйсың ошол жерде.
Бирок атиң байбиче болсоң дагы,
Келин деген атың өчпөйт дагы эле.

Канча жыл,
Кызмат кылып сен жашаба.
Ажал жетип дүйнө салсаң,
Сөөгүңдү алганың деп тууганыңа.
Сенин барың
Ошондо билинет да,
Жарың эмес, балаң эмес.
Туугандарың
Табатыңды тик көтөрөт.

Канчалык катуу болбо, чыйрак болбо,
Кыз бала алсыз, чабал, майда толкун.

Эмнеликтөн жараткан тең кылбаган,
Ушул суроо жүрөгүмдү эзип келет.

ТУУЛГАН ЖЕРИМ

Жел жүрсө жыпар жыт беттен сылап,
Булбул тынбай кубулжутуп сайраган.
Сагындым туулган айлым абаңды мөн,
Тунук сууңду мүрөк сымак.

Сыр чечишкөн кыз жигиттей,
Шыбырашып шамал жүрсө.
Токоюнда жалбырак,
Ыргалышып жүрөк козгоп.
Кайындарың ыр ырдап,
Сагындым мөн түндөрүңдү
Чырак жанган, жымыңдап.

Абаңдан көрө жутсам сергимекмин,
Сени көздөй жүгүргүм келет менин.
Тоо-ташың сыйкырлап арбап турат,
Ыйыксың, мөн үчүн, туулган жерим.

Сөндө калды балалыгым,
Кызык күндөр эселек.
Ата-эненин мээримине,
Көмүлчү элем эркелеп.
Туулган жерим унута албайм,
Мен сени күнүгө эстеп.

«ЭНЕ МАЗАР»

Эне мазар
Ыйыктыгын билбепмин,
Эркелетип
Мээрим төксө.
Бейиш экен сезбепмин,
Мүрөк суудай ар бир дамы
Ыйык-ыйык турбайбы.
Оо апаке
Кечиргиниң, кечиргиниң,
Көзү өткөн соң мен сездим.

Пенде экенбиз
Убагында баалабаган,
Акыл өкчөп
Биле албайсың жаш убакта.
Эмне үчүн, эмне үчүн
Жооп таба албайм,
Акыл жетип
Жаш өөдөлөп калган кезде.
Кечигесиң
Ажал деген кылтак салган.

Оо энеке
Жарык чачкан жолумсуң,
Энесиз
Көргөн күнүң курусун.
Караңгыда
Шоола болуп чачырап,
Сен экенсиң
Жол көрсөткөн шам чырак.

Эне деген
Чыңдап күүлөп канатыңды,
Таанытып
Ак караны ылгаганды.

Анан сени
Учураат жол көрсөтүп,
Таза, тунук
Из салгының турмуш күтүп.

«БААЛАЙ БИЛИП ТҮШҮНГҮН»

Сенде болуп адамдык чоң касиет,
Сезе билсең жүрөк менен.
Мазарындай табынса ыйык тутуп,
Эне атаны баалай билип түшүнгөнү.

Ыйман болуп дилинде уюткулуу,
Ызаа кылып жүрөгүн оорутпаса.
Эне атаны ошол сүйүп ошол барктайт,
Мээрим төгүп, ызат кылып кадырласа.

АКЫЛ СУРАЙМ ЭЛЕСИНЕН (Атама)

Көз алдымда атам менин ар качан,
Алга үндөп шыктандырат калбастан.
Эмне кылба так жасагын,
Адал эмгек кылгын деп
Жол көрсөтүп алыстан.

Атам жок атам баскан жолдор турат,
Алга үндөп чакырып,
Сагынып мөн айылга барган кезде,
Теректери ыргалып.
Кандайсың келдиңби деп шыбырашып,
Жолум тосуп алышкандай туюлуп.

Кусалык муунтуп мени жык толгондо,
Араласам алма өрүгүн.

Мөмөлөрү башын ийип,
Келдиңби деп саламдашып
Жаткандай ал туюлуп.
Аралайым алар менен мен сүйлөшөм,
Сырдашып жаткандай атам менен.
Сыласам ар түбүн колум менен,
Көкшүнүм сууйт атамды көргөндөй мен.

Аралайм катар-катар бал чөлөгин,
Сүйлөшөм акыл сурайм элесинен.
Кутулам кусалыктан сагынычтан,
Тирүүсүндөй утурлап жолум тосуп.
Атам көңөш бергендей.

Жаңырат кулагыма ар бир сөзү,
Тетик бол
Наалат алба сен жашооңдо.
Сүйлөөрдө
Ар бир сөзгө маани берип,
Таасирдүү
Болсун дайым айткандарың.
Шыктанам
Мен жашоого кадам таштайм,
Кайрат күч аламын элесинен.
Табигый закон тура бул жашоодо,
Эч нерсе
Түбөлүктүү калбаган.

«БИЗДИН МАКСАТ»

Аз да болсо
Ак дилден эмгектендик,
Чарчоо эмне биз сезбедик.
Шыктандырган улам алга,
Дем күч болуп
Жаштык курак.

Баарын баарын бүтүрчүүдөй,
Сезим берчү ошол убак.

Сүйлөгөндө сөзгө тойбой,
Каткырыктар ойго койбой.
Күлкү менен ишиң бүтчү,
Эртеңкини ойлоп койбой.

Максатыбыз Ата журтка
Жер карап уят болбоо,
Ыйык тутуп наристөдөй
Кичи мекен эл журтту.
Иш дегенде жанды үрөп
Күнү-түнү.

«ЖАШТЫК КУРАК»

Чарчоо деген
Эмне экенин билбейсин,
Иш калганда
Ийин сен ийилесиң.
Жарыгыңды
Чачып сен жылытып,
Ачык тийген
Асмандагы күндөйсүн.

Жаш кезиңде
Сен таптаган аттайсың,
Алыс, алыс
Арыш таштап жүгүргөн.
Тоскоолдукту тоготпосто,
Күнү-түнү элирген.

ТАЛАНТТЫ СЕН БЕРГЕНСИҢ

Токойуң шуудурап бала чакта,
Жүрөктүн күүсүн чертип.
Булагың шылдырап кылын терип,
Урма аспаптай дарыяң.
Таштан-ташка урунуп,
Толкун үнү синфония.
Кулакка бөкөм сиңип,
Көңдүгүм талант шыкты
Бергенсиң сен мага.

Жел жүрсө
Сеңселип бийлеп камыштар,
Ыргалып
Ырдагандай чөптөрү.
Мухамдуу сайрап
Булбул коштоп үмүт улап,
Чакырыктай сезим козгоп.
Алдыга үндөп турчу
Түптөлгөн ийгиликтин башаты,
Кичи мекен Көңдүгүмдөн.

Араласаң арча кайың арасын,
Угулгандай мукам доош.
Сыр болуп
Көкүрөктө жатта калчу,
Обон болуп купуя обон болуп.
Акыры сызып чыкты ал жүрөктөн,
Мөл булак Нөстан Держан.
Ал жаралып
Эргийсиң улар сайрап турса,
Коштоп аны кекилик үнүн созссо.
Кош жаңырык зоолору кошо сүйлөп,
Күү болуп обон болуп
Өзүнчө эле табияттын аркестири.

Тыңшап туруп толкундап

Кошо ырдап,
Жаралган периштенин кайрыктары.
Шыгырап баскан сайын
Шагыл ташы,
Төргөнгө ноталарды.
Көптөштин шары мага
Күү болуп обон болуп,
Ырда деп туюмуна.
Жаралды ал сезимден,
Ай гитара гитара.

ТОЛКУН СЫМАЛ

Түрмөк, түрмөк
Толкундар жээке уруп,
Жолукканын аймап жулуп.
Бөлүнүп кетчүүдөй дайрадан ал,
Атырылат өркөчтөнүп.

Толкун жоошуп
Кошулат ал дайрага,
Кыялбайт нугу тартат.
Анткени ал экөөнүн,
Ортоктош бактысы бар.

Алган жарым өркөчтөнгөн толкундай,
Баарын баарын уратчудай.
Көктү чапчып кээ күндөрү,
Кайра эле күлүп келет.
Буза албаймын,
Сен менин уямсыңда.???

КҮКҮК ЭНЕ

Күтөмүн күндө күтөм,
Томсооруп аял көрсөм.
Аяган көздөр карайт,
Корунам анда өзүмчө.
Айтчы, айтчы күкүк эне,
Кайсы күнөөм.(?)

Жол караймын эрте таңда,
Зар болуп эне жытына.
Канынан жаралган атам кайда, (?)
Кайдасыңар кабар кылчы,
Күкүк эне мерез ата.

Эмне үчүн, эмне үчүн,
Акыйкатты айткылачы.
Таштап кеттиң күкүк эне,
Менин кайсы күнөөм үчүн.

Энеге башым желөп,
Эркелебедим жүрөк боздоп.
Аталар балдарын сүйүп турса,
Арданам
Канынан жаралганымды ойлоп.
Таштанды таштадыңар,
Чындыкты айткылачы
Кайсы күнөөм.

Таш боор, таш боорсуңар,
Айбандар да
Коргойт тура баласын.
Күнүмдүк жыргалды
Кызык көрүп,
Эртеңкини ойлобой.

Мээримине эне-атанын,
Көшүлүп элжирейин.

Таштанды бала делбөй,
Жүзүңөдү бир көрөйүн.
Күкүк эне мерез ата кайдасыңар ?!

Күндөр өтөт убап чубап,
Келечегим туман.
Тагдырымды эч ойлобой,
Ара жолго таштадыңар.
Күкүк эне эсиң келдиң бөкөн,
Зар болуп эне жытына
Мерез ата.

ИЗ КАЛДЫБЫ

Тегерегим
Аппак карга курчалып,
Мен баратам
Кыялга мас жол салып.
Себелейт ак кардын бүрчүктөрү,
Жетелеп үмүттүн учкундары.

Жетелейт
Алга сүрөп кыялдарым,
Үмүттүн
шооласы жылт, жылт этип.
Жан дүйнөм
эркке койбой удургуп,
Жолум алыс
Алдастайм карбаластайм.

Бороон улуп
Карды бетке учуруп,
Из калдыбы
Артымды улам карайм.
Жиксиз болуп жоголобу,
Ширендиге жык толуп.

Алга умтулам
Күрөшөм мөн чарчабай,
Күрөшүүдөн тажабай
Чыйыр салып.

ЖАШОО КҮРӨШ

Буркан, шаркан
Жашоонун күүсү менен,
Жүрөк токтоп калгычакты
Жайшай берем.
Максатка жетиш үчүн,
Жашоо үмүт
Жашоо күрөш мезгил менен.

Убакыт
Сызып учат зымырыктай,
Түйшүктөнөм
Күндө мөн андан калбай.
Эсте калаар
Өлкөм үчүн эмне кылдым,
үлүшүм
Барбы деймин мөн алдастай.

Мезгил менен
Жарышам жашоо камчы,
Алга умтулам заман жаңы.
Балам үчүн эмне кылдым,
Адеп ыйман сезимине
Жеткирдимби түйшүктөнөм.

Тизгинин
Тарта албай жашоо мезгил,
Чындыктан буйтай албай
Саат камчы.
Убакыт мезгил жашоо
Тең жарышат,
Күрөшөм алар менен.

Оо жараткан!
Бир азга тыным берчи,
үлгүрбөй калчудаймын
Мен адашып.

РАКМАТ ДЕП АЙТАМЫН
(20 жылдыкты өткөзгөн бүтүрүүчүлөрүмө)

Көз алдымда
Наристелер бөйтөйгөн,
Кирсиз көздөр
Кирсиз сезим ээрчиген.
Тунук таза ишөнчээк,
Эмне айтсаң
Аткарууга дайым даяр.
Жүрөгүнө сиңирген...

Балдар эле
Арамдык жок оюнда,
Жөжө ээрчиткен
Тоок сыяктуу мен анда.
Он бала
Он алты кыз,
Эжекөлөп эже деп.
Айтканыңа ынанган,
Үмүттөрү таптаза.

Адепсиздик кылып койсо корунуп,
Урушсаң сен
Бултуюшуп таарынып,
Менден башка сүйлөнүшсө.
Ачышып ичим болушуп,
Түшүндүрүп өз айыбын айтканда.
Баарын кайра унутуп...
Ар биринин мүнөзүн таап,
Бере аламбы тарбия
Сезимине жеткирип.

Ушул суроо күнү-түнү,
Ойдон кетпей
Акыл адеп ыймандуулук.
Кайрымдуулук боорукерлик,
Калыптанса экен деп.

Ыйласа кошо ыйлап,
Күлсө кошо каткырып.
Түйшүктөндүм ар бирине,
Кээде катуу тил угуп.
Өзгө үчүн байкалбаган,
Түйшүктүү тынчы жок.
Мугалимдик кесиптин,
Суугуна тоңуп ысыгына какталып.

Жети жыл желип өтүп,
Он жетиге силер толуп.
Кырк экиде мөн элем,
Учургамын куш сыяктуу,
Ак жол бакыт мөн тилеп.

Андан бери жыйырма жыл толуптур,
Бакыт кушу ар бирине конуптур.
Унутпастан ал күндөрдү эскерип,
Артка кайрып, шашылба деп
Убакытка сес берип.
Барчын куштай баралына толуптур,
Ал кездеги балапан ооз балдарым
Канат кагып түнөгүнө келиптир.

Жети жылдык бул эмгегим,
Мына төккө кетпептир.
Ата-апа деген
Ардактуу сөзгө ээ болуп,
Уул-кыздарды өстүрүп.
Акыл толуп
Сабак алып жашоодон,
Балдарымдын такшалганы сезилди.

Көрүп турам
Ата-эненин элдин жердин,
Ыйыктыгын паркын баасын,
Баалай билип
Бата алганы келиптир.

Үлгү болуп жакшы жактан ар дайым,
Ушул мүнөз
Ушул жолдон тайбастан.
Бул турмушта ак жаша,
Мен болсо силер менен
Сыймыктанып ар качан.

Бактылуумун
Мен силерге сыймыктанып,
Толкунданып турамын.
Мугалимдин ырахаты үзүрү бул,
Мына көрүп турамын.
Эмне деймин
Оо балдарым силерге,
Башымды ийип
Ыракмат, ыракмат дөп айтамын.

ЭЛИМ МЕНЕН БИР БОЛСОМ

Ойлордун төгүп ойлорун,
Оюмда бийик мен болуп.
Акуулар менен жарышып,
Толкунда сүзүп ойнодум.
Оюмда эмес турмушта,
Бийиктикте мен болсом.

Кыялдын минип дулдулун,
Максатым бийик умтулдум.
Булут менен жарышып,
Абада сүзүп ойнодум.

Кыялда эмес турмушта,
Элим менен бир болсом.

Асманым ачык күн болсо,
Заманыбыз тынч болуп.
Ак баталар коштосо,
Адал эмгек мөн жасап.
Элим менен бир болсом,

«ЭЧ ЖЕРДЕН ТАБА АЛБАДЫМ»

Бул жашоодон жар таптым,
Сүйүүсүнө канаатандым.
Тирүүлүктүн
Ачуу-таттуу даамын таттым,
Бирок да
Ата-эненин сүйүүсүндөй.
Мээрбандыкты
Эч жерден таба албадым...

Бул жашоодон
Бал тилдүү бала таптым,
Балкытып
Жытына магдыратты.
Бирок да
Бул турмуштун чындыгыдыр.
Эне-атадай камкордукту
Издесем да эч жерден таба албадым.

Күндөр өттү
Сүйгүнчүктүү кызды таптым,
Урмат сыйга
Мээриминө бөлөп салды.
Бирок да
Эне-атанын мээриминдей,
Жылуулукту эч жерден көрө албадым.
Жылдар өттү

Байлык таптым алтын таптым,
Дос күттүм, куда таптым.
Бирок
Ата-эненин жүрөгүндөй,
Тазалыкты эч жерден таба албадым.

Баа бердим ата-энеме
Өзүм эне болгондо,
Сөздүм улуу бийиктигин.
Балдарым эр жетип чоңойгондо,
Бааладым ыйыктыгын
Кыздарым эне болгондо.

АЖАЛ, СЕН ТАШ БООРСУҢ

Адилетсиз ажал сен таш боорсуң,
Ар тараптан адам жолун тооруйсуң.
Чоң, кичине кимдигине карабай,
Мерезсиң сен, олжо кылып ойнойсуң.

Кайгы-муңга маашырланып ажал сен
Нечөндөгөн жакшы адамды жалмадың.
Жараткандын усталыгын карачы,
Жашоо калбайт, унуттуруп салганын.

Пөндөбиз да көр тирилик токтобойт,
Жок болгончо жашоо кайра коштолот.
Пөндө деген шум ажалдын алдында,
Алсыз, күчсүз жалын болуп
Күйөт дагы жок болот.

Өлүм деген арсыз нерсе турбайбы,
Адамдарга тартуулаган муң-кайгы.
Кечээки эле сүйлөп турган адамды,
Ажал келсе арабыздан таппайсың.

МЕН АТАМДЫ ТҮШҮНДҮМ

Убагында негедир
Эстелбейт экен эч нерсе,
Ата-эненин айтканын
Оюма такыр албапмын.
Дүйнөгө түркүк болчудай
Пешөнеде ата-эне.

Өткөн сайын убакыт
Атамдын айткан сөздөрү,
Кулагыма жаңырат
Түшүнгөндө турмушту.
Балдарга сабак болсун деп
Айтып жүргөн турбайбы,
Эсинде калсын бир нерсе.

Көрө билген алдыны
Тасыккан тажырыйбалу,
Педагог тура атакем.
Айткандарын атамдын,
Ак кагазга түшүрдүм.
Элди жерди сүйүүгө,
Үндөгөн тура жаштарды.
Бала чакта атабыз
Согуш жайын көп айтчу,
Дүйнөдө согуш болбосун
Көз жашын төкпөй энелер.
Балдарыбыз корголсун,
Согуш жайын мөн гана.
Акыркы болуп айтайын,
Көрбөгүлө согушту.

Кырк экинчи жылында,
Он жети жаш куракта.
Чакырылып аскерге,
Барыптыр атам майданга.

Тактикасын окутуп,
Согуш жайын билиптир.
Антын берип какайып,
Согушка анан кириптир.

Оор мылтыкты көтөрүп,
Душманды карай багыштап.
Биринчи ок атканда,
Калгамын дейт алдастап.

Кадам сайын өлүктү,
Учуратып басканда.
Мыкаачы герман солдаттын,
Жөк көрүп сезим ойгонуп
Аткамын дейт маңдайга.

Согуш жайы оор экен,
Суудай көчип кандарды.
Чымырканып алдыга,
Жыла бердик күн сайын.

Көп улуттан болсок да,
Максатыбыз бар гана.
Душманды жеңип жок кылып,
Ата-энени тылдагы
Сүйүнүчкө карк кылып.
Буйрук болду бир күнү,
Тил алып келгенге.
Орус солдат экөөбүз,
Жөнөдүк сойлоп алдыга.
Биз жакындап калганда,
Немицтердин аскери
Чабуул койду дембе дем.

Адегенде биз дагы,
Окко шыкап аларды.
Сүрүп салдык далайга,
Согуш кыргын карасаң.

Эки тарап мөндүрдөй,
Жаадырышты окторду.
Таандай болуп асмандан,
Юнкрестер көрүндү.
Бомба таштап үстүгө,
Бүк түштүк биз окопко.
Артынан келип танкасы,
Бурулдатып оозунан
Ажал чачып адамга.

Снарият жарылып,
Турпак чачып ааламга.
Жарым сааттай утуру,
Бомба үнү басылбай.

Дүң дөгөндө карасам,
Жанымда солдат балага.
Снарият тийиптир,
Кулап түштү күп этип
Биз жашынган аоопко.
Жөлөй берсем баш жагын,
Оң жак чыккый кулак жок.
Тийген ок бузуп кетиртир,
Апа деп араң ооз ачты
Узап кетти сулк жатып.

Ошондой кыйын күндө да,
Апа деген ыйык сөз.
Жаны чыгып жатса да,
Айтылат экен биринчи.

Андан аккан кочкул кан,
Жер бетине жайылды.
Дүүлүгүп денем чыйрыгып,
Немистердин аскерин
Кекиртектен алкымдап.

Кармап баса калчуудай,
Ураа деп алга жүткүндүм.
Жарк дей түшүп айланам,
Кайра эле жерге бүк түштүм.
Мас болгондой окшутуп,
Көңүлүм кыраа дел болуп.
Кыймылсыз денем оорлошуп,
Эстей албай кыйлага
Мен эмне болгомун.
Ак калатчан жүрүптүр,
Жараатым ооруп сыздатып
Эсимден тандым кайтара.

Эки сутка дегенде,
Өзүмө келе баштадым.
Чындап ажал жетпесе,
Өлбөйт экөн пендеси.
Душмандын огу далени,
Бузуп өтүп аралап.
Оң колумдун жилигин,
Тешип өтүп кетиптир.
Госпиталда безилдеп,
Алты ай жаттым ириң тээп.
Улам карап врачтар,
Күнү түнү тынбастан.
Үзүлүп түшүп карашты,
Сөөгүн алып ичинен
Кесип салды жарасын.
Осколко тийип чачырап,
Дененин ар кыл жерине.
Көзөп кирип кетиптир,
Он беш экөн баарысы.
Мүмкүн эмес алууга,
Денедө калды алтысы.

Жака белим карасам,
Ок тешип кеткен өпкөсүн.

Дөм алган сайын үн чыгып,
Кырылдап жатат алдастап.
Мындан көрө алсын деп,
Кудайга тынбай жалынат.
Эки бутун молтойтуп,
Ок үзүп кеткен майданда.
Тоголок мунжу дагы бар,
Балам согуш болбосун
Көрбөгүлө андайды.

Балабыз да түшүнбөй,
Улам-улам сурасак.
Айткан сайын кайрадан,
Мен анда кайда элем
- деп атамды жадаткам.
Болсом дагы кыз бала,
Басса турса кошо ээрчип.
Жакын элем атага,

Акылга терең киргенде,
Аңдап аны мен билдим.
Баланын көөнүн оорутпайт,
Сураган сайын кайрадан.
Айтып берип толуктап,
Педагог тура чыныгы.

Аман келип согуштан,
Жеткирейин жаштарга.
Терээңирээк айтып деп,
Тандаган тура атакем
Тарых деген кесипти.
Айтып берип балдарга,
Согуш эмне экенин.
Ойготкон тура сезимди,
Коргосун деп өз жерин.
Сүйсүн мекен элдерин,
Өз колу менен жаралган
Эмгек кандай экенин.

Күндө айтып балдарга,
Сабагында турмушта.
Бул тууралуу көп кылган,
Мекенди сүй элди сүй.
Жерди көрктөнт пайдалан,
Жер эне багат аны бил.
Кайрымдуу бол тууганга,
Эч кимдин көөнүн оорутпа.
Кичи пейил ыймандуу,
Ийкөмдүү балдар болгула.
Эмгекти сүй эринбе,
Өз элиңди жерибе.
Кайрымдуу болсоң элиңе,
Сый урматты көрөсүң.

Ата-энени сыйлагын,
Калбасын наалат артыңда.
Ичпегиле аракты,
Көк түтүндөн алыс бол
Кетиресиң паркыңды.

Кыздарыма айтаарым,
Кайын журтту сыйлагын.
Ата-эне деп турсаңар
Ичи жылып ийилет,
Түбөлүктүү силердин
Оорун очок жериңер.

Алганыңды сыйлагын,
Адеп сакта сылык бол.
Баскан турган жолдоруң,
Тарбия болсун балдарга.

Ырахмат алып улуудан,
Татыктуу эне болгула.
Эскертип айтып туруучу
Сөздөрү азыр угулат,
Кулагыма дайыма.

Көп эле нерсе айтыптыр
Учурунда биз аны,
Таназарга албаппыз.
Турмуш калчап өөйдө-ылдый,
Ата-эне болгондо
Акыл жетип баарына.
Эске түшүп айтканы,
Жазгым келди эскерме.
Ошондо алган жарааты,
Кыйнады көп жыл атамды.
Акыры жетип түбүнө,
Түбөлүк бизден айрыды.

Болбосун согуш болбосун,
Бүт дүйнө эли колдосун.
Балдарыбыз тынчтыкта,
Эркин ойноп чоңойсун.

ҮМҮТ МЕНЕН ЖАШАП КЕЛЕМ

Үшүдүм турмуштун ызгаарына,
Ичкий чыйрыктырып кайра-кайра.
Буюктум бороонуна,
Айланам жоо туман ороп алган.

Төгүлүп көздөн жаш мөндүр-мөндүр,
Багыты жок
Баса албадым ойго баттым,
Ичкий үшүтпөчү куушурултуп,
Үмүт чоң үмүт менен жашап келем.
Нурун төгүп, күн дагы жарык чачаар,
Жылытып, мемиретип чыда-чыда.
Сабыр кылчы азыраак калтыратпай,
Туман тарап жел келээр ачык маанай.

Кылайып,
Чыгып келет күн да ана,
Сүрүлүп
Жоо туман аста-аста.
Ачылаар гүл бакча короодогу,
Сергитип жыты менен магдырата.

ЖАШОО ЫРГАКТАРЫ

Наристе кез жыты менен
Магдыратып, сергитип.
Бактылуу кез алтынга да тең келгис,
Бала тили үч-төрт жашта,
Кубандырып сүйгүнчүк.
Моокум канбай
Улам-улам сүйлөтүп.

Беш-алтыда ойноок мезгил эселек,
Акыл кирип толук өсүп жете элек,
Алданасың, анча-мынча бөлөккө,
Ыраазысың эркелетип ким өпсө.

Жети жашта жашоо кадам башталат,
Билим менен күрөшөсүң ар дайым.
Ак-караны таанып-билип өзүңө,
Каныгасың, адам боло баштайсың.

Онго жашың жеткен кезде сен өсүп,
Мурунуңду көтөрөсүң эрдемсип.
Канат күүлөп учууга сен ашыгып,
Оңдоп түзөп күзгү алдында,
Өзүңдү эми көргөнсүп.

Он беш менен он жетинин доорунда,
Жаштык–түлкү, сени азгырып шаштырат.
Көрөңгөнүн ачып турган мезгили,
Деми менен ала көөдөк мас калат,

Абайлагын кармана албай,
Жайдакталып бош калбай.

Жыйырма жаш оюн-зоокко жакынсың,
Кумар канбай, күлгүн курак, баатырсың.
Күчкө толуп толукшуган кез тура,
Түгөй издеп жетиш сенин максатың.
Ачасың сен отуз жашта,
Сырдуу дүйнө эшигин.
Дос-жар күтүп дасторконуң жайылып,
Жашоо эмне түйшүктөнө баштайсың.
Паразаттап анча-мынча акылың.

Толукшуп толуп турган кырк жаш болор,
Бала деп ойлончу кезек ошол.
Анча элес албасаң да жашоо күрөш,
Оюн менен алдырбагын ал күнүңдү,
Эмгек менен көрүнгүн жеңиш ошол.
Талыкпа тажабастан эмгектенсең,
Алкыш сый күтүп турар сени коштоп.

Бешенеңе жакындап оокат деген,
Элүү жаш эси-дартың дүйнө беле.
үйлөнтүп, кыз чыгарып бала үйлөп,
Жашоонун ырахаты ошол тура
Мезгилден ашып кетпе анткен менен.

Алтымышта алсырайсың ары- чарчап,
Убакыт улам сени артка таштап.
Карылык эркке койбой сени алкымдап,
Күнүгө бошошосуң дөңөң оорлоп.

Карылык жетимишке жеткен кезиң,
Сый-урмат дайым сени жетелесин.
Айырбасын Алла Таала жакшы күндөн,
Жаныңда неберелер эркелесин.

Сөксөндө сөн аялуу бала сымак,
Жакшы сөз жаныңа жөлөк-таяк.
Шүгүрчүлүк ушунуңа э Алла деп,
Ыйманың дем күчтү сурап турмак.
Токсондо тоголонгун ушу кана,
Жаназаң той болуп бала алдында.
Каада-салтты кармашып уул-кызың,
Ата-эне деп көмүп койсо ошол сага.

Алла-Таала акыл-эстөн ажыратпай,
Өмүр бөрсе жүзгө дагы чыгарсың сөн
Кор кылбай бапестеп балаң турса,
Жүз эмес андан аша жашай бергин,
Кор кылбасын, кор кылбасын,
Даамдуу өлүм жетимишиң,
Ошол жашты мага бөрсин!

«АГАМ КАДЫРБЕККЕ»

Тооруса ажал
Тоскоолдук жок турбайбы,
Алдас уруп
Аракетиң кур кайгы.
Арабыздан
Алып кетти агамды,
Көрөт тура
Пешенеге жазганды.
Жүрөк булкуп
Тыз дей түшөт эстөсөм,
Жоомарт эле
Күйүп турчуу тууган деп.
Кийген форма
Тулкусуна жарашып,
Күйүп турчуу
Жалын болуп эли үчүн.
Чындык үчүн күрөшүп...

Иштөн дайым
Алкыш алып жаадырып,
Пагонуна
Улам жылдыз тагынып.
Арман эмей
Отуз жети жашында,
Коштоштурду
Бул дүйнөдөн касчылык.

Кайгырамын бала сүйбөй өткөнгө,
Кайгырамын өтө жаш кеткөнгө.
Оту өчтү түбөлүккө тутанбай,
Тукум улаар бала болсо эминө.

Агам тирүү кезинде,
Күлкү толчуу үйүнө.
Тууганын күтүп күнүгө,
Шум ажал аны токтотту.
Күлкүнүн үнү жыйылды,
Туугандын буту тыйылды.

Шакаба толчу үйүнө,
Досторун күтүп күнүгө.
Аңдыган ажал токтотту,
Шакаба үнү жыйылды.
Достордун буту тыйылды.

Гүлдүрүп бала сүйбөдү,
Алтымыш аша жүрбөдү.
Алланын кылган иши экен,
Артынан кошо өлө албай
Туугандын ушу күйгөнү.

Жалынып бала сүйбөдү,
Элүүдөн аша жүрбөдү.
Ажалга тоскоол кыла албай
Аралжы же боло албай,
Чок болот ичим жалынсыз.

Тукумун улаар туяк жок,
Туугандын ушу күйгөнү.

«ЖАШОО КЫЗЫК»

Жашоо кызык
Күндөр өтөт көп түрдүү,
Кубанычка
Бөлөйт сени бир күнү.
Кээде сени
Жарга такайт туюктап,
Айлаң куруп
Сана чырмап күн-түнү.

Жашоо кызык
Өкчөйт сени чүкөдөй,
Алчи, таба, чик кылып.
Алчи болсоң
Манчыркап сен кетпегин,
Тизгин тартып
Кээ күндөрү пек болуп.

Чик болгондо кайгырбагын,
Көтөр башты максат кой.
Алга баскын
Ак эмгектен тажаба,
Таразалап
Кадамыңды түз таштап.

Эриш аркак
Жакшы менен жамандык,
Кошо жүрөт абайлайлы сактанып.
Сатпагының азгырылып,
Ыйманыңды акчага.
Азгырылып мансапка,
Азгырылба байлыкка
Бул жашоодо ак жаша.

«БИЗДИН МАКСАТ»

Аз да болсо
Ак дилден эмгектендик,
Чарчоо эмне биз сезбедик.
Шыктандырган улам алга
Дем күч болуп, жаштык курак.
Баарын баарын бүтүрчүүдөй,
Сезим берчү ошол убак.

Сүйлөгөндө сөзгө тойбой,
Каткырыктар ойго койбой.
Күлкү мөнөн ишиң бүтчү,
Эртеңкини ойлоп койбой.

Максатыбыз Ата-Журтка,
Жер карап уят болбоо.
Ыйык тутуп наристөдөй
Кичи мекен эл журтту,
Иш дегенде жанды үрөп
күнү түнү.

«ТҮШКӨ КИРЕТ»

Түшкө кирет атам дайым,
Аралап аары чөлөгин.
Кийип алган тор кепкасын,
Ойлуу карап алдыны.

Тирүүсүндөй аралап алма бакта,
Кетмөн кармап колуна арык казып.
Утурлап арыктагы сууну улам,
Суу жетпей калдыбы деп аны аралап.

Ойгоном кайра уктасам кайра кирет,
Катар басып апам экөө катар жүрөт.

Келгиле дөп, мөн сүйүнүп алдын тоссом,
Унчукпайт ары басып жооп беришпейт.
Туталанам бук болуп жооп ала албай,
Кайрылбай кетип барат ээрчишип.
Тиктебейт иши жоктой үй тарапты,
Эс алып беймарал жүрүшкөндөй.

Кетип барат ээрчишип түптүз жолдо,
Түз жүрдүк бул жашоодо дөгениби.
Тагдыр бизге ушул жолду чийип койгон,
Чарчабайбыз баскандан дешкөниби.

Тунук болуп суудай таза,
Мөмө байлап алма бактай.
Балдай ширин жашоо өмүр,
Балдарына берсин деп тилешөби.

Ойгонуп ойго батам,
Бул дүйнө
Өөдө, ылдый оопас дүйнө.
Адамды өлбөс кылып жаратпайбы,
Алсыздык денем өлүү.

АТАМА БАШЫМ ИЙЕМ

Тажаганда
Кур жалаадан, көр турмуштан,
Кетким келээр эле, дүйнө кезип.
Жашоодон, баладан баарын кечип.

Ызанын чокусунда мөн турганда,
Ата сөзү кулагыма жаңырып.
Көтөрүмдүү, сабырдуу бол,
Сен адамсың дегендери
Калаар эле мени басып.

Буюктуруп
Жашоонун ызгаары,

Чытырман чер жолу жок.
Туңгуюкка камалып турган кезде,
Ата сөзү кулагыма жаңырып.
Ат көтөргүс
Тоскоолдуктар турса да,
Күрөшкүнүң сен адамсың дегендери,

Максат мөнөн жашагының,
Башты бийик көтөрүп.
Жашоонун чыры болот, муңу болот,
Жеңе билгин
Адамсың шондо гана,
Кадам сайын күрөшүп.

Уккун, балам,
Көзүм барда мөн силер деп жашаймын,
Ичиремин
Кийгиземин баа шайы,
Учурамын
Космоско да ал жетсе,
Бардык күчүм
Бардык жашоом бала үчүн.
Бирок, балам,
Бешенеңе түбөлүк,
Мен турбасмын күн бүтөр.
Анык жашоо
Мына ошондо башталаар,
Бала-чакаң сөздө калаар
Булар кимдин кулу деп.

Ойлондура
Акыл мөнөн көп айтып,
Жеткирбесе
Атам аны сезимге.
Калмакмын арсар жолдо,
Мен атама баш ийем.
Чыныгы тарбиячы

Адам тура акылдуу,
Туура жолду көрсөтүп.
Өктөм сүйлөп чечкиндүү.
Жеңил ойго алдырганда,
Калмак урап турмушум.

Атанын сөзү менен
Кадыр таптым, бак таптым,
Балпайган байбичемин, таенемин.
Турмушумду
Уратпай сактап калдым,
Бүтүн бүлөм бирдиктүүбүз
Атама таазим кылып башым ийем.

ЭРКЕЛЕГИМ КЕЛЕТ ДАЛЕ

Сагынамын, сагынамын,
Санаага жаңгак болуп чагыламын.
Жашоодо жоготуулар, айрылуулар,
Жанымда жоксуз, АПА, аны билем.
Энемин өзүм деле
Токтоно албай, кээ күндөрү,
Куса болом
Эркелегим келип дале.

Мээрим төгүп карап койсоң,
Күч кайрат болуп,
Жашоого шыктанчу элем,
Денеме кубат толуп,
Жоксуң билем АПА.
Антсе да жүрөгүмдө,
Жашайсың тирүү болуп.
Ак аралап чачтарды, жаш өйдөлөп,
Балдарым маңдайымда өбөк-жөлөк.
Эркелетип неберемди сүйгөн сайын,
Эстен кетпейт,

Ата-эненин орду бөлөк.
Жетпей турат камкордугу,
АТА, АПА ордуң бөлөк.
Ата-эненин орду бөлөк.

АЯЛ

Сен бар болсоң үй сулуу,
үйдүн куту
үй-бүлөнүн ажары.
Булутсуз күндөй ачылып,
Мөлт калт болуп үй толо
Ырыскы коштоп чачылып.
Аял болоор
Бул жашоонун кооздугу,
Аял камкор үйдүн түркүгү.

Жароокер жар мээрван эне,
Чыгаан ишке жөндөмдүү.
Аяр карап сезимтал,
Аял тура асыл зат.
Ынтымакты түптөйт аял,
Таразалап ак караны
Чынын да эле тегиз карап аял зат.

КЕЧ ТҮШҮНДҮМ

Апамдын айткандары эске түшөт,
Ойго батып отурганы элестеп.
Он бала тарбиялап өстүрүпмүн,
Кесибиңе жараша
Ар кимиси ар иштө.
үйдөн алыс,
Алыс , алыс жүрөт.
Эш кылып неберени,

Таштай албай көнгөн элди,
Көнгөн жерди.
Ар бирине өмүр тилеп,
Отурамын дегени.

Баалабапмын, бул сөзду убагында,
Атам да өтүп кетип дүйнөдөн.
Оор эле болгон тура күндөрү,
Убакыт алга жылып
Жогорулап жаш, анан түшүндүм.

Сыйладык, алпештедик убагында,
Ата, апа
Эркеледик сыймыктана.
Чынында
Бул арзыбас нерсе тура,
Жүрүппүз
Биз ошого маашырлана.

Чыга албаппыз балалыктын торунан,
Терең ойлоп
Түшүнбөппүз турмушту.
Баалай албай
Ата-эненин кадырын,
Мына эми эне болуп түшүндүм.

Жүрөк жылып, эсте калар,
Силер үчүн эмне кылдым.
Тунжурап жооп таба албай,
Жашоомо көз чаптырам.

Сүйүнүчтөн кайгысы көп
Күндөрдү тартуу кылдым.
Силердин баскан жолду
Мен дагы кайталадым.
Убагында сезилбеген нерселерди,
Түшүндүм, бирок кеч түшүндүм.
Улутунам, эстеп турам.

Чачтан сылап, ойлуу карап,
Жылмайып күлгөнүңдү
Жагымсыз иш кылсам да.
Кечиримдүү боорукер жүрөгүңдү.
Жашапсыңар балдар үчүн,
Аа, бизчи.

Убакыт сыноо тура, талдоо тура,
Артыма көз чаптырам.
Мен дагы бала сүйдүм,
Кубанычын кошо бөлүп,
Каткырып катуу күлдүм,
Кээ күнү капа болуп.
Токтогондой жашоо,
Ата-эненин кадырын,
Анан билдим, көч түшүндүм.

Түшүндүм ата-энени,
Балдарым эр жетип, чоңойгондо,
Сездим улуу бийиктигин,
Өзүм эне болгондо.
Саат сайын, мүнөт сайын,
Жүрөгүңдү, өмүрүңдү
Балага бөлөгөнүңдү,
Кечиргиле, кечиргиле, көч түшүндүм.

БАРКЫҢАРГА ЖЕТПЕПТИРМИН *(Кайненеме)*

Убакыт өткөн сайын жүрөк тыз деп,
Уттурган ал күндөрүм эске түшөт.
Баркыңа жете албадым кечир, эне,
Деңги, мас, жаштыгым энөөлүк кез.

Эркөлөп кайын атага чоңктопмун
Келинмин деп мен анда ойлобопмун.

Менден мурун баласына мүчө бөрсө
Ооз тийбей таарынып олжоктопмун.

Кечиргиле, кечиргиле, эне-ата,
Кечиктим, баркыңарга мөн жетпепмин.
Кайгыртып бул дүйнөдөн кош айтышып,
Кетээрин эч убакта эстебепмин.

Түшүнбөй бул турмуштун оош-кыйышын,
Баалабай эне-атанын бийиктигин.
Өткөрүпмүн бул дүйнөдөн силерди мөн,
Жаш өйдөлөп мына эми түшүндүм.

Анда эмне акылдын тайкысыбы,
Же жаштыктын аңкоолугу.
Эмнеге ойлоно албай дел болгонмун,
Эркелик же мас кылганыбы?
Убагында баркыңарга жетпептирмин,
Жаштыгым алсыздыгым.
Атымды атабастан акы дөчү,
Азыр мөн
Ойлоп турам ошол кезди.
Ушундай
Акыл болсо ошо кезде,
Алаканга салмакмын
Аттиң дөги.
Эне-ата, кечиргиле кечиргиле,
Акылсыз
Эрке туткан келиниңди.

«КҮТҮП КАЛЧУУ»

Барганымда
Аппак көйнөк
Ак жоолукчан апакем,
Жолду тосуп күтүп алчу

Жүзү жайнап күлүңдөп.
Алдыбызга ак дасторкон жайылып,
Улам бирин
Алып келип жегин деп.
Сагынычы тараганда,
Бата берип, узатчу
Балдарына ак тилеп.

Кайра эле
Апта өтпөй уул кызын,
Күтүп калчуу
Жолду карап утуру.
Көзү өткүчө
Согуп эне жүрөгү,
Жашайт тура бала үчүн.
Даяр тура
Жүрөгүн да берүүгө,
Жашайт тура
Өмүр бою бала деп.
Эненин сүйүүсүнө
Эч нерсе тең келбес.

КАРЫЛЫК

Карылык бул, бактылуулук бир жактан,
Урмат-сыйга чулганасың ар жактан.
Карылык, бир жагынан корку сунат,
Тилиң сайрайт, күч-кубатың алыс качкан.

Акылдуусун, сөзмөрсүң да, чеченсиң,
Көп-көңөшти өлчөп-бычып бересиң.
Акыл жетип, алың жетпей калганда,
Шүк отургун деген сөзгө жетээрсиң.

Ошентсе да карылыкка жеткиргин,
Уул-кыздын убайын көргөзгүн.

Балдарыма тирек болуп ар убак,
Жаратканым узун өмүр жаш берсин.

НӨШӨР

Нөшөр нөшөр жааган жаандан,
Чыдай албай жер Эне,
Оодарылып онтогондой.
Күңүрөнөт эмнеге?

Токтобостон тынымсыз жаап,
Колот, колот суулар акты.
Жер эзилип сууга тоюп,
Кармана албай жылып жер.

Таш аралаш ылай агып,
Арык батпай жол жырып.
Чоло жер жок жер бетинде,
Кобул-кобул жарылып.
Суу жеп кеткен айдоо жерди,
Чыгып калган керектен,
Табияттын сырыбы же,
Адамдарды жүдөткөн.

Бир жумача ак жаан болуп,
Күчөп жаады нөшөрлөп,
Эскертүүбү адамдарга,
Кылбагыла кесир деп.

ЖЕЗДЕМ СУРАНБАЙГА

Негедир ойлуу тиктеп,
Санаа бардай жүзүңдө.
Бир сырды ичке катып,
Көңүл жуутуп калп эле.

Жүрөккө муз калтырып,
Коштошту эле ал көчтө.

Ачык айтпай ал абалын,
Сезген тура оору жайын.
Кекиликтей сезгич зирек,
Алдын ала айтчу баарын.
Жамак мөнөн түшүндүрчү,
Тамашалап эл күлдүрчү.
Акын эле эл ичинде,
Эмне дейбиз, ажал күчтүү.

Ыйлап турган үй-бүлөсүн көргөндө,
Жансыз болуп муздай түшөт бүт дене.
Соороткондон башка бизде айла жок,
Ушунчалык алсызбызбы бул пөндө?

КӨЗ ЖАШ ЖАМГЫР

Көз жаш, көз жаш, эркке койбой төгүлөт,
Куса болгон жүрөгүмдөн сыгылып.
Бугум чыксын сергийин.
Көкшүүнүм сууп, бир азыраак болсо да,
Ыза-букту айдап чыкчы сезимден,
Төгүл-төгүл, калтырбагын, кетиргин.

Көз жаш, жамгыр жарышышат басылбай,
Тып-тып таамп, көз жашымдай тыйылбай.
Төккүн жамгыр, төккүн жамгыр,
Жүрөк кысып, чулгап алган,
Түшкөн бозду кетиргин.
Тазалагын, жууп салгын,
Көңүл кушун сергитип.

КӨПӨЛӨК

Кызыл-кызыл көпөлөк,
Кызыктырба өпкөлөп.
Куусам мага жеткирбей,
Көйрөңдөнүп сызасың,
Улам-улам көкөлөп.
Ээй, ээй көпөлөк.

Ак сарысы карачы,
Кызыктырат кулпурат.
Алаксытып утуру,
Жайлап конуп, ойнойсуң.
Кол жетээрде көкөлөп,
Ээй, ээй көпөлөк.

Көк төмгилдүү жашылы,
Келди мына кооз түрү.
Кармай албай шапкасын,
Көкөлөтө ыргытат.
Кууп аны жете албай,
Бөбөк ыйлайт ызаачыл.
Ээй, ээй көпөлөк.

Сулуулукту бериптир,
Канат кагып сызасың.
Достошолу, кел конгун,
Уча бербей менменсип.
Ынак достон бололу,
Учуу сырын үйрөткүн,
Кол кармашып экөөбүз
Учалычы көкөлөп.
Ээй, ээй көпөлөк.

КАРЫЯЛАР

Үйдүн туткасы, сөздүн нускасы,
Үйдүн куту карыялар.
Акылдын чордону, айтканы орундуу
Чачылганды чогулткан, аста айтып муюткан,
Адашканды кайра бириктиргөн карыялар.

Нуска сөздү сүйлөп, төнтөктөрдү үндөп,
Жол көрсөтүп, туура жолго багыттаган карыялар.
Акыл өлчөп, оюн ыргап, алыс-алысты ойлоп
Акыйкат сөз менен,
Ак-тилектерин айтып, калкын ыйманга чакырып.
Жакшы-жакшы тилек кылып,
Жаштарга бата берип,
Ынтымак ырашкөр тилеген карыялар.

«КИТЕП»

Китеп оку
Жан дүйнөң тазарат,
Таанышасың аалам менен
Билсең сага сыр ачат.

Китеп акыл,
Китеп сага айкын жол.
Насаат айтат
Келечекке ачып жол,
Аруулукка сунат кол.

Көптү билсең
Билем дебе,
Билгениң аздык кылат.
Алга умтул,
Туура түшүн
Көп окугун көптү бил.

Китеп жашоо
Окусаң дилиң агарат,
Көптү берет.
Такшалдырат,
Келечекке жол ачат.

Китеп арзуу,
Сүңгүп кирип жашоо кумарына.
Аралашып окуяга
Чыгасың сен,
Аң-сезимдин дубалына.

Жарык маанай,
Жолдош болот.
Рахатка батасын,
Досуң сенин түшүнгөнгө.
Багыт берип турмушка,
Сезимиңе
Акыл кошот чыйралтат.
Чарчаганда
Кубат берип,
Басаар жолуң так айтат.
Китепти сүй,
Окугунуң дембе дем.
Зерикпегин
Берет сага
Ак жол ачып демилге.

Сыйла тытпа,
Күтө билгин ардактап.
Пайдалангын ыгы менен,
Сарамжалдуу сен сактап.

ЖАМГЫР

Жамгыр төгөт
Жамгыр төгөт,
Ыза болгон
Жаш баладай буркурап.
Төккүн жамгыр жер энебиз,
Сиңирсинчи ныксырап.
Көркү чыгып
Сенин берген демиңе,
Гүлдөр жайнап, кооздукка бөлөнүп,
Жер энебиз кулпурат.

Таарынычы тарап күлүп,
Энесине эркелеген баладай.
Күн сүрүлүп нурун төгүп,
Булут кетип асмандан.

Күмүш нурлуу күн чыкты ана,
Денең сергип, силкип салып оор жүктүү.
Күн менен тең жарышам,
Эмгек күнүм шамдагай.

Эриш аркак
Жаратылыш адам зат,
Бирин бири
Жөлөп таяп аярлап.
Эмгектенсең
Койнун ачат жер эне,
Байлык толуп
Унутпагын кампаңа.

ЭРКИ МЕНЕН УЯТ БОЛСО ДИЛИНДЕ

Эмне кылдым
Бул жашоодо татыктуу,
Суроо менен
Арт жагыма кайрылам.
Эмгек жолум жеп-жөнөкөй,
Атаң даңсыз мугалим.
Бөбөктөрдү,
Алга карай чакырган.

Эрки күчтүү
Уят болсо дилинде,
Кара мүртөз
Дүнүйөгө умтулбай.

Ата журт деп
Согуп турса жүрөгү,
Эмгек кылгам
Азыраак деп түшүнөм.

Ыйман болуп
Кызмат кылса элине,
Ак эмгектен
Баар тапса тер төгүп.
Салым кошкон болом анда мен дагы,
Текке кетпей
Айткан сөздөр сиңген тура дилине.

РАХМАТТЫ АЛЫП БЕР *(Жоомарт балам үч жашта)*

Болот акыл
Менде апа,
Жакшы көрөм, кооп кооп.
Ким ыйлатса сени апа,

Уруп коём моминтип.
Чоң машине сатып берем!
Акчам менен көп болот.

Бөйтөйгөн колдорун түйүп алып,
Бир бирине ургулап.
Балалык ал сезим менен,
Иш кылгансып чоңураак.

Дөп айтканда
үч жашар төнтөгим,
Төбөм менин көккө жетип
Рахатка баткамын.
Тилегиңден айланайын,
Максатыңа жете көр.
Башың менен жер казбагын,(?)
Кымбат мага алтындан да күмүштөн.
Жакшы бала деген сөздү алып бер.

Курч эмэспи жаштын тилеги,
Кудай берээр тилегиңе жете көр.
Алып бербө асмандагы жылдызды,
Эне үчүн улуу жана сыймык сөз(?)
Балам мага,
Ар убакта рахматты алып бер.

Алып бербө
Алтын менен күмүштү,
Жүрөгүңдө
Кайнап турсун ар-намыс.

Эч убакта алмаштырба ,
Абийринди тыйыңга.
Ыйык туткун Ата-Журтту мекенди,(?)
Кайрымдуу бол тегиз бол,
Адам деген сөздү мага алып бер.

БАЛА ЭМНЕ

Бала эмне
Бал тилдүү керемет,
Жыттап койсоң
Ал керемет күч берет.
Кайгырсаң сөн
Күлүп турса чөр жазаар,
Моокум канып.
Унутулат баарысы,
Сүйүүсүнө эч нерсе тең келбейт.

Чала була
Чулдураган тили менен,
Маңдайыңда
Сүйлөп турса тигиле.
Эне тураар,
Эт жүрөгү элжиреп.

Бала эмне,
Бала эненин бактысы.
Шам чырагы,
Жанып турган жылдызы.
Узак күйсө
Мээримине жылытып,
Эне атанын
Ой тилеги мына ушул.

Эне үчүн
Бала кымбат баарынан,
Ой тилеги баласына арналган.
Айтаар элем мөн балама
Каныккының билимге,
Атаң даңкка
Умтулбагын эч качан.

Балам менин
Кан жаныман жаралган,
Керек болсо
Мен жанымды аябайм.
Бала үчүн
Түйшүктөнүү ырахат,
Талап коём
Жөп жөнөкөй мөн ага.

Жашоо үчүн күрөшкүнүң,
Күрөшүүдөн сен талба.
Адал эмгек сен жасагын,
Арамдыкка аралашпа сен барба.
Жупуну бол
Элди жерди сүйө бил,
Дөөлөт күтүп
Манчыркаба байлыкка.

Урматтасаң улууларды,
Кичүүлөргө сыйлуу бол.
Карылардын батасын ал,
Шашылбагын, кур кыялга алдырба.

АДАМСЫҢ ДА

Күн өттү кубалашып,
Биринен бири таттуу.
Балалык кошо кетти,
Бейиштөй ырахаттуу.
Сезимде эч нерсе жок,
Бөлөнүп ата эненин мээримине.
Жашоодо оош кыйыш,
Сезбестен ал эмне.

Жыл өттү өмүр өттү,
Аралаштык турмуштун толкунуна.

Сезилди жашоонун кубанычы,
Кээ күнү көрмөктөри.
Баари бир
Бул турмуштун өкүмү экен,
Кошо жүрөөр дайыма сени менен.
Бул дүйнөдөн
Көзүң өтүп кеткиче.

Такшалдык,
Турмуштун ачуусуна таттуусуна.
Буюктук
Катуу бороон чапкынына.
Чыдагын
Алдастабай баардыгына,
Сабырдуу бол
Барлыкка көөп кетпөй.
Жок болсо мүңкүрөп
Жер тиктебей,
Билгин талдай, анткени сен
Аң сезимдүү адамсың да.

ИШКЕ АШСЫН ТИЛЕКТЕРИ

Карап туруп
Бөбөктөрдү бөйтөйгөн,
Мен көрөмүн
Келечектин адистерин.
Бири врач
Бири инженер болуп алган,
Эл башчысы
бири буйрук берип.

Ырас эле
Өлкөнүн келечеги,
Туура багыт
Түз тарбия биз берели.

Өсө берсин
Бей капар тынчтык болуп,
Тоскоол болбой
Ишке ашсын тилектери.

Чекпесүн көңүлдөрү,
Асманы ачык болсун.
Таза тунук,
Сезимдерин булгабай,
Ата-эне коомчулук.
Тең колдойлу,
Ишке ашсын тилектери.

КӨЗ АЛДЫМДА ЭЛЕСТЕРИ

Сагыныч мычкып эзип жүрөгүмдү,
Күтөмүн алыстагы балдарымды.
Жол карап кыялымда аралашып,
Тартылып көз алдыма элестери.

Элестелип
бала көзи кайра-кайра,
Эркелеп
Туш-тушуман апалаша.
Улам бирин
Пешенеден жыттап сүйүп,
Ырахатка бөлөнчүмүн
Мен жаш анда.

Санаамда балдарыма учуп жетем,
Ар бирин беттен сүйүп эркелетем.
Ата-энеге баладай ширин таттуу,
Дүйнөдө жоктур теңдеш нерсе.

Куса болом
Жалгызмын ойго батам,

Чоңоюп балдар кеткен.
Жашоодон ордун тапкан,
Байлыгым бактым силер (!)
Ата-энеге ырахатты тартуулаган.

Замана
Ойку-кайкы эчкедиби,
Таратып
Туш тарапка иштөп кетти.
Кайда жүрбө
Бактыбызга бар болгула,
Алладан өмүр тилейм күнү-түнү.

КУТМАН ТАҢЫМ

Кутман таңым
Шоола болуп,
Ырыскы ыйман бберчи адамдарга.
Бийпил турмуш элде болуп,
Терип жешсин ырыскысын
Бут алдында.
Кутман таңым,
Берчи элиме токчулукту.
Адал эмгек тер менен
Толтуралы казынага молчулукту,
Ар бир таңды
Эргүү менен тосолучу.
Кутман таңым
Мээрим чаччы,
Жамгыр болуп төгүлүп.
Мээримине балдарынын,
Ата-эне көшүлүп.
Карып болбой кутман кары,
Терде олтурсун чоюлуп.

Кутман таңым,
Береке чач нур болуп.
Кабактары бүркөлүп,
Көз жаштары төгүлбөсүн.
Энелердин
Ыйман болуп балдарында,
Сыйлап турса
Жүздөрүнөн күлкү көрүнүп.

Кутман таңым,
Тынчтык бергин.
Бөлүнүп жарылбастан,
Бүтүн болсун элим,
Жүздөрүнөн күлкү төгүлүп.

ЭСКЕРТҮҮБҮ ПЕНДЕГЕ

Дайра дайра
Күрп, шарп этип ташка уруп,
Долуланып
Албуут толкун утуру.
Тушукканын
Жулуп алып агызып,
Жок кылчуудай оолугуп.

Ойго батам
Ой учугун таба албай,
Табияттын
Кырсыктары өсүүдө.
Зил зилаасы
Жер көчкүсү көбөйүп,
Селдер жүрүп
Жабырланды жер эне.
Эскертүүбү оо пенделер
Эсиңерге келгиле!
Дегениби

Жараткандын биздерге.
Ызырынып
Табияттын ачуусу,
Барган сайын куушуррултуп
Адамдарды жүдөтүп.
Жаткан өңдү
Мага ал туюлат,
Агымдарын
Улам улам өзгөртүп.

КҮНӨӨ КИМДЕ АЙТКЫЛАЧЫ ЧЫНДЫКТЫ

Бадалында
Чымчык сайрап түнөгөн,
Булбул үнү
Коштоп турчу аларды.
Бир бирине окшошпогон
Түркүн обон.

Түркүн түрлүү, сайрашып чымчыктары
Жел жүргөндө
Арча жыты буруксуп.
Дем алсаң сен
Бүт дөнөңди жибитип,
Баскан сайын
Шиберлери кулпуруп.

Кийик болчу
Ар бир кокту тоолордо,
Көчүп барып
Биз жайлоого конгондо.
Короолорду
Аралай чаап жүгүрүп,
Балдар түшүп ызычууга
Иттерибиз
Жетпей ага күйүгүп.

Чыгып кетип,
Зоока менен тоолорго.
Калдыңар деп,
Алыс барып бурулуп.
Ак кар көк муз чокуларда,
Кароол карап
Жайыттарын алмашып.

Азыр мына
Адамдардан куугун жеп,
Алыс кеткен азайышкан
Адамдардан запкы жеп,
Жабырланды жер эне.

Андан дагы
Көө сүйкөшүп,
Аксакалдык атына.
Абийр күтпөй,
Айбандыкты аркалап.
Теңтуш болуп өз баласы,
Маңдай тескей отуруп.
Эсен бол деп,
Стакандар кагышып.

Ата бала айырмасы билинбей,
Ыймансыз
Кыргызыма жуубаган.
Төмтөңдеген,
Чалдарыбыз көбөйдү.

Унутушкан
Эне ыйык экенин,
Кыздарына акыл-насаат айтпастан.
Боенушкан
Жулмалаган тоок сындуу,
Мода кууган
Ойсекелер көбөйдү.

Анан кантип
Жаштарыбыз оңолот,
Күнө кимде
Айткылачы адамдар!!!

Кыска көйнөк,
Киндиктерин жаппастан.
Шойтоңдошуп,
Шортик кийип тастаңдап.
Кулу болуп
Моода деген неменин,
Батыш жактын
Кылыгына ыкташкан.
Жаштарыбыз
Ыйман менен адепти,
Чакыч менен
Кошо чайнап ташташкан.
Акыл айтсаң
Заманыбыз ушу деп,
Эркиндик деп
Орой сүйлөйт үрпөңдөп.
Ойноп күлүп
Өткөрөбүз жаштыкты,
Пешенеге
Жазылганы ушу деп.
Калыптанбай
Акыл укпай жашынан,
Өсүп калган текебер.

Эске салчы
Эске салчы,
Кандай эле кыргыз элим.
Элестетип өткөндү,
Ата бабам так болчу.
Аксакалдар,
Айткан сөзгө баш кошчуу.

Бир бирине
Жөлөк болуп ширелип,
Душмандардан
Бир кишидей коргонуп.

Кыргызымдын
Тукумун эч жоготпой,
Сактап келди
үрп адатын коротпой.
Калпы барбы?
Айткылачы пөндөлөр,
Ачуу чындык.
Тайсалдабай айткыла,
Адам бойдон калгыла. (!)

«СЕН КАДАМДЫ ТҮЗ ТАШТА»

Апкаарыба,
Эмгек жолун шар башта.
Жолдош болбо,
Жалкоо деген адатка.
Пайдалуу иш,
Жасагының эл үчүн.
Ал жашоонун,
Тазалыгы ар качан.

Эмгекти сүй,
Адал болсун тапканың.
Эмгектенгин,
Моюн толгоп качпагын.
Жерди көрктөнт,
Мээнет кылгын эрикпей.
Ыйык дайым,
Өз жериңди сактагын.

Алдастаба,
Сен кадамды түз ташта.
Жолдош болбо,
Көчө таптаар адатка.
«Адам» деген абийриңди кетирбе,
Тил тийгизбе эне менен атага.

Бөйпүл болуп заманаң,
Эмгек менен көгөргүн.
Ак жолуңдан адашпа,
Сыймык менен балам сенин.
Урматыңы көрөйүн,

АТЫҢ КАЛСЫН

Билим алгын,
Тажабагын андан сен.
Атың калсын,
Илим менен даңталган.
Билим менен,
Багындыргын ааламды.
Мезгил сынчы,
Баасын берээр өзү эле.
Атың калсын,
Бул дүйнөдө өчпөстөн.
Издениңиң,
Ишиң менен көрүн сен.
Эмгек сиңир ата журтка,
Манчыркаба байлыкка.
үзүрүн көр,
Ыгы менен пайдалан.

Ак эмгек кыл,
Элиң үчүн дайыма.
Сыймыктансын,
Атыңды айтып жүрөктөн.

Дүйнө мүлкүң,
Атыңды эч чыгарбайт.
Эч ким аны,
Ала кетпейт өзү менен.

Изиң калсын,
Бул дүйнөдө урматтал.
Боорукөр бол карыпка,
Жардам бергин адамдарга.
Кимдигине карабай,
Дүйнө жыйба, эч ким аны.
Ала жатпайт жанына,

Ыйман дайым.
Сени менен жашасын,
Чынчыл болгун.
Убадага бек турган,
Айланып өт.
Убадачыл каапырдан,
Кошоматка.
Кой сойбогун, эч качан,
Эч качан, эч каан!!.

«БИЛИМГЕ СЕН КАНЫП КАЛ»

Күн өткөрбө окугун сен билип кал,
Убакытты уттурбастан бекерге.
Бир жоготсоң экинчи сен таппайсың,
Шашыл, чамда билимге сөн канып кал.

Аң сезими өспөй калса адамдын,
Ажыратпай жакшы менен жаманды.
Айырмаланбай эки буттуу мал болуп,
Адам эмес маңкурт болуп калмакпыз.

Билим болсо кор болбойсун ар дайым,
Ойлонгула ойлойлучу алдыны.
Эгер бизде акыл эмгек болбосо,
Айбандан айырмабыз кайсы?

Адам болгун көптү билгин умтулгун,
Убакытты пайдалангын сен уткун.
Бекерликке берилбестен,
Эмгек, окуу бирге болсун.
Акылыңа бек туткун.

МУГАЛИМ

Мугалим,
Коомдун, мамлекеттин түркүгү.
Адеп-ахлак,
Мугалимсиз мүмкүнбү?..
Ролу чоң,
Сиңип кетет балдарга.
Мүнөзүнө,
Кыялына жараша.
Бирде бала болот,
Каткырып күлөт.

Төнтөктөрдү тыят,
Билимдүүнү сүйөт.
Рахат алат өз ишинен,
Максатына жеткенде.

Калыптанат,
Балдар келечекке.
Мугалимдин эмгегине жараша,
Оңдоп түзөйт.
Кемчилигин,
Саат сайын, мүнөт сайын.
Ар бир кадамында.

Биле бербейт,
Көпчүлүгү анын баркын.
Көмүскөдө,
Көрүнбөй эмгеги калды.
Канчалаган мугалим
Өз ордун таштап
Алыскы чет жактан,
Иш издеп калды

Өкүндүрөт
балдардын келечеги,
жетишпейт мугалим,
кантебиз эми.

Такшалган тажрыйбалуу мугалимдер
Көр оокаттын айынан, базар болуп орду
Өкүндүрөт бул көрүнүш
Өзөгүмө өрт түшкөнсүп,
Жооп таба албайм
Ойлоп көрчү...
Кантсе да узак жашап,
Мугалимдер, бар болгула!!!

ЗАМАНДАШ, МУНУ БИЛГИН

Мугалим
Кесип эмес деп айтышат
үстүртөн,
Тереңдебей кыйыр карап,
Түшүнбөйм.
Мугалим үйрөтпөсө,
Ошончолук даражаны кайдан алат.

Мугалим,
Багыттоочу келечекке.
Дестиер,

Бөбөк көздөн калыптанткан.
Айтканды,
Бирде укса, бирде укпай.
Түйшүктүү кесип,
Көп эмгекти талап кылган.

Тамганы, эсеп менен жазганды,
үйрөнгөн
Мугалимдин эмгеги.
Айтышат техниканын заманы деп,
Айткылачы акыйкатты.
Техниканы, компьютерди,
Энесинин курсагында.
Өздөштүрүп алганбы?

Президент, окумуштуу,
Академик, бизнесмен.
Эң алгачкы тамганы,
Мугалимден үйрөнүшкөн.

Жерибегин,
Канчалык бийик болбо.
Мугалимдин эмгеги,
Айта аламын сыймык менен.
Мугалим улуу кесип,
Замандаш, муну билгин!

«ТҮШҮНГҮН»

Баалагын мугалимдин эмгегин,
Тынчы жок.
Мээнет кылат күнү-түн,
Уктаса турса бала эсинде.
Канткенде жеткирем деп ,
Билим деңгээлин.

Өздөштүрүп,
Жакшы билсе сабагынан.
Сезилет рахаты кабагынан,
Байлыгы сырьёсу балдар тура.
Кичи пейил, жүзүндө абийир турса.

Кол шилтеп ,
Койчу ошол мугалим деп.
Оокаттуу
Чиновниктер төңсинишпөйт,
Өзү да мугалимден билим алып.
Турмуш жолун
Баштаганын ал эч сезбөйт,

Акчага байлыкка эч муктаж эмес,
Байлыгы ыймандуу тарбия алган бала.
Сыйлап турса,
Улууларды адеп күтүп.
Айтканым,
Жетиптир деп акча ана!

Өмүр бою тарбиялануу жолунда,
Тарбиячы мугалимбиз баарына.
Адалдыкка өспүрүмдү күндө үндөп,
Анча мынча бердик окшойт тарбия.

Жаман эмес биз окуткан балдардан,
Мугалими, врачы бар, инженер.
Иштеп жатат ар түрдүү кесип ээлери,
Биз чыгарган продукция!

«ТҮЙШҮКТҮҮ КЕСИП МУГАЛИМ»

Жанын үрөйт балдар үчүн,
Саат сайын тынымсыз.
Мугалим бул тарбиячы,
Жол көрсөтүп кадиксиз.

Бирок анын баркын билбей,
Көр кылышат кээ бирөө.
Зээним кейийт кээ күндөрү,
Сөздү укпай кежеңдөгөн.
Терс аякты көргөндө.

Күнү түнү талыкпастан,
Арнайт күчүн балдарга.
Түйшүктүү кесип мугалим,
Бала үчүн жанын арнаган.

«БАЛДАРЫБЫЗ БИЛБЕЙ КАЛСЫН СОГУШТУ»

Согуш кайгы!
Согуш апаат, согуш өрт.
Согуш десе ,
Солк деп жүрөк титиреп.
Анткени ал,
Адамдарга муң салган.
Ажыратып ата менен баланы,
Ажыратып,
Сүйгөн жардан аялды.

Эч убакта,
Согуш өртү болбосун.
Дүйнө эли,
Тынчтык үнүн колдосун.
Бейкуттуктун,

Күнү бизге чачырап,
Балдарыбыз ,
Эркин ойноп чоңойсун.

Согушту биз,
Түшүнөбүз ажал деп.
Бир бирине,
Кайраштырба үгүттөп.
Бузукулар,
Бүлүндүрбө элимди.
Китептерден,
Окуп кана калышкан.
Балдарыбыз,
Билбей калсын согушту эч.

Ич арадан ыдырашкан,
Токтотолу жаңжалды.
Достукту биз бекем сактап,
Улут бөлбөй жашайлы.

«ЖЕҢИП КЕЛГЕН»

Өлкөм өтүп,
Базар экономикасына.
үмүттөнүп эл күтүүдө байлыкты,
Кыргыз эли даярбызбы?
Өлкөдөгү кыйчалыштарга
Жеңип келген,
Эл деген жеңет далее.
Кайраттанып,
Жапырт бирдей колду сунсак.
Кооптонуп жалтактабай бардыгыбыз,
Максат койсок.
Бир кишидей алдыбызга.

Өзүңдү өзүң камсыз кыл,
Азгырылба жеңил оокат жалкоолукка.

Төр төгүп жер иштөтүп эмгек кылсак,
Жетебиз үзүрүнө максаттарга.

«БИЛИНБЕСТЕН ӨМҮРҮҢДҮ КЫСКАРТАТ»

Улам улам, соруп коюп тамеки,
Сөөм менен ортон колго чычайта.
Бурулдатып, үйлөгөндө түтүнүн,
Көрүнөт го жаш балдарга башкача.

Жеңил ойго,
Азгырылып өспүрүм.
Чоңду туурап,
Чеге баштайт тамеки.
Улам улам,
Соргон сайын денеге.
Түтүн менен
Кошо кирип НИКОТИН.
Абайлагын ,
Жашыңдан сен көнбөгүн,
Өпкөң менен,
Колкоң толот ышына.
Тык тык этип,
Аз аздан сен жөтөлүп.
Билинбестен өмүрүңдү кыскартат.
Эмне үчүн
Тамекиге куштарсын,
Жолобогун ден соолукту бузасын.
Абайлайлы уккулачы жаш муундар,
Өпкөбүздүн баарын ыштап албайлы.

Кызыкпагын,
Көк түтүнгө алданып.
Таштай албай
Өмүр бою туткунсуң,

Ал башкарат
Кулу сән болосуң.
Издеп кайырчы
Болосун сән,
Түгөнгөндө тамеки.
Адамдардын
Бара калсаң жанына,
Бур дей түшөт.
Жыттанасың алыстан,
Тамекинин
Жытына ирээнжип.

Сән жактырган
Сени сүйгөн адамдар,
Кыйгач өтүп
Алыстайтко жаныңдан.

Абайлагын
Үйрөнбөгүн соргонду ,
Алыс болгун
Келечекти ойлойлу.
Ден соолуктан
Ажыратат азгырык,
Түтүндү биз
Сорбой эле коелу.

«МЕКТЕБИМ»

Көзгө сүйкүм
Ап апакай мектебим,
Эмгек жолун баштагамын сенден мен.
Тартынчыктап
Эшигиңди мөн аттап,
Ыбаа кылып
Аяр басып киргемин.
Койнуңду ачып

Тосуп алдың бөпөлөп,
Такшалдырдың
Тарбиялап жетелөп.
Көп нерсени
Сенден алып үйрөндүм,
Сенден алып
Эмгектин сээп үрөнүн.
Биз жаш элек,
Күлкү көтпөй жүздөрдөн.
Сөнсиз мага

Жашоо жоктой сезилген,
Класстарга
Кирген сайын толкундап.
Эргүү болчу
Жаңы эмгек күжүрмөн,
Төгүлчүү эле бакыт нуру
Бөбөктөрдүн жүзүнөн.

Балдар менен аралашып күнүгө,
Каныктырып
Багыт берип илимге.
Тыным албай
Балдарды биз үндөдүк,
Абийир сакта
Ак ниет бол эмгектен.
Мезгил деген
Алга сүрөп шаштырып,
Улам, улам
Токтотпостон камчы уруп.
Билинбестен
Элүү ашып кетипбиз,
Кеттик эле кош айтышып,
Баарын сенде калтырып.

Кокусунан
Мектеп күйдү дегенде,
Жүрөк зырп деп

Мага түшүп чагылган.
Жүрөгүм бүт
Кошо күйүп жаткандай,
Алоолонуп
Кеткенсиди бүт денем.

Көз алдыга
Баары баары тартылып,
Баскан издер
Түйшүктөнгөн күндөрүм.
Кусалыкка
Сагынычка жык толуп,
Жаштык кезим
Сени менен өрттөлүп.
Кеткенсиди
Кош, кош эми мектебим ???

«МАҢКУРТ НААДАН»

Акыл эсин арака алмаштырып,
Алган жарын кайгыга салган кемпай.
Ак сүт берген энесин сыйлабаса,
Бул адамбы?
Абийрсиз маңкурт наадан!
Жүрөк заада балдары коргоолошуп,
Мээриминен атанын алыс калган.
Келечеги эмне болот балдарым деп,
Деген ой жок, Арсыз айбан.

Арака акча жок калган кезде,
Чуу чыгарып үйлөрү аңтар-төнтөр.
Буюмдарын ылайыктап сатканга,
Шылтоо табат эптеп.

Ичпейм деп кээде берет убада,
Касам ичип ишөндирет.
Кайдан болсун эки-үчкүн араң чыдайт,

Өзүнө-өзү кас
Макулук бул айбан.

«ТАГДЫР»

Тагдыр деген
Өтө татаал көп кырлуу,
Жээке урат
Думуктурат толкундай.
Апкаарыба
Сабырлуу бол сүзүп чык,
Күтүп турат
Сени жашоо бул жеекте.

Бирде бороон
Буюгасың жол таппай,
Ага-буга
Урунасың алдастап.
Кайраттуу бол жалтанбагын,
Жеңе билүү адамдык парз.

Кээде ысык
Көз жетпеген эрме чөл,
Кайсалактап
Калбагының жол тапай.
Өктөм болгун унутпагын,
Адам деген атыңды.
Алга карай бой таштап.

Тагдыр деген
Ысык жалын,
Куйкалайт сени өртүнө.
Алдастаба
Алга умтул сөн чөкпө,
Сөн тагдырды багындыргын,
Күрөшкүнүң тажаба.

«ТУНУК БОЛСУН СЕЗИМИҢ»

Эзелтеден тоолук кыздар ыйык болгон,
Улууга, кичүүгө да сылык болгон.
Аяр сүйлөп өзгөчө адеп күтүп,
Көгүлтүр көл суусундай тунук болгон.
Азырчы? Айрымдары чылым чегип,
Айбыкпай ата салтка доо кетирип.

Баратат назик дүйнө андан качып,
Сулуулук өңдө эле эмес байка аны.
Ойлочу эне сүтүн актаганды,
Айырмалай билгиниң ак караны.

САЛАМДАШУУ (Ноороз майрамындагы)

Салам айтам баарыңа,
Ата-эне, карыңа.
Агайын тууган эжелер,
Куттуу болсун бүгүнкү
Ноороз майрам күнүңөр!
Кызыл тазыл кийинип
Шаттык жайнап жүзүндө,
Толкундап балдар турушат.
Алас отун айланып,
Ар биринин ниетинде.
Ойнга бүгүн кансам деп.

Даярданган ноорозга,
Оюн шоок кечеде.
Биринчилик алсам деп,
Чамдагыла жаштар эй.
Айкалыштыр талбагын,

Эриш-аркак экөө тең.
Окуу менен эмгекти,

Балдар муну танбагын.
Бийле, ырда калбагын,

Кыргыз эли эзелтен,
Ата сөзүн кордобой.
Эне сөзүн оңдобой,
Жашап келген калк экен.

Жакшы өрнөк менен көрүнүп,
Ата энеге ар качан.
Аларга көмөк болулу,
Жалкоолукка берилбей.
Эмгек кылгын эринбей,
Эгин эгип мал багып.
Жокчулук деген немөни,
Жолотпой кууп таштайлы.

Жаңы жылда жаңыча,
Жапырт эмгек баштайлы.
Токчулук болуп элимде,
Күлкү болсун ыр болсун.
Ынтымак болуп элимде,
Ырыс таалай жуп консун.

Тынчтык болуп жеримде,
Ачык болуп асманы.
Бөйтөңдөшүп бөбөктөр,
Моминтип
Ойноп турсун күнүгө.
Адептүү өссүн балдары,
Ыймандуу болуп кыздары.
Жаш уландын бул жылда,
Жароокер болуп алганы.

Ата энесин сыйласын,
Жалган жоорук жоосундар,
Эски жыл менен бүт кетсин.

Жаңы жылда элимди,
Жакшы тилек кууп жетсин.
Сүйүнүч болсун күнүгө,
Кааларым ушул элиме.

«КИЧИНЕДЕН ЧОҢ ИЙГИЛИК ЖАРАЛАР»

Тамчы, тамчы
Тамчыдан көл куралаар,
Кичинеден
Чоң ийгилик жаралаар.
Үмүт үзбөй
Алга карай умтулуп,
Сабырлуу бол,
Бул адамдык сапаттар.

Эрикпегин
Эмгек кылып талбастан,
Ийгилиги
Сен аракет кылгандан.
Мекен үчүн
Эмгек кылуу бул сыймык,
Эрикчээлдик
Бул адатка көнгөндөр.
Адам эмес
Өмүр боюу ал наадан.

Сенин жүзүң
Эмгегинден көрүнүп,
Ата-энең
Сыймыктансын сүйүнүп.
Колдон көлбөс
Нерселерге талпынба,
Жерди баркта
Көрктөндүрүп жерди бак.

Кор болбойсуң
Анда сени жер багат.

Адал жаша
Арамдыкка барбагын,
Жакшы эмне,
Жаман эмне талдагын,
Кылымдардан
Кылымдарга келаткан.
Ата салтын
Кыргызымдын сактагын.

Адилет бол
Сен бирөөнү кордобо,
Көнбөгүнүң
Бекер оокат олжого.
Пенде деген
Арсыз атка конбогун,
Билим алгын
Издениниң адам бол.
Ата Журтту
Калтырбагын уятка,
Сатпагының
Мекөніңди акчага.
Абийир берсин
Намыс берсин оо алла,
Тилегеним
Ушул менин жаштарга.

Тамчы, тамчы
Тамчыдан көл куралар,
Изин салып
Акырындап жай агар.
Сен туруктуу
Эмгектенсең талыкпай,
Кичинеден
Чоң ийгилик жаралар.

**«БҮТҮРҮҮЧҮ КЛАССЫМА»
(1990-1991-окуу жылы)**

Жети жыл көз ирмемде
Өткөн тура билинбей,
Эселек курак анда силер
Ээрчип жүрчүү эжекелеп.

Байоо сезим балалык көз,
Өткөн тура сезилбей.
Жети жыл жети күндөй,
Кош айтышып биз менен.

Мына эми жетилдиңер,
Өзүңөрдү жасап түзөп.
Кагылайын шумкарларым,
Учулачы канат күүлөп.

Турмуш деген катуу борон кайыкпагын,
Ойноок толкун
ага сен чалдыкпагын.
Калемпир, мурчу, балы кошо болот,
Баардыгын абайлагын аныктагын.

Ара жолдо калбагыла алдастап.
Аңдап, байкап
Түз жолуна түшкүлө.
Каршылыгын жеңе билип турмуштун,
Эмгекчил бол ыйман сактап ескүлө.
Ийри буйру өткөөлү бар турмуштун,
Сени сынайт туруктуу бол кайраттуу.
Өтүп кетсең сен жеңишке жетесиң,
Турмуш кайчы көпүрө.

Тилейм дайым
Ак жол болсун баарыңа,
Бакыт кушу тосуп турсун алдыңда.

Тиреги бол
Ата эненин сыймыктуу,
жылдыз болуп
Алыс жактан жангыла.

Кош дебейм
Баарыңа өмүр тилейм,
Элиң сүйүп
Тийип турсун көрөгиң.
Коштоп дайым
Жакшы сөздөр жылоолоп,
Силер менен сыймыктансам.
Ошол менин тилегим.

Наалат алба
ким тарбия берди деп,
Билим ула
Канат күүлө өдөлөп.
Көптү билсең
Аң сезимиң тазарат,
Адам болгун
ошол гана ой тилек.

Оо кыздарым сыйлуу болгун,
Дили таза
Аруулукту сактагын.
Мээрбан эне
Келечектин туткасы,
Болгула деп
Бата тилейм баарыңа.
Кана эмесе
Береличи ак бата,
Колдоочуңар кыдыр болсун дайыма.
Көрсөтүп жол
Умай эне ар качан.
Тунук болсун турмушуңар

«БАЛА УБАЙЫН КӨРӨЛҮ»

Алган жарым
Жылкы мүнөз ыргыштап,
Өз билгенин
Кое бербейт чыртылдап.
Көңөш курсаң
Моюн бербөй секирет,
Мейли болот
Көптө барып эп тутат.

Жаратыптыр
Адамдарды ар кандай,
Тоготпостон
Жүрө берем мөн аңкай.
Жыйып, жыйып
Мезгилине жеткенде,
Бороон чапкын
Көчкү кетет ар кандай.

Ошентсе да
Эриш аркак бүтүнбүз,
Байкалбастан
Кырк жыл өмүр сүрүпбүз.

Бийиктикке
Чыкса бирде алганым,
Бирде мөнмин
Бала өстүрдүк кыз бердик.
Издешебиз
Бирпас көрбөй калганда,
Улам сурап, кай жакта
Издешели
Бала убайын көрөлү.
Дагы канча
Өмүр калды алдыда.

Издешели бирге
Бирге басып сый көрүп,
Бул турмуштун
Ырахатын тең бөлүп.
Оорубачы
Алган жарым эч качан,
Ар дайым биз
Урмат сыйда жүрөлү.
Балдардын
Ырахатын тең көрүп.
Кеткен болсо катаалыктар
Кечирели.

Алла таала
Билер биздин өмүрдү,
Жарым дөөлөт
Адамзаттын үмүтү.
Неберени колдон алып жетелеп,
Баардыгынын
Ден-соолугун тилейли.

СЕН АЙТЧЫ

Санаа, санаа
Чулгап алып эрмектейт,
Жылбагандай түн
Жалгыздыктан күн өтпөйт.
үй толгон күлкү-шаң жок,
Балдар кеткен жумуш издеп.
Заман, заман кайда барат,
Өкчөйт өйдө, ылдый,
Бул эмнеси, сен, айтчы?

Мурдагы завод, ишкана жок,
Жумуш издеп жаштар кеткен.
Мен эмес
Энелердин көйгөйү,

Заман соккусу
Заман таасири?
Жаш-кары дебей
Баары, баары кеткен.
Биздин коом кайда барат,
Сен айтчы?!

«БАЛА ЖАШООМ»

Бала жашоом
Өмүр улап өмүргө,
Кубанычты
Тартуулап ал күнүгө.
Көңүл чөксө
Кылыктана эркелеп,
Унуттурат
Аны кууп кетирип.
Ырыс көшик
Ынтымакты түптөгөн,
Алтын балам
Бактым балам теңдешсиз.

Балам жашоом
Ширин таттуу сүйгүнчүк,
Кубат берет
Таттуу тили дем кошуп.
Канчалык сен
Кыжыл болуп турсаң да,
Маңдайыңда
Күлүп турса
Шаттыкты үйгө толтуруп,
Ырысым балам
Таалайым балам теңдешсиз.

Колду сунуп
Сени көздөй талпынып,

Апа десе дөңөң жибип.
Рахатка балкытып,
Бала үчүн
Жашап гана жаткандай.
Алга умтултат
Шыктандырат жашоого,
Балам бактым
Балам менин алтыным.
Байлыгымсың
Балам менин түгөңгүс,
Көнчим менин
Уюткулуу көөнөргүс.
Балам дейми
Балам үчүн жашаймын,
Мен гана эмес
Ата бабам улап келген.
Руханий тазалыкты өткөрүп,
Эртеңкибиз
Унутпайлы улайлы.
Тукум ула байлыгым балам.

«БАЛДАРЫМ МЕНИН ЫРЫСЫМ»

Балдарым
Жашоомдун тамырысың,
Тукум улап
Бул жашоону токтотпостон.
Жыттасам
Жытына элжиретип,
Чарчасам
Көңүл ачаар чоң багымсың.

Мээрим төгүп апага,
Медер кубат атага.
Шам болуп күйүп жаркылдап,
Пешенемде жылдызым.

Багыма мөнин жаралган,
Балдарым мөнин ырысым.

Таалайым мөнин балдарым,
Аларсыз жашай албаймын.
Бактыбегим дем кубат,
Жоомартым турат күч улап.
Балдарым соккон жүрөгүм,
Алардан ызат көрөйүн.

Таңдагы соккон желге окшоп,
Таасын сөз менен сергитип.
Сыр чечишээр кыздарым,
Ак шоола болуп чачырап,
Көңүлүмдү сергитип.
Жарык болуп маанайы ,
Жаркылдап жайнап күлүшсүн.
Балдарын колдон жетелеп,
Бактылуу өмүр сүрүшсүн.

Ачык болуп маанайы,
Жаркылдап жайнап күлүшсүн.
Небире колдон жетелеп,
Үзүрлүү өмүр сүрүшсүн.

«ТУКУМ УЛА»

Балалык көз
Кандай сонун,
Уйку канбай мемиреген.
Ата-энени
Кылыгына элжиретип,
Эч нерсе тең келбеген.

Там туң басып колун сунат,
Жыгылат кайра турат.
Чуркачы тай-тай бөбөк,

Ордун баскын
Ата-энеңдин тукум улап.

Тукум ула
Тоскоолу жок чоңойгун,
Кубанычтын нуру өчпөй жүзүңдөн.
Сен сыйлагын эрезеге жеткенде,
Балкып турсун
Ата-энең мээримине.

Бирге бол
Сен өстүргөн ата энең,
Улам жыттап элжиреймин тилине.
Акыл берсин, ыйман берсин неберем,
Кызмат кылгын
Ар убакта элиңе.

АСЕМАМ

Саамга мен көрбөй калсам, сагынамын,
Жыттасам, моокум канып магдыраймын.
Жымың деп күлүп койсоң, мени карап,
Элжиреп, кыйла-кыйла жашарамын.

Неберем, сүйүктүүм, өмүр улаар,
Эрмексиң эркелетип үйүм базар.
Зеригемин тынымга уктап калсаң,
Суз болуп, бардык нерсе муздап калган.

Нур болуп, үйүмө төгүлөсүң,
Түгөнбөс байлыгымсың көрөнгөмсүң.
Асемам, айланайын, каным, жаным,
Жашоомо рахат тартуулаган.

Сыймыгы бол ата-энеңдин,
Алла сага узун өмүр, акыл берсин.
Гүл ачып бажырайып, чоңойгун тамыр жайып,
Багбаның ата-энеңе, ден соолук, кубат берсин.

КЫЛЫГЫНАН

Кулагын чоюп алып
Пышылдап мышык болуп,
Коркутат көздөрүн жумуп.
Мурунун тырыштырып,
Кылыгынан, кылыгынан Айбийкөмин.

Жыргаймын маашырланып,
Алдейлөп мамалагын.
Упчусун салат ага,
Быйтыйган колу менен.
Улам таптайт өзү бала,
Эзилем мен ансайын.
Карааныңдан кагылайын,
Апасынын жасаганын.
Кайталап калыптанат,
үйрөнүп көргөндөрүн.
Келечекке чыйыр салат,
Адептүү акылдуу бол,
Айнайын, айнайын!!

«КЕТПЕЙЛИ ЭЧ ЫДЫРАП»

Балдарыма жылуу түнөк
Керегемин жайылам,
Уугум балдар
Жөлөк болуп таяган.
Көтөрүлүп бийик түндүк,
Көктөн көз салат Ата
Үй бүлөгө камкор карап.

Жабуум менин
Туугандарым жылуулап,
Кармап турат бек курчап.
Коргон болуп Ала-Тоом,
Суук көздөн бек сактап.

Кыздарым кынап
Уугун уул келиним улап,
Улам кийинкиге
Салты деп ата-эненин,
Кылымдан кылымга
Өткөрүп турат.

Биримдикпиз бир бүтүнбүз,
Көккө бийик көтөрүлүп.
Түтүн булап
Жагылып жашоо оту,
Өчүрбөйлү бүлүндүрүп.
Бир бүтүндүк бизде болсун,
Кетпейли эч ыдырап.

«АЙЛАНАЙЫН БӨЙТӨЙГӨН»
(небереме)

Жөн туралбай Баястан эч,
Басып турат тынымсыз.
Калак сүйрөп күл чыгарат,
Үйдүн ичин бызгытып.

Ачык калган айран-сүткө,
Чөмүч салып сапырат.
Бир-бирине улам куюп,
Төгүлгөнүн
Колу менен чапкылап.

Таарынганы тилдеп койсо,
Төрдү көздөй жүгүрөт.
Колу менен бетин басып,
Ыйлап калат үңүлдөп.

Жымың этип кайра күлүп,
Тез эле унутат.

Ачылса эшик жылаңайлак,
Кошо чуркап утурлап.

Чалчык көрсө тынбай көчип,
Канна түшөт кумары.
Суу болгонун улам чечип,
Тайэнеси убара.

Көрүп калса карагатты,
Салгының деп идишке.
Кылдыр-кулдур тили менен,
Көрсөтөт ал түшүнтө.

Салып койгон кашыкты алып,
Дастарконго ыргытып.
Колун салып маашырлана,
Улам жалап жеп кирет.

Боеп алган бети башын,
Кийими кошо бот ала.
Ого бетер ажарланып,
Сүйгүң келет кайтара.

Кайра-кайра өпкүң көлип,
Кызыл-ала бетинен.
Тили ширин чала сүйлөп,
Ананайын бөйтөйгөн.

Эркелесе элжиреймин,
Балкып денем чымырап.
Небиремди беттен сүйсөм,
Кыйла өмүр жашарат.

Сергий түшөм күч кошулуп,
Чарчаганым билинбей.
Мынча ширин бала деген,
Бак-таалайды тартуулап.

«ЖУГУНДУ БЕРБЕЙ КОЙДУРАМ»

Ак төш күчүк нары тур,
Алдаштырба эркөлөп.
Колумдагы нанымды,
Көрүп калдың ээ жейм деп.

Качып кетем мынакө,
Бербейм сага жеткирбейм.
Деп Баястан баратты,
Үйдү көздөй ашыгып.
Кийип алган бутуна,
Апасынын голошун.
Көтөрө албай чалынып,
Наны ыргыды колунан.

Чуркап барып күчүгү,
Ыргып кеткен нанды жөп.
Шыйпаңдатып куйругун,
Басып кетти ал тиктеп.

Тура калып ордунан,
Оозун карап күчүктүн.
Чыбыгы менен ургулап,
Күчүгү менен урушат.
Апама айтып сениби,
Жугунду бербей койдурам.

АЙБОЛ, АЙДОСКО

Укканда элжирейсиң,
Эгиздер тили ширин.
Алдыңдан тосуп чыгат,
Дагы келдиңби.
Дили сүйүп, теңир берген,
Эгиздерим.

Бийлейт Айбол, ырдайт Айдос,
Көтөрүлүп көңүл, жазылат чер.
Жүгүнүшөт биринен бири өтүп,
Чапкыла кол, эмне турасың.
Тили ширин, тили ширин,
Эгиздерим Алла берген.

Кучакташып, бөлө жөшип,
Издеп турат бири-бирин.
Жакпаса оюндары,
Алыстан кыйкырышат,
Кыйынсыңбы?

Аста-аста жакындашып,
Калышат жулкулдашып,
Ээй, ээй, төнтөктерим,
Өмүр берсин, акыл берсин,
Кудайдан тилегеним.
Кылыгына магдырайсың,
Көжирленсе жалдырайсың.
Ыйлаганда соорото албай,
Айлаң кетет, шалдырайсың.
Күлүп койсо сени карап,
Баары жуулат, унут болот,
Эгиздерим жалынасың.

«НЕБИРЕМДИН ТИЛЕГИ»

Машинасын сүйрөп алып,
Ойноп жатат Баястан.
Жардын бетин түздөп алган,
Менин жолум карасаң.

Жыгачтан чаап темир кадап,
Жасап Жоомарт тагасы.

Арча аралап балонуна,
Жасап берген карачы.

Машинасын буу-буу айдап,
Топуракты толтуруп.
Самаспал деп түшүрөт ал,
Чаң бызгытып сапырып.

Чоңойгондо шофер болом,
Айдайм уваз машина.
Таятамы олтургузам,
Апам болот жанымда.

Аста айда аңдан дөңдөн,
Каламынбы анда мен.
Эстүү болчу калбайсыз да,
Кайра эле тез көлөм.
Бир убакта аста басып,
Колун алып артына.
Күнөөлүүдөй жал-жал карап,
Айта албай жалтактап.
Эмне болду?

-Балам сага!

Оңдоюн деп балондорун,
Алып алсам чыгарып.
Салсам кайра болбой койду.
Жаман тура машина.
Бузулат да
Балондорун чыгарсаң!
Ширин таттуу тили менен,
Колун жаңсап
Бөлүп-бөлүп ал сүйлөп.
Азыр оңдоп үйрөнбөсөм,
Кийин билбей калам да!

Бейбаш болсоң тилди албай
Кантип мени багасын?

Мен да билбейм көзүм жетпейт,
Убарага саласың.

Атама айтып бузулбаган,
Чоң-чоң камаз алдырам.
Көөп-көөп конфет жүктөп алып,
Жейсиз ширин мөн багам.

Отун жарып ат сугарып,
Минип алып жыгылбайм.
Көрөсүңгө ыйлабайм,
Тилиңди алам
Койду тосом кайтарам.

Анда айтат Наки кызым,
Баястандан чоңураак.
Нанды жабам манти түйүп,
Экөөңөрдү мөн багам.

Дары берем оорутпаймын,
Жесең башың басылат.
Догдур болом чоңойгондо,
Мынттип, сумка асынам.

Жетине албай мөн ыраазы,
Небирелер тилине.
Тилегиңден айланайын,
Эсен-аман өскүлө.

Кабыл болуп тилегиңер,
Алла өзү колдосун.
Орундалып максатыңар,
Заманаңар тынч болсун.

«БАЛА ОЮНУ НАК ТУРМУШ»

Бала оюнун карап турсаң,
Өзүнчө эле ырахат.
Аралашып сүңүп кирип,
Аны карап отурсаң.

Там түбүнө кыдырата,
Алачыкты тигишкөн.
Бири эне бири ата,
Атап алган бир-бирден.

Кыздар болсо жалбырактан,
Жууркан жыйып каат, каат.
Ылайыктап таштан ийдиш,
Өз алдынча жууп тарап.

Табылгыдан сындырышып,
Ар бир жерге мал кылган.
Койу, уйу эчкиси бар,
Балдары аны кайтарган.

Чыбык атты чыпкырылтып,
Анда бирөө кыйкырат.
үркүп жатат малдарыбыз,
Карышкыр деп антаңдап.

Карагыла алаксыбай,
Эне-атасы бүлүнөт.
Көңгөөл куурай асынганы,
Шашып Ата жүгүрөт.

Атып алдым мына кара,
Чоң дүмүрү карышкыр.
Өңөрө албай чыбык атка,
Салбыратып алыптыр.

Балдарыма ысык оокат,
Ууга барам таң заардан.
Айтып койгун балам барып,
Кошунага
Кошо аттансын калбастан.

Нан балтыркан сындырышып,
Жалбырактан дастаркон.
Майда туурап кымыздык эт,
Оокат жасап ийишкен.

Бир бирине айылчылашып,
Кызуу куда болушат.
Кыз чыгарып уул үйлөп,
Той өткөрүп сыйлашат.

Тентек балдар жөн тура албай,
Бузат кызуу оюнду.
Кыз жоолугун жула качып,
Оюн тарап ызы-чуу.
Карап турсаң бул көрүнүш,
Оюн эмес нак турмуш.
Калыптанат келечекке,
Чоң турмушка жол салыш.

Жашоо жолу мунун бары,
Көргөндөрүн бүт жасап.
Даярдануу келечекке,
Жаш кезинен аярлап.
Бала дебө элес албай,
Сүйлөсөң да абайла.
Кайталайт ал көргөндөрүн,
Ата-эне эске ал.
Оюндары практика,
Уккандарын жасашат.
Үйдө жашоо кандай болсо,
Ошо бойдон из салат.

Ата-эненин тарбиясы,
Бала үчүн тактика.
Эмне үйрөнсө турмушунда,
Так ошондой чыйыр салат.

«ТИЛИ ШИРИН»

Бек кучактап улам таптап,
Уктата албай куурчагын.
Ойготосуң накалаак (нарараак) деп,
Наргиза ойнойт куурчагын.

Калак деп айтат кулагын,
Тили ширин чулдурап.
Жытаасаң кумар кандырат,
Жыты сонун буркурап.

Тили ширин тили ширин,
Элжиреймин балкыймын.
Элдин кызы дили таза,
Болуп чоңой алтынным.

Ата энең маңдайыңда,
Болсун дайым неберем.
Эркин өскүн тынчтык болуп,
Кубанычтын
Нуру өчпөй жүзүңдөн.

СЫЙ КӨРӨЛҮ

Сен менин
Жарым болуп кастарлаган,
Жашоомдо
Дөм-күч болдуң ардактаган.

Баланын сыйын бирге көрөлүчү,
Дайыма дасторкондо урматталган.
Жароокер
Жарым болдуң колдоп жүргөн,
Кулпуртуп
Боңк болдуң ажар ачкан.
Жашонун ырахатын төң көрөлү,
Кыз-күйөө чайын сунуп ардактаган.

Жарк этип күйгөн шам болуп,
Жашого адам бир келет.
Татыктуу ата бололу
Небере сүйү жетелеп.
Сүймөнчүк эне бололу
Балдарды сүйүп бөпөлөп.

СЫЙМЫКТАНАМ

Бактыбегим денемдеги
Жүрүп турган канысың.
Жашоо улап согуп турган,
Жүрөгүмсүң Жоомартым.
Өбөк-жөлөк ар убакта,
Кыздарым мага дарысың.

Жашоомо
Рахатты тартуулаган,
Күч кубатым, тирегим.
Сыймыктанам силер мөнөн
Ден соолук, өмүр тилеймин.

ТҮРКҮГҮ БОЛ ҮЙҮМДҮН (Бактыбегиме)

Сүйүнүчүм ичке батпай,
Токтоно албай эргидим.
Эне максаты, эне тилеги,
Орундалып күн бүгүн.
Куттуу болсун, тоюңар,
Балдарым бакыт тилейм.

Ырыскы чачып, Умай эне,
Отуңар эч өчпөсүн.
Кол кармашып, түбөлүккө,
Ынтымак, өмүр бөрсин.
Үйүңөргө кут консун,
Киреше кирип күнүгө.

Жарың сени сыйлап өтсүн,
Өмүр бою кадырлап.
Үйүңө күлкү толсун,
Бала ойносун жаркылдап.
Эркелетип бала сүйгүн,
Уулум, багың ачылсын.
Көрүп туруп мөн да кошо,
Бешигине термелейин бакыттын.

Бир-бириңди сыйлоо болсун,
Жашоо деген, урмат менен сыйдыкы.
Бакыт деген көңүлүн таап,
Кадырлашуу бир-бирин.
Ата сыйла, эне сыйла,
Иниң сени туу тутсун.
Эжең болсун көңөшчиң,
Карындашың акыл сурап,
Түркүгү бол үйүмдүн.
Эриш-аркак, аял-эркек,
Бузулгус чеп, коргон болуп,
Коргоп турсун бир-бирин.

ЖООМАРТ БАЛАМА

Толкундап, эмне дээрди билбей турам,
Күбөмүн тоюңа Жоомарт балам.
Тилегим ушул болчу аткарылды,
Меймандар куш келиптир мына-мына.
Жык-жыйма залдын ичи шаңдуу күлкү,
Музыка жаңырып дүкү-дүкү,
Бийлегиле, бийлегиле, чер жазгыла.

Бактылуумун, көнжемин тою бүгүн,
Кудалар куш келипсиздер!
Шылтоо болуп, балдар
Кудай кошкон куда болдук
Ынтымак бүрдөп,
Сый үстүндө жүрөлү, гүлдөп
Сүйүнчүн тең бөлөлү,
Сый урматын өмүр бөрсө,
Тең көрөлү.
Туугандарым, эже-сиңди, инилерим,
Жөлөк таяк колдоочум алар менин.
Күбөсүңөр бүгүнкү тойго биздин
Куш келипсиздер
Жаңырсын жакшы тилектер,
Музыка коштоп турсун
Кошулгула оюнга бөбөктөр.

Агасы мейман сыйлап,
Эже жездеси коштоп,
Сүйүнүчтөрү жүзүнө батпай,
Чарк айланып, жалынып,
Инисине канат бутак
Жакшылык тилеп,
Балдарым силерге да чоң-чоң рахмат.

Дос жар карындаш урук,
Жакшы тилек кылып,

Колдодуңар рахмат
Элим эсен болсун
Силерди да жакшы-жакшы,
Ийгиликтер коштосун.

Келиним көшөгөң көгөрсүн,
Биздин үйгө сени менен.
Кызыр кошо кирсин жылоолоп,
Алла Таала багың берсин.
Ырыс берсин, байлык берсин,
Ынтымак жашоо берсин.
Кожо болуп колдоочуң бала берсин,
Айтылган ак баталар силерге тийсин, оомийн.

КЫЗДАРЫМА

Кагылайын, кыздарым, каректерим,
Сыймыгым, кубанычым, медеглерим.
Сырдашым, чер жазышаар,
Кадырымды билер менин.

Розадай ачылып бүрдөгүлө,
Бажырайып өрүктөй гүлдөгүлө.
Алган жардан сый көрүп, кадырлашып,
Уул кыздын урматына бөлөнгүлө.

Кайын журтка кадырыңар сиңип турсун,
Жолун тосуп күлкү менен тосуп чыккын.
Дасторкон дүйүм тамга толуп турса,
Алардын алкышынан көгөрөсүң.

Тең көргүн төркүн менен кайын журтту
Мен укпайын эч качан каакар көпти.
Жакшы сөздөр арналса силерге дайым
Эне атанын орундалганы тилеги.
Анда ата-эне күн сайын жашарат,
Албырып балдарынын сүйүүсүнө.

Жете билсең алган жардын кадырына,
Өзүңдү, ата-эненди сый күтөөр күнүгө.

КЕЛИНДЕРИМ

Бөйтөйгөн татынакай келиндерим,
Силердөн урмат сыйды мөн көрөйүн.
Апалап чайын сунуп, төшөк салса,
Жүрөк жылып, мээрим төгүп элжиреймин.

Тагдыр кошуп менин балам болдуңар
Кеңешчим кемтигимди толуктаар
Өмүр бою сый үстүндө жүрөлү,
Үйгө силер ырыс чачып толтура.
Турмуштун арабасын бирге сүйрөп,
Болгула балдарыма өбөк-жөлөк.
Ынтымакты түптөгөн аял болот,
үйүңөргө кут консун кудайым колдоп.

Келиндерим, үйүмдүн кутусуңар,
Өчпөсүн бийик күйсүн отуңар.
Ынтымакты бөкөм сактап
Болгула дайым мага тирек.
Бөкөм кармап учурбай бакыт кушун
Алганыңар силерге мээрим төгүп турсун.

НАРИСТЕМ

Сыймыктанам сени менен,
Садагам наристем.
Талпынып умтулсаң сен,
Сөз таба албай алкаарга,
Ээрип кетем.
Бала ширин, кымбатым сен,
Айланайын наристем.

Ээрчисең колду сунуп,
Отуз эки тамырым баары ийип,
Дөнөм жибип, от болуп,
Күйүп кетем.

Жытың сонун жыттаганда,
Бүт дөнени аралап,
Күч-кубатты, кубанычты тартуулап.
Сергийсиң, көшүлүп магдырайсың,
Өмүрлүү бол, наристем.

БЕРЧИ МАГА НЕБЕРЕМДИ

Берчи мага Мухаммед Умарымды
Жыттайын бетинен.
Бүлбүлдөп калган
Өмүрдүн шамы
Дем болуп алоолоп күйсүн
Анын деми менен.

Берчи мага неберемди
Эркелетип эзилейин.
Солгундаган өмүр шамы
Жалындап улуу күйсүн,
Жашарайын он-он жылга
Жыты менен
Сергитип көңүлүмдү.

Берчи мага неберемди,
Күлкүсү менен жарк эткен.
Кубат алып, канат байлайм,
Өчүрбөй ата атын
Тукум улар неберем
Сыймыктанам сени менен

Берчи мага неберемди
Мен жыттайын,

Карылыктын
Гүгүмдөнгөн туманын кууп,
Шаттыкты, рахатты
Мага берсин.
Эркелетип элжирейин

Акыл айтып аң-сезимди ойготкон,
Бешик ыргап эркелетип чоңойткон.
Бешенеңе ата-эне бир келет,
Кадырына жеткиниң сөн чоңойсоң.

Эркетайым, эркелечи, неберем,
Жарп жазылат
Кылыгына мөн күлөм.
Сенин атан, так өзүңдөй күч болуп
Көңүл чөксө аны кууп кетирип,
Сергитчү магдыратып жыты менен.

КУЛУН АТА

Корумдан агып чыгат суулар чыркап,
Аягы дайра болуп жылжып агат.
Жээгинде тал төреги коргон болуп,
Кайыңдар курчап турат жоокер сымак.

Токойдо булбул сайрап безеленет,
Ар түстө ыргалышып гүлдөр жайнап.
Балыгы туйлап ойноп көк иримде,
Кооздугун карап турсаң Кулун Ата.
Жомоктогу бейиштин өзү эле

Мелмилдеп көз жетпестөн Башкы көлдө.
Ак куулар сүзүп ойноп,
Аркар кулжа мекендеп.
Кийиги кароол карап,
Зоосуна эчки түнөп.

Башкы көлгө атаандаш Орто көлү
Шарпылдап, толкун уруп жээкке бери
Бул көлдөр, жаралгансып кооздук үчүн
Сыймыктанып, жашап көлөт Көңдүк эли.

Тыңшачы, күңүрөнүп кабырлары,
Кишинеп назик үндүү кулундары.
Төө боздоп, азан айтып,
Үн угулат зоокасы кош жаңырык.
Таң калтырып адамдарды

Тигине
Жети булак мазар булак.
Даңазасы алыс кеткен,
Сыйынышып ата бабам
Кулун Ата ыйык делген.

Жети кудук жети жерде,
Бир биринен алыс турат.
Толукталат кайсы суудан,
Ыйыктыгы мында турат.

Сыйынып барган адам,
Кол салышып бир бирден.
Төгереги шагыл корум,
Акпайт соолбойт
Ыйык да анан.

Жети булак мазар булак,
Жаратылыш тартуулаган.
Төлгөө кылып сыйынышат,
Бала тилеп андан адам.

АЛА-ТООМ

Эркиндиктин желеги желбиреген,
Сыймыктанам кыргыз деген элим менен.
Эзелтеден ата-бабам мекендеген,
Туулган жерим АЛА-ТООМ Теңир энчилеген.

Дилиме сиңип бүткөн эне тилим,
Ыйманым, аруулугум, ыйык диним.
Келечек ээлерин сугарууга,
Дөңиздин төрөңиндей бар илимим.

Билимим, ардактаган бар кесибим
Ал үчүн отко түштүм дайра кечтим.
Мугалим дүйнө жүзүн мөл булактай
Сугарат адамдыка деп айткым келет менин.

«КӨҢДҮГҮМ»

Сууларың тунук көк кашка
Ыргалып желге токоюң
Абаңды жутуп таптаза.
Көңүлү сергип көргөндүн.

Коктуңда мөл булагың жылжып агып,
Булбулу үн кубултуп сайрап турат.
Кекилик чилдер учуп туш тарапка,
Тоолордо улар сайрап күүсүн чалат.

Ак карлуу
Чокуларың асман тиреп,
Кийиги адам көрсө кылак этет.
Шаңшыса бүркүт сайрап,
Бабырган анын үнүн улап кетет.
Суктанам Көңдүгүм сыймыктанам,
Ар дайым сени менен.

«САКТАЙЛЫ ЖАРАТЫЛЫШ БАЙЛЫКТАРЫН»

Жыты аңкып, түркүн чөптөр,
Суктанып карап турам.
Карачы кандай кооз бул көрүнүш,
Табият тартуулаган мага сага.

Карагай арчалары көктү тиреп,
Жер жайнап гүлдөр башын ийет.
Бүлүнтүп ыксыз кыйып жакырлантпай,
Сактап калгын
Кандай сонун бул керемет.
Ала-Тоом бүркүт шаңшып улар сайрап,
Аскаңды аркар кийик мекендеген.
Тарт колду
Аңдып барып мылтык сунба,
Коргойлу ач көз сараң мителерден.

Сууларың шылдыр агып тунук кашка,
Балыгы чабак уруп ала сала.
Сактайлы жаратылыш байлыктарын.
Тукум курут кылбайлы торду салба.

Зоокаңда ак көгүчкөн уча берсин,
Талыкпай алыс, алыс канат көрсин.
Достуктун ырын ырдап ар өлкөгө,
Тынчтыктын символу боло берсин..

«НООРУЗ»

Нооруз айы күн менен түн туташкан,
Жаз майрамы элдик майрам эзелки.
Табияттын тиричилиги башталат,
Амал кирип жер энеге кайрадан.
Ата-бабам жандануунун башаты,
Жаңы жыл деп белгилеген Ноорузду.

Көчөлөрдө айдан ачык талаада,
Дасторконун толтурушуп даамга.

Өндүрүрүшкөн сүмөлөктүн майсасын,
Дан уругу жети даам кошулган.
Кабар берген жакшы өссө майсасы,
Түшүмүнөн жылдын жакшы жагынан.

Ак элечек чоң энелер балпайган
Ысырыктап арча түтөп аластап
Үмүт менен кайнатылган сүмөлөк
Бийлеп, ырдап баары айтып ак тилек.

«КОРГОП КАЛУУ ПАРЗЫБЫЗ»

Биз бала элек,
Бекинбечек ойногон.
Көк шиберге
Чалынчуу элек,
Эч оюнга тойбогон.

Ат кулагы бой тирешип,
Тулаңдары жайнаган.
Жайлоо кайда айткылачы,
Шиберлери булаган.

Ат бастырса тоскоол болчу,
Бийик өсүп чөптөрү.
Издесөң да таба албайсың,
Көк шиберлүү көктөмдү.

Ал шибердин ордуна азыр,
Ийрилишет ар кыл жол.
Сансыз малдын туяктары,
Салган бейим түркүн жол.

Ыгы мөнөн пайдаланып,
Сактайлычы баарыбыз.
Жакырлантпай жер энени,
Коргоп калуу парзыбыз.

«ТИРҮҮЛҮКТҮН ҮЗҮРҮ»

Чоң ойдунга боз үй тигип,
Конушуптур кыркалай.
Булуттардын үзүмүндөй,
Аппак болуп үзүгү.

Түндүгүнөн түтүн булап,
Нан жыттанып буркурап.
Таңдан көчкө кыймыл бүтпөйт,
Тирүүлүктүн түйшүгү.

Эшик алды ийик ийрип,
Сөрөп салып өткөнгө.
Үйдүн куту берекөлүү,
Насаатчысы чоң эне.

Суу көтөрүп көлин баса,
Күмүш чачпак чайкалып.
Шырык этип чөлөк үнү,
Шаау-шаау бээ саап.

Жылаңайлак балдар чуркап,
Көгөөн тутуп ызы-чуу.
Верталет дөп учурушат,
Жипти байлап куйруктуу.

Мактанышат улам бири,
Бийик учту кимдики.
Келте мурун Алмаз айтат,
Анна, анна меники.
Кара булут жылып келип,

Күндүн бетин чүмкөдү.
Тарс-турс этип күн күркүрөп,
Өткүн өтүп
Арык арык суу акты.

Бармактайдай мөндүр түштү,
Таң калтырып балдарды.
Кулактары тыз дей түшүп,
Ага балдар карайбы?

Терип жөшип жерге түшкөн,
Мөндүрлөрдү утуру.
Ким чыдамдуу башыңды тос,
Чуркап чыгып утуру.
Мал ичинен чебелөктөп,
Эчки тура жалакай.
Мөндүр түшсө майрап чуркап,
Жар түбүнө жашынат.

Жааган жанды тоготпостон,
Жайытында кой турат.
Көк шиберди карт-корт чайнап,
Көпшөп коюп жайма жай.

Желөдеги кулун туйлап,
Чыйрыккандан кишенөп.
Соорусун бээ жаанга тосуп,
Тегеренип утуру.

Күн сүрүлүп көпкөк асман,
Булут кетип күн чыкты.
Жайкы жаан бала сымал,
Ыйлап кайра басылды.
Сайгак тийип уйлар чуркап,
Торпок кошо жарышып.
Кызуу эмгек саан башталат,
Тирүүлүктүн үзүрү.
Жүрөк токтоп калгычакты,
Бул жашоонун түйшүгү.

«КЫРГЫЗ ЭЛИМ»

Кыргыз элим нечен-нечен жолду баскан,
Кыя жол, тайгак бөл ашуу ашкан.
Оор турмуш мүңкүрөтүп бөлдөн басып,
Жокчулук муун жүүнүн калтыраткан.

Байларга нечен кыргыз малай болуп,
Аргасыз айла таппай алам уруп.
Көз жашын буркурагып кызын сатты,
Амалы жан сактоо муңга баты.
Октябрь таңы чачып жарык кирди,
Эркинсиң деп, укугун кошо берди.
Кошулуп ар бир улут бир максатта,
Көкөлөтүп кызыл тууну желбиретти.

«ЖАЙЛОО КӨРКҮ»

Жер бетине
Килем төшөп койгондой,
Гүлдөр жайнап
Бажырайып кулпурат.
Сыдырым жел
Согуп турса теңселишип,
Жүгүнгөн
Жаш келиндей башын ийип.

Астра, Кызгалдак бар,
Ажайып
Коңгуроо гүл ак сарысы.
Рахатка
Батасын, карап туруп,
Атайлап
Эгип койгон аллеядай.

Булак үнү
Шылдырап музыкадай,

Тыңшасаң
Миң кубулжуп күү угулат.
Кошулуп
Аяк жагы дайра болуп,
Аскадан
Боюн таштап ал шаркырап.

Күмүш нур
Чагылышып чокусунан,
Ала-Тоо
Ак мөңгүлүү көктү тиреп.
Суктанып
Кумарың эч таркабайт,
Жыпар жыт
Аңкып турат бойду жиреп.
Ак сакалын
Жайкалтып карыялар
Өткөндөрдөн
Көп салып дөңдө отурат
Ийилип
Жигиттери кымыз ташып
Жайлоонун
Көркү сонун эх керемет

Бээ саашып келиндери,
Жүгүрүп
Балдар жүрөт кулун байлап.
Үкү топу
Кыздары шаракташып,
Ак элечек
Энелер бөшик ыргап.

АК БУЛУТ

Булут, булут, аппак булут,
Жылат алга шашылат.
Ар түрлүү түргө келип,
Куушуп жөнөйт
Биринен бири ашыгат.

Бирде окшоп алгыр кушка,
Катар учкан каркыра,
Көк деңизде сүзгөн кеме,
Сырдуу дүйнө өзү эле,

Өркөч-өркөч тоо башына,
Жыйылышат топтолушат.
Курушабы жыйын анда
Көпкө калкып токтолот

Ала-Тоонун чокулары,
Борборубу алардын.
Эс алчу жайыбы же,
Чер жазышар алаксып.
Сынга алышып кээ бирлерин,
Талкуу көпкө болобу,
Уйгу-туйгу ачуулуубу,
Нары –бери удургуп.

Карап туруп түрмөктөрдү,
Аласың сен рахат.
Канат байлап учкум келет,
Аралашып ак булутту аралап.
Кабак бүркөп чарт-чурт этип.
Добулбасын ургулап.
Келише албай алар дагы,
Өз алдынча урушабы.
Күркүрөктөр улам күчөп,
Учкун учуп тарс-тарс

Адилет күн күбө болчу.
Ак карасын сен талдап,
Баарың сүрүп жаркыраган нуруң чач.

ЖАРАТЫЛЫШ КООЗДУГУ

Жаратылыш кооздугуна,
Карап туруп суктанам.
Аңыз кылып ата-бабам,
Ырга салган, күүгө салган.
Сырын чечип түгөтө алгыс,
Чындап эле бүтпөс жомок
Купуя сыр катылган.

Күүсүн чертип шылдыр булак,
Зоо жаңырып коштоп турат.
Сыдырым жел жүрүп кетсе,
Ыргалашып гүлдөр бийлейт.
Музыканын ыргактарын
үйрөнгөнбү андан адам,
Жаратылышт сырларынан.

Күн батарда сары кызыл түскө келип,
Жер бетине чачыратып алтын түсүн.
Укмуштай кооздук каптап элжирейсиң,
Кандай сулуу, айланайын, менин жерим!

ӨЗ ЖЕРИҢДИ БАПЕСТЕ

Күнүң да тооңдон чыгып, тоого батат,
Жүрөккө жылуулук уялап.
Аркар, кулжа аралап, адырларын,
Ала-Тоом сендей жер кайда.

Кыргыз эл – жоокер эл,
Тоодо туулуп, тоодо өскөн.

Бөшик болуп, тоо ыргап,
Эркелетип атыр жели беттөн сылап.

Береке бар койнуң толо,
Жан жаныбар уялап.
Жапайы мөмө-жемиш,
Кадам сайын салаалап,
Кыргыз жери тирүүлөрдүн бөйиши
Барктай билсе, кылдат карап.

Касиеттүү кыргыз жери,
Мазарга бай ыйык жер.
Арча, кайың дары чөптөр,
Кенен өскөн кездешет.
Кас душманга аралатпай,
Өз жеринди бапесте.

Ак мөңгүң такыр ээрибей,
Ак чокуң турат кебелбей.
Кылымдан кылым өтсө да,
Кыргыздын жери кебелбей.

Бетегең толо ар түр мал,
Бөйиши сенсиң кыргыздын.
Өрүшүң толо жылкыга,
Өзөгү сенсиң кыргыздын.
Жан дүйнө оту сенде,
Жанып турсун жүрөгүңдө.
Эл жер үчүн алоолонуп,
Сатпайлы кыргыз жерди
Туулган жер деп коргоп келген,
Ата-бабаң жанын кыйып,
Сактагын сен.

МЕН САГЫНАМ

Түндүгүнөн түн ичинде жылдыз санап,
Жымыңдап жылдыз жанып, көпкөк асман,
Боз үйдө балалык кыял мөнөн,
Канат байлап жер көзип, көккө учам.
Көздөрүм түшкө кирет, мөн сагынам.

Жыты аңкып, кийик оттун жыты бур деп,
Жылкылар карт-карт чайнап көк шиберди.
Тыңшап жатып уктап калган,
Балалыгым калган жерди сагынам.

Таңкы шоокум чулдурап, торгой сайрап,
Таңкы уйку тургуң көлбөй, сөн ныксырап,
Уй мөөрөп, жайыттан жылкы келип,
Карматпай кулун туйлап, улам чуркап.
Кошо чуркап алдын тоскон күндөрүмдү сагынам.

ЭМГЕК МЕНЕН ЖЕТЕСИҢ

Жаш көзиң баатыр мүнөз тайманбай,
Албуут кирген ташкындаган дайрадай.
Элге арна жаштыгыңды, элиң үчүн кызмат кыл,
Элиң үчүн кызмат кылсаң жарык жүзүң,
Шайдоотсуң сөн жалтанбай.

Жаш көзиңде шымаланып, эргүү болот өзүңдө,
Тоскоолдукту тоготпостон.
Анткени жаштык деген шык үндөп,
Бүтүрөсүң ойлогонду бир күндө.

Келечекке умтуласың күн сайын,
Жаңы ойлор, жаңы ийгилик пландар.
Бир-бирине жуурулушуп шаштырып,
үлгүрө албай калчудай дээлигип,
Кайрат күчүң толуп турат.

Абайлагын, азгырылба,
Жеңил оокат байлыкка.
Эмгек менен жетесиң сен,
Алкыш менен сыйлыкка.

ЧЫМЫЛДАК

Ыйык деп мазар аталып,
Нарзан суу аккан Чымылдак.
Өңү агыш айрандай,
Черттип турат чымылдап.

Ичсең кайра кекиртип,
Сиңип турат денеге.
Даамы тукум сыяктуу,
Дарылыгы эң күчтүү.

Денедеги жараны,
Жуусаң кетет жок болот.
Ички апарат ашказан,
Баардыгына эм болот.

Өзүндөгү байлыктын,
Баркына жетпей адамдар.
Алысты самайт курорт деп,
Барактайлы элим барктайлы.

Курортубуз келгин деп,
Өзүбүздө турбайбы.
Жарыялап таанытып,
Дарылыгын баалайлы.

Корукка алып төпсөтпей,
Табият берген энчилеп.
Ыйыктыгын сактайлы,
Сактайлы элим сактайлы.

«ЭСТЕН КЕТПЕЙТ»

Көреге таш сөндө калды,
Балалыгым жаштыгым.
Куурчак ойноп үңкүрүңдө,
Ээлеп алып бир-бирден.

Жылаңайлак издер калды,
Кумдарыңда тапталып.
Кубалашып жетип ал дөп,
Чөңөр тилип буттарды.

Токоюңан отун терип,
Суу жээгинде топ ойноп.
Топташ ойноп жөңилгенин,
Таттуу алып бергин дөп.
Өрдөштөгү тунук булак,
Ыйык дөлип сыйынып.
Бир түп өскөн талыңа биз,
Байлачуубуз чүпүрөк.

Анан гана суудан жутуп,
Туурачуубуз чоңдорду.
Айткандары улуулардын,
Дилибизге бүт сиңип.
Ыйыкпы же ишеничпи,
Жууса жара айыгып.
Табийгаттын сыр дүйнөсү,
Туулган жерде көп эле.

Аркы-терки суну көчип,
Какшаса да бутубуз.
Төшүндөгү чүкүрүгө,
Дем албастан чыкчуубуз.

Мен көрдүм дөп ээлеп алып,
Тээ алыста ышкынды.

Өрөпкүлөп алга умтулган,
Нечен нечен күн өттү.
Көз алдымда унутпаймын,
Киндик кан тамган жер сени.

ЭСТЕСИҢЕР

Эске түшсө курбуларым,
Ойлорго жанчыланып, алдастайм.
Элесиңер көз алдыда
Жаркылдап күлгөнүңөр,
Чакырып ыймандыкка
Сезимдерин ойготуп бөбөктөрдүн.

Бирге иштеп, бирге жүргөн,
Курдаштар элестелет.
Экрандай тизмектөшип,
Көз алдыда бир-бирден,
Шаңкылдап күлгөнү Ирсалаттын,
Токтоо мүнөз Суусардын.

Класска кирээр замат отурбастан,
Өзү окуткан каармандын
Ток этер жерин айт деп,
Шартылдап басып турат,
Элестери Питанын (Абдимиталип)

Куйкум сөзү кулагыма,
Жаңыргансып ар дайым.
Кээде ачуулуу зиркилдеме
Куланчынын кыялдары.

Калыптантып жазганга,
Жомок айтып шыктандырган.
Адеп менен ыйманга
Шааркан турчу күнү-түнү
Дитин коюп балдарга.

Кеттиңер катар-катар,
Келгис жайга кубалаша.
Кантели адам алсыз,
Айласыздан айрылмай
Ажал менен кармаша албай.

ЭСКЕ САЛЫП ЖАШТЫКТЫ

Жамгыр жамгыр
Эске салып жаштыкты,
Кытыгылап тамчылары эркөлөп.
Кыялымда
Жамгыр менен жарышып,
Жүгүрчүүдөй алга карай энтөлөп.

Жаш өөдөлөп дөнөң оорлоп калганын,
Жамгыр жамгыр көңүлүүңөн чыгарып.
Чаба жаап беттен сүйүп аймалап,
Жаштык кездин бир үзүмүн кайталап.

Ойноор элек
Жеткиниң деп кубалап,
Жаштык деми суу болгонго карабай.
Жамгыр сенин
Жасалганды бузса да,
Сулуу болуп
Жылдызың жанып жаркылдап.

АЛАС АЛАС (2011-жыл)

Алас алас арбалаадан калас,
Ата бабам колдогон
Умай эне жолдогон алас.

Жакшы тилек
Байлык келсин,
Тынчтык болуп
Элибизде ар дайым.
Күлкү кетпей
бөбөктөрдүн жүзүнөн,
Жүк болгон ыпыр сыпыр,
Эски жыл менен кошо
Сапырылып бүт кетсин.

Алас алас ар балээдан калас,
Күн менен ай теңелип.
Жер бети бүт көгөрүп,
Жандануунун жаңы айы.
Жаңы жыл келди
Жакшылыкты алып келсин,
Алас, алас жамандык баары кетсин.

Эл бузарлар ойлодуңбу эл журтту,
Кыргызымдын бүтүндүгүн.
Бөлбөгүнүң сага айтам,
Бөлүнбөйлү ыдырабай.
Көтөрөлү элдин жүгүн,
Ой максатты бир тутуп
Ынтымак деп бир туруп.

Урааныбыз ушул болсун,
Ынтымакты түптөйлү.
Алга карай өлкө үчүн,
Бирге кадам шилтейли.
Уруу бөлбөй, улут болуп,
Кыргызмын деп жашайлы.
Алас алас жамандык бүт кетсин,
Жакшылык кууп жетсин.
Молчулук токчулук,
Түшүмдүү жыл болсун.

Ар бир үйгө кут консун,
Коломтонун оту өчпөй.
Бийик-бийик алоолонсун,
Жакшылыктын жылы болсун.
Алас алас ар балээден калас,
Тилектер орундалсын.

«ЭСКЕ САЛЧЫ ӨТКӨНДҮ»

Кыргыз элим
Эске салчы өткөндү,
Качан кыргыз
Ыйманын сатчу эле.
Качан кыргыз
Өз баласын бакпастан,
Көчө жолго
Таштай салып качуу эле.

Бул көрүнүш
Ойлондурад ойго салат,
Эмнеликтен
Төрс көрүнүш өсүп барат.
Дилибизди
Кара булут аралап,
Акча табуу
Тез баюу жалгыз максат.

Күндөн күнгө күчөп,
Адамдардын ач көздүгү арбып.
Пейли таарып
Алдым жуттумдар көбөйдү,
Бул заманыбыздын көйгөйү.

Көрө албастык ичи таардык,
Кара мүртөз мыкаачылык.

Бут тосуу бири-бирине,
Жик бөлүп эки-экиге.

Айткылачы
Жок болсо да колубузда,
Дастарконду кенен жайып.
Барыбызды ортого салып,
Берекөлүү калк элек.

Оо адамдар
Эсиңе кел,
Ыйманыңды таза сакта.
Тазарталы дилибизди,
Абийринди сактап кал.
Сатпа, сатпа элди жерди,
Кыргыз элим сактап кал.!!!

«КУРОРТТОН ЭЧ КЕМ ЭМЕС»

Кара Туума жайлоосу,
Белес, белес бел болот .
Этек жагы жайылып,
Төтөгөлөп эл конот.
Колоту сайын шаркырап,
Мөлтүр кашка суу агат.
Кымыздан артык жаныбар,
Ичсең эле кайра жок
Суусунуңду кандырат.

Түмөндөп мал жайылып,
Түгөтө алгыс шибери.
Буралып өсүп түрдүү чөп,
Малдары жатат ныксырап.

Кымызы күчтүү мас кылат,
Улам-улам кекиртип.

Ичкөндөн көөнүң куш кылат,
Тынымсыз бышып ыш коюп
Түйшүк мөнөн жасалат.

Арча четин карагай,
Аралаш өсөт жыш болот.
Эгип койгон немедей,
Гүлдөр жайнайт ар түрдүү.
Адамдын көөнү ачылат,
Жыты аңкып буркурап.

Абасы таза жел жүрсө,
Көөдөнүңдү аралап.
Жеңилденип сергийсиң,
Көтөрүлүп көңүлүң.
Тулаңы турат жайкалып,
Кулпуруп аппак күмүштөй.

Тыйын чычкан кылт этип,
Тобурчак чагып секирип.
Улары сайрап уйтулдап,
Кайберендин мекени.

Бирин-бири чакырып,
Басылбайт үнү кээ күнү.
Бабырганы бакырып,
Бүркүт шаңшып бийикте.
Түлкүнү көрсө качырып,
Амалдуу түлкү кутулат
Таш түбүнө жашынып.

Чуйкулдап улам суурлары,
Иттердин бүйрүн кызытып.
Күнгөй тескей кайкышып,
Көкилик учат тынымсыз.

Балапан кууп жаш балдар,
Сен жоготтуң көрбөй деп.
Бири бирин урушуп,
Үңкүрүндө Ала гүү.
Гүү, гүү үн салса,
Зоосу кошо жаңырып.

Көгүчкөндүн уясын,
Аңдып барып шок балдар.
Балапанын кармашып,
Сайрап түрдүү чымчыктар.
Карап туруп карачы,
Суктанасын кооздукка.

Улам жулуп терип жеп,
Солкулдаган ышкынды.
Эс аласың сергийсиң,
Карачы жарпың жазылып.

Бээ саап жылкы тосушуп,
Кызуу кыймыл тынымсыз.
Боз үйдөн түтүн чубалып,
Ысык куймак буруксуп.

Кыдырата утуру
Кымыз ич деп чакырып,
Эрикпе келип эс алгын.
Кымыз ичип чер жазгын,
Курорттон эч кем эмес
Жайлоо көркүн карачы.

«ЖАЗ КЕЛДИ»

Жашыл түскө курчалып,
Жер бети бүт нурланып.
Жаз келди жерге жан кирип,
Көлгин куштар үн салып.

Көкилик сайрап шакылдап,
Түгөйүн үндөп чакырат.
Улар үнү кубулжуп,
Үн алышып алыстан.
Жандуунун баары кыймылда,
Эки экиден болушкан.

Жан жаныбар кыймылда,
Жаз келди жаңы тиричилик.
Уя салып канаттуу,
Тал төрөк бүрдөп кулпуруп.

Өрүк гүлдөп ачылып,
Ак сары гүлдөр кулпурат.
Кыналышып кыз жигит,
Күлкүлөрү жаңырат.

Жер бетине көрк кирип,
Жамынып жашыл дукаба.
Айланаңды карасаң,
Сергийт көңүл ачылып.

Булбул сайрап тынымсыз,
Күкүк үнү басылбай.
Суктанам карайм тойбоймун,
Жаз жытына магдырап.

«КЫШКЫ КӨРҮНҮШ»

Нурун чачса күн кылайып,
Айланага күмүш сээп.
Карап турсаң кышкы карды,
Жылт-жылт этип жымыңдап.
Сергийт көңүл аба таза,
Кандай кооздук керемет.

Карагайлар бой тирешип,
Аппак тонун жамынып.
Чекте турган жоокөрлөрдөй,
Бой тирешип керилип.

Ак элечек ороп алган,
Энөлөрдөй балпайып.
Жытын чачып арча турат,
Теребелди тазартып.
Ийилишип жаш кайыңдар,
Ыбаа күткөн келиндөй.
Мончок шуру тагып койгон,
Аяз ата эринбей.

Каада күтүп жаш балаты,
Чоюлушат карачы.
Күчкө толгон уланга окшоп,
Токтоо мүнөз салбаттуу.

Чачын өрүп майда-майда,
Бойго жеткен кыз сыяктуу.
Топу кийип ыргай турат,
Жалаң карга жасанып.
Терек турат боюн түзөп,
Бекем чымыр кайраттуу.
Карагыла кабак чытып,
Аталардай айбаттуу.

Төрөзөгө сайма сайып,
Чырыштаптыр кооздоптур.
Оймо-чийме миң түрлөнтүп,
Ачык жерин койбоптур.

«КАР КӨЧКҮ»

Бурганактап кар тынымсыз,
Борон улуп бетке уруп.
Жерге түшүп кар бүртүкчө,
Улам-улам улуулап.

Күчөдү кар тынымсыз жаап,
Кадам жер да көрүнбөй.
Уюлгутуп кар сапырып,
Бороон кошо ышкырып.
Элөп-сабап жаап турат,
Жерге түшкөн кар калың.
Көчкү кетти кырдан анна,
Көтөрө албай өз боюн.

Долу көчкү туш келгенин,
Үзүп булкуп жулунуп.
Кар тозоңу көтөрүлүп,
Таштан-ташка урунуп.

Өркөч, өркөч кар көчкүгө,
Колот толду жык жайма.
Сууну бөгөп кырды ашып,
Табияттын күчү да.

ЖҮРӨК ЫЙЛАЙТ

Жүрөк ыйтайт
Көргөндө көчөдөн карыптарды,
Алдына жайып коюп
Садага сураганы майыптыгы.
Эгерде
Алты саны аман болсо,
Жасаар эле
Баардык ишти майыштыра.
Ал деген жаралгандан,
Кем болуптур
Болбосо эмне айыбы.

Көргөндө жүрөк сыздайт,
Өзүн-өзү кем кылганды.
Өз эркине ээ боло албай,
Алдырып аракка акылын.
Чиренген убагында мөн-мөнсинген,
Аракка алдырбайым деп ишенген.

Кызык болуп жашоосу,
Чаардаган күндө той мөнөн.
Алкымдан алып арак,
Акырындап алдап аны
Адамдык абийриң алып тынды.

Чиренген баягы абалы жок,
Көмүлүп топуракка.
Көчө болуп жатканы,
Көк ала болуп бети
Көр коо болуп тынды.

үй-бүлө бала эмне,
Эстен чыккан.
Адашкан кудай берген чырайдан,
Өзү мөнөн өзү

Шишени көргөндө жалдырап көзү.
Өмүр бою арактын кулу,
Туңгуюк жолдо шордуу.
Жүрөк ыйлайт
жүрөк сыздайт көргөндө,
Өз укугун унуткан апаларды.
Эне деген ыйыктыгын унутуп,
Арактын артынан түшкөн.

Көлөчөгин ойлобогон,
Күнүмдүк жыргалдын айынан.
үйүнүн түндүгү түшкөн,
Абийир ар-намысын кечкен
Жеңил ой шуркуяларды.

Жүрөк сыдайт
Жүрөк ыйлайт көргөндө,
Эне сүтү оозунан кете элек.
Турмуштун таамын сызып,
Ал эмне сезе элек.
Жаш балдарды
Аракка нык тоюп алып,
Колунда папиросу.
Балит сөздөр менен сөгүнөт тынбай,
Ааламга өзү гана жаралгансып.

Жүрөк ыйлайт жүрөк сыздайт,
Тарбиясы тайкы
Күнөөсүз күнөлүүлөрдү көргөндө.
Алган тарбиясын,
Кайталап жаткандарды.
Багыты жок көлөчөккө,
Дейди өскөн көчө таптап
Тарбиясыз өскөн балдар.

Эненин наамына доо кетирип,
Денесин сатып тирилигин өткөргөн.

Кынык тапкан арам оокатка,
Кыздарыбыз чыкты арадан.
Эненин ак сүтү урган,
Элине көө жапкан
Эки дүйнө бети кара наадандарды.

ТАҢШЫ КОМУЗ

Таңшы комуз
Таңшыгының,
Илгерки ата баба турмуштарын.
Сайрагын көчмөңдүү кыргыз элим,
Ала-Тоо көң өзөндө жашаган.

Күүгө сал жоокөр эл болгондугун,
Жер үчүн көкүрөгүн
Душмандарга тоскондорун.
Таңшыгын тал чөбүн да,
Башкаларга ыраа көрбөй
Жан кыйып коргогун.
Таңшыгын баба салтын ата салтын,
Кылымдан кылымга коротпой.
Кийинкиге улаганың,
Угушсун кийинки муун.
үйрөнсүн унут кылбай,
Жерибейли эскилик деп.

Калбайлы кармана албай,
Жоготуп үрп адатты.
Унут болуп кыргыз элим,
Киргиз болуп биз калбайлы.

Таңшыгының, таңшыгының
Энелердин эрктүүлүгүн,
Кыздарынын салтуулугун.
Уул кыздарын тарбиялап,

Нукура кыргыз кылып
Адеп менен өстүргөнүн.

Өчүрбөй ата отун,
Бекем сакта ата журтту.
Сатпагын элди жерди,
Эч качан сатылбагын.
Сактагын салтыңды деп,
Ар дайым айтып келгендерин.
Кырчындай кыздар өскөн,
Ак маралдай маңкайып.
Сарамжалдуу ыйбалуу,
Улуулардан кыя өтпөй.

Уят болуп бетинде,
Ыймандуу болуп өскөнүн.
Таңшы комуз күүгө салгын,
Такыба кыргыз кыздарын.

Угушсун эске алсын,
Уул кызыбыз азыркы.
Урпактардан калган бизге,
Үрп адатты сактап калсын.

Таңшы комуз таңшыгының,
Бүтүн болгон кыргыз эли.
Бөлүнбөйлү ич ара эки экиден,
Бөлбөйлү элди экиге.

Бүтүн бойдон эл сакталсын,
Түндүк түштүк дөгөн.
Аймак бойдон калсын,
Кыргызбыз биз
Кыргызстандыкбыз деп аташсын.

Таңшы комуз таңшыгының,
Бүткүл кыргыз күүңдү уксун.
Жар салгының сен таңшыгын,

Тана албайбыз
Чынында коом өзгөрдү.
Жакшы жагын башка өлкөнүн,
Сиңирели үйрөнөлү.
Туурабай көргөндөрдү,
Анализдөө синтездөө.
Унутпайлы,
Кыргыз элим кошо жүрсүн.

**ЭЛ ҮЧҮН КЫЗМАТ КЫЛСА
АНАН ШАЙЛА**
(Шайлоо өнөктүгү жөнүндө)

Айтышат эл көзүнө,
Силерди ойлоп жатам.
Бүтпөгөн нерсеңерди,
Бүтүрөм жардамдашам.
Силер үчүн жүгүрөм,
Силер үчүн күйөм.
Зордуктап мени,
Шайлагыла дейбеймин.

Бирок көзү мыскылдап күлүп турат,
Аңкоосуңар алданасыңар акчага.
Бурч бурчка адамдарын коюп,
Алдындан тосуп акчаны сунат.
Алгын да бул адамды шайла,
Ойлонгун ким күйсө өзү үчүн
Сатылба арагына акчасына.

Кирип кетпе арамдыкка,
Жик бөлбө элди үндө акыйкатка.
Өзүң чеч таразала акыл калча,
Акчага алданбагын абайлагын.
Эл үчүн кызмат кылса анан шайла.
Акча эмес абийир менен сен шайлагын,
Андайлар түбүн түптөйт өзү үчүн.

Чырылдап чындык турса качып өтөт,
Көрмөксөн көрсө дагы күйбөйт жаны.
Жайнатып арагын жыйып коет,
Алданбагын шайлоочум алданбагын.

ӨТТҮ КҮНДӨР

Балтыркандан мынтык жасап,
Суу чачышып аткылап.
Бекинбечек кайра ойноп,
Улуу чөпкө жашынмак.
Балалык көз таттуу күндөр,
Мезгил сөндө калган тура,
Билинбестен сен уурдап.

Шүүдүрүмдө жылаңайлак,
Көк шиберде жарышып.
Кулун-тайды кубалап,
Кармай албай алышып.
Кымыз жыттуу жай мезгили,
Калган тура жаштыгымды азгырып.

Сайгак тийип эмгөн торпок,
Уй менен төң жарышып.
Кармай албай кошо чуркап күйүгүп
Калган тура, калган тура балалык көз.
Төр менен кошо агып,
Белес-белес чокуларда
Кымыздыкка жашынып.

Өттү күндөр, өттү мезгил арадан,
Кубалашып билинбей.
Кайталашып канча мезгил,
Өтүптүр эч сезилбей.
Ичим тыз дөп эстеп турам.
Көз алдыма элестей.

БАЛАЛЫККА БАРГЫМ КЕЛЕТ

Бала кез таптаза тунук булак,
Оюн-күлкү жашоого суктануулар.
Бөлүнүп ата-эненин мээримине.
Уйкуда көшүлүп айткан таңдар
Балалыгым керемет укмуш жомок,
Кайрылып кайрадан тазалыкка,
Балалыкка баргым келет.

Шоферсуң тызылдатып машина айдап
Зымырык куш асманда канат кагат.
Жер шарын бүт кыдырып кыялында
Космонавт, айга чейин учуп барат.
Бөйпүл жашоо, таза сулуу
Балалыкка баргым келет.

Окумуштуусуң ойлоп тапкан
Архитектор ар түрдүү үйдү салган.
Кум үстүндө чиймелеп
Художник болгуң келет сүрөт тарткан.
Арамдыкка аралашпай, тунук таза,
Мен сага баргым келет балалыкка.

Билбөйсиң жашонун оош-кыйышын,
Сөзбөйсиң ачуу-таттуу оомалыгын
Буюктум турмуштун ызгарына,
Алдастап жолун таппай жарды сүздүм
Көз жаштар төгүлүп сала-салаа,
Куулук-калпысы жок тунук жашоо,
Баргым келет балалыкка.

«АЛТЫ КЫЗ»

Өттү күндөр
Өттү жылдар билинбей,
Менде калды
Эстен чыкпай ал күндөр.
Балалык кез
Мөлтүр тунук тамчыдай,
Сиңип кетти
Кол булгалап ийилбей.

Куса болом ошол күндү сагынып,
Эстөгөндө кусалыгым артылып.
Көз алдымда алты кыздын элеси,
Дале турат кулагымда
Күлкүлөрү жаңырып.

Бото көздүү оор басырык Арзыкан,
Көргөн жигит таанышууга ашыккан.
Табышмактуу сүйлөгөндө Касиет,
Нечен жигит сүрдөп жүдөп
Сөздөрүнөн адашкан.

Чачын өрүп таштап койсо суйсалып,
Токтобүбү кымча бели буралып.
Ай жамалдуу Алмакан, Малийке,
Мөлтүр тунук жүздөрүнөн нур тамып.

Талант эле энчилеген нукура,
Комуз чертип акардион тартканда.
Гүлай кызга жетөбиз деп көп жигит,
Далайлары калды бейим арманда.

Ак маралдай маңкайышып алты кыз,
Кайталангыс жаштык көздин көркү эле.
Куушуп ойноп эч ойлонбой анда биз,
Өмүр боюу бөлүнбөстөй туйчуу элек.
Жаңы ачылган Гүлкайырдай,

Бойго жеттик буралып.
Мезгил жетип учуп кеттик,
Туш-туш жакка тарадык.
«Кыз кыроо» деп айткан сөзгө
Чындык экен ынандык.

Көз алдыда баары, бары,
Эне азыр кадырлуу.
Уул кыздын урматына,
Балкы күндө сый көргүн.
Курбуларым эстесөңөр,
Унутулбайт жаштыгым.

КЕРЕКСИҢЕР

Курбуларым, сыр чечишип ыйыксыңар,
Сыйлашып ак дил менен даам сызышаар.
Алыс калган жаштык кездин сезимине,
Кайрылтып бир жаңыртып саласыңар.

Айтылып тамашалар куйкум сөздөр,
Нөшөр болуп төгүлсүн ичтеги сыр.
Жакшысын, жаманын баарын талдап,
Жашоого жылуулук бересиңер.

Келсеңер жарык маанай ой бөлүшүп,
Толкундап көтөрүлүп көңүл сергип.
Эшиктен силер менен үйүм толо,
Каткырык, күлкүлөр кошо кирип.

Чайналып ойго батып мен турганда,
Керексиңер, курбуларым, керексиңер.
Тарап кетет көңүл чөксө,
Силер менен ой бөлүшсөм.

Арга таппай туталанып,
Сары санаага уйпаланып.

Мен бушайман тартканда,
Тең бөлүшүп мени менен,
Керексиңер, курбулар, керексиңер.

Келгиле, курбуларым, сыр төгөлү,
Жок дебей жарты нанды тең бөлөлү.
Отуруп моокум канып чер жазышып,
Арт жактан ушак айтпай тең жүрөлү.

«ӨРТ ЭЛЕК»

Өткүр элек жалтанбаган,
Чечкиндүү элек
Жаштыктын нуру жанган.
Тоскоолдукка моюн бербей,
Тыкан иштеп аткарган.
Жалындаган жаштыгыбыз,
Бир карашта масс кылган.

Жалын элек
Чачыраган учкуну жок,
Өрт элек
Буюктурган түтүнү жок.
Кайраттуу элек тайманбаган,
Анткени
Алга сүрөп жаштык курак.

Мезгилдер өттү сага баш бербеген,
Бир сөздү кайталай сен экиден.
Жөрмөлөп
Араң барып сен турасың,
Карылык
Муунга түшүп экиленген.
Жаштыгым
Балдарым деп демиң сууп,
Баягы кайталанган күндөр менен.

БУЛ ӨМҮР ӨТҮП БАРАТ

Бул өмүр өтүп барат
Кайра келбес,
Неге алсырайсыңар?
Келбес, келбес,
Алыс калды.
Тээ алыста биздин жаштык,
Саргайган жалбырактай
өңү өчүп.

Келгиле, төргө өткүлө,
Ооз тийгиле даамдан.
Отуруп чер жазалы,
Алыс жакындан.

Эстейличи, отургула кандай эле,
Каткырыктар тамаша оюн-зооктор.
Баары эскирди,
Унутулган чөйчөктөй.
Отуралы, курбуларым,
Жакшы күндү,
Өткөндөрдү эскерип.
Тирүүлүктө калтырбайлы көңүлдү,
Кечиргиле ашык айтсам
Сыйлашып биз өтөлүк.

Дүйнөң өмүр эмес,
Жетпей жаткан.
Ак пейилден,
Ичкиле тартынбастан.

Кан эмес тамырда аккан,
Дүйнөң, акчаң.
Өмүрдү сактап калбас,
Мал дүйнөң түк, эч качан.

Уланталы өмүрдү,
Мээримибизге гүл өссүн.
Азгырылып дүйнөгө,
Өткөрбөйлү өмүрдү.
Жылдар калды, сүзүлгөн чүпүрөктөй.
Болоор-болбос нерсе үчүн,
Оорутпайлы көңүлдү.

Курбуларым, кыйышпастар,
Жазгыла чер.
Алган жар,
Балдар менен,
Тунук таза,
Өткөрөлү өмүрдү.

КОШКУЛА, КУРБУЛАРЫМ *(Бешөөнүн элесине)*

Мезгил учат билинбестөн,
Учкун болуп бир жылт эткөн.
Баары, баары артка калды,
Мектеп, балдар, шаңдуу күлкү.
Эргүү менен эмгектенген,
Табигый күч мыйзам тура.
Катарыбыз суюлууда,
Аргасыздан эске алып
Кайрылгыс ошол күндү.

Гүлкайырдай кулпурчубуз,
Бир сөз айтсак ооздон жулуп.
Эмгек, күлкү эриш-аркак,
Шакабадан дүкөн куруп.
Дүйнө – дүлөй, дүйнө – жалган,
Коштошуулар аргасыздан.
Көз ирмемге кайра келбес,
Ошол күндөр артта калган.

Ойлободук байлыкты мансап күткөй,
Ыйык туттук мекенди алыс кетпей.
Максатыбыз ак дилден кызмат кылуу,
Бир гана ушул болчу,
Арсыз өлүм татаал беле?
Узаттык Куланчыны.

Эске түштү, эске түштү
Жаштык мезгил жалындап кайра өчтү.
Сыздатып жүрөктөрдү,
Ирсалат, Суусар кетти.
Өмүрүң түбөлүктүү эмес тура,
Арадан Пита өттү.

А тамгасын үйрөтүп бөбөктөргө,
Алга сүйрөп аларды күндөп-түндөп.
Ыйласа ыйлап, сүйүнсө кошо сүйүнүп,
Шааркан турчу мектепке ал көрк бере.
Он жыл мурун окуткан,
Балдарын сени унутпай
Мына бүгүн эскеришти.

КЛАССТАШТАР (1965-1966-окуу жылы)

Май айы
Келген сайын кайталанып,
Балалык
Күндөрүмдү эске салып.
Кол булгалап
Чакырышып классташтар,
Элестери
Мандайымда катарлашып.

Оо, курбулар, кайдасыңар,
Бакыт кушу конду бөкөн
Алкыш алып жалпы элден.

Ийгиликтер жаралып мээнет төрдөн,
Элиң жериң сыймыктып сени менен.

Гүл терип кыр-кырлардан кубалашып,
Күлкүгө, шакабага кумар канбай,
Кыпкызыл килем төшөп салган өндүү.
Желпилдеп желге ыргалып кызгалдактар,
Биз дагы арасына сиңип кетип,
Көк шиберде колтукташа сыр чечишип,
Аба жарып шаңдуу чыккан каткырыктар.

Курбулар, биз жүргөн күндөр калды,
Кол булгап тээ алыста бүлбүл жанып.
Сөзбөппиз убакыттын өтөөрүн
Ойлобой жаштык бизден кетээрин.
Турмуш жолу аркыл татаал экенин.
Ал кездеги тунук таза сезимдер,
Аралашып кермек даамга өтөөрүн.
Биз картайып күлгүн курак кош айтып,
Кыйгач карап жакындабай кетээрин.

Оо, курбулар, кайдасыңар?
Тараганбыз туш тарапка,
Турмуш жолу ийри-буйру,
Сыноосунан өттүңбү сөн?
Улгайганда мага окшоп,
Кечигип сөздиң бөкөн?

Биз эми турмуштун даамын татып,
Ачуусу ширини аралашып,
Көрүүгө зарбыз азыр курбуларды.
Кыялда элестетип жакындашып,

Унутпайым, курбуларым, эстесиңер.
Жүрөгүмдө жаш бойдон жүрөсүңөр.
Кулагыма жаңырып ар бир кыздын күлгөнү,
Куйкум сөзү, балдардын тамашасы,
«Картайба» – деп мени сүрөп кубат берип.

Оо, курбулар, кайдасыңар?
Бөлөнгүн уул кыздын урматына,
Рахат ал небереңди жетелеп.
Убайын көр бактылуу карылыктын,
Күнүгө бата кылам өмүр тилеп,. (!)
Мындан башка эч нерсе колдон келбейт.

КАЙДА КАЛДЫ

Жалын жаштык майтарылгыс,
Шаңдуу эмгек.
Алдан тайгыс,
Убакыт учкан куштай
Алыстады.
Бизден алыс
Ал күндөрүм кайда калды?

Кызгалдактуу
Адыр-адыр белесте,
Жыпар жыттуу
Тулаң шибер белде калды.

Жалтанбастан
Бетке айткан,
Курчтук менен тайманбастан.
Сын пикирди бетке айткан,
Өткүр мезгил кайда калды?
Белес, белес бетегелүү,
Кымыз жыттуу төрдө калды.
Кайрылбастан ал күндөрүм алыстады-алыстады.
Каткырыктар оюн күлкү,
Чарчоо билбей күнү-түнү.
Эриш аркак жашоо эмгек,
Мезгил бизден алыстады.
Кайталангыс ал күндөрүм,

Жымыңдаган ай көктөмдө (!)
Жылдыздуу түндө калды.

Ойго келбей
Мезгил өтүп кетээрин,
Жаштык деген
Өз кезегин өтөөрүн.
Билбептирбиз
Кийин кийин өкүнүп,
Ошол мезгил
Түш сыяктуу бүдөмүк?...
Кол булгалап өтөөрүн.

Кармай албай
Жүгүрсөң да жарышып,
Жарым жолдо
Өпкө кагып карышып.
Шар сыяктуу
Жели чыгып соолуган,
Кунарсыз
Жашоо менен кармашып.
Күндөр сага
Орток болуп өтөөрүн,
Эч убакта билбеппиз.

Табигый күч
Өз мезгилин өтөөрүн,
Мейман болуп
Карылыктын келээрин.
Сен каалаба, каалагының
Кишен салып эки бутка.
Чачтарыңа бубак түшүп,
Жаштык курак өтөөрүн
Эч убакта билбеппиз.

Ден соолугуң
Гүлдөп турган мезгилде,

Көп иштерди
Аткарбапмын эмнеге.
Күн өтүптүр
Жаштыкка биз деңи масс,
Өткөрүпбүз ошол кезди (?)
Пайдаланбай шалаакы.
Күн өткөрүп
Оюн менен ыр менен,
Мезгил тура
Отуз кырктын арасы.

Акыл өлчөп
Жаш өөдөлөп калганда,
Акыл жетип
Жаман менен жакшыга.
Кайрат күчүң
Тайып сенден алыстап,
Алың жетпей шалдырап.
Тилиң менен
Аткарасын баарысын,
Бирин укса
Бирин укпай жемелеп.
Дүйнө сага
Улам кызык көрүнөт...

Тажрыйба акыл өсүп тереңдеп,
Көзүң жетип
Аткарылбай көп иштер.
Өткөн күндү,
Аргасыздан сен эстеп.

Бул жашоонун
Закону экен бузулгус,
Өзгөрүлбөс
Өз мезгилин өтө деп.

«ЭЙ КУРБУЛАР ЧОГУЛАЛЫ»

Рахаттуу күнүң кызык,
Достор менен.
Аралашып бирге отурсаң,
Өткөн кеткен кептен салып.
Жарты наның
Ширин даамдуу курук чайың,
Чер жазылат кошо ичсең.
Сергийсиң сөн эс аласың,
Дөнөң жеңил күлкү менен.
Баарын, баарын унутасың,
Нерфиң сергийт.
Диагнозу достор келген...

Көйгөй кылбай көр оокатты,
Эй досторум чогулалы.
Көңүлдөрдү сергители күлкү менен,
Отуралы жаштык кезге кайрылалы.

Башкаларга айта албаган,
Көңүлдөгү сырды айтышып.
Сыйлашалы жан дил менен,
Ошол гана азыр бизге.

КЕЛГИЛЕ ДАСТОРКОНГО

Тагдыр буйруп төрөлүппүз бир жылда,
Ар бир айда ар мүнөздө уул кыздар.
Билим алып бир класста,
Туш-туш жакка тараппыз.
Алыс калып ал убактар,
Көп жыл өттүп арадан.

Байкалбастан жылдар жылдар өтүптүр,
Баркын билбей элес албай.

Жаштыгыбыз кетиптир,
Анда анда биз жаштыкка дөңги мас.
Өмүр бою жаштыгыбыз,
Бир орунда турчуудай!
Курчтук менен өткөрүппүз мезгилди.

Келгиле чогулалы дасторконго,
Кайрылалы балалыкты салып эске.
Жоруктарды айталы санап санап,
Мүнөткө жашаралы айтып бирден
Эстейличи окуучулук күндөрдү.

Биз жетиде
Төнтөк элек бир канфетти бөлө жөшкөн,
Жакпай калса кылдай нерсе.
Кайтарып бергиниң деп
Артынан сая түшкөн,
Көздөрдү эстейличи классташтар.

Жамбаштап курак сумка көтөрө албай,
Чурулдап чоң сунабыз тилди албай.
Ручка китептерди ала качып,
Эжеке агайларга арызданмай.

Колдор бүт сыя болуп ала була,
Аны менен мурун жанып кайра-кайра.
Ботала мотурайган балалык көз,
Бактылуу учур тура тунук таза.

Бой жеттик
Өзүбүздү оңдоп түздөп,
Аста сүйлөп кылыктана.
Көз артып улуу балдар,
Кыз жигит катар баскан.
Кызганып классташың токмок жеген,

Жашырбай айткылачы?
Кызыктуу кайталангыз ошол күндөр.
Чын эле кыздарыбыз

Баш кошту улууларга,
Балдарыбыз үйлөнүштү
Кыйла кичүү кыздарга.

Азыр мына карагыла,
Картайыпбыз...
Биз шар басып кете албай,
Чоң-ата чоң энебиз.
Сый көрөлү балдардан,
Сыйлашалы өмүр бизден кеткенче.
үлгү болуп кийинкиге,
Келгилечи ак дасторкон четине.

КЕСИПТЕШТЕР

(Ирсалат менен Суусардын элесине)

Эсте турат
Эсте турат,
Биз жаш убак.
Жаңы келин келиптир деп,
Көрүүгө жөнөп калдык.
Улуу аялдарга кошулуп,
Көрүүгө аны ашыгып.

Мен да андан,
Мурунураак келген келин.
Салт боюнча үйдөн чыкпай,
Бук болуп отуруп.

Шыңга бойлуу, бели тутам,
Келин турду
Ызат кылып улууларга.
Улам улам ийилип,
Улам бирине жүгүнүп.

Кудай жалгасын деп өөп,
Жоолук салып апалар.

Кезек мага келгенде,
Муюп биздин көңүлдөр,
Таанышып калдык.
Тең экенбиз,
Аты экен Ирсалат.

Ак саргычынан келген,
Көзү көкмөк жылдыздуу.
Шайыр мүнөз күлмүндөгөн,
Келин экен.

Кесибибиз бирдей болуп,
Иштеп калдык бир мектепте.
Көңүлүбүз жарашып,
Ынак элек
Бири бирибизден.
Кеп көңөшип сурашып...

Жан дили менен берилип,
Жаш муундарга.
Тамга үйрөтүп,
Тарбия берди.
Күндөп, түндөп,
Күчүн үрөп.

Анан дагы эмне болду?
Убакыт зымырык куштай,
Учуп өттү билинбей.
Биз окуткан балдар,
Эрезеге жетти.

Айрымдары кайра биз менен,
Кесиптеш болуп.
Кошо иштешти,
Убакыттын өткөнү
Ошондо сезилди.

Убакыт тынымсыз,
Жебесин кагат алга умтулат.
Эскиси жаңысы менен алмашып,
Убап чубап.
Улам улам
адам үчүн,
Күндүн көзү күңгүрттөнүп.
Эртеги көч сени аңдып,
Ажал тооруп.
Оо ажал сен күчтүүсүн,
Кара мүртөз, сен жалмап.
Сенден качып, эч нерсе кутулбас,
Кутула албайт.
Кечеги эле кошо жүргөн,
Жан кыйышпас курбуму.
Арабыздан жулуп кетти,
Ирсалатты!...

Тамашалап көп айтаарда,
Көзү күлүп.
Өзү эле туюндуруп,
Азыр мына сени менен,
Тиктеше албайт
Жароокөр көз.

Укпайсын эми анын,
Коңур үнүн.
Тыз, тыз жүрөк ыйлайт,
Ичтен бугуп.
Келбейт колдон арачалар,
Оой арман ушундай.
Балдары жаш.

Таш боор ажал,
Боор оорубайт.
Же адамга
Мен келдим деп,
Күн мурунтан туюндурбайт.

Аңдып келет билинбөстөн,
Муңдуу үндү укса
Табасы канат.
Бу шордуу пенделерди,
Ар ойго салат
Арабызды кемитет

Кемитет кемитет
Зулум тура,
Зулумдугу болбосо
Каникөйдөн кем калышпас.
Сарамжалдуу оор басырык,
Адамдын ким экенин баалай билген.
Жароокер жан эле,
Суусар канна?!

Эске түшөт
баары бары,
эске түшөт
Талыкпаган тирбиячы.
Жароокер эне эле,
Жанып турчу.
Кош жылдыздай,
Коллективдин арасында.
Суусар менен Ирсалат!...

Муп муздак,
Муздак шамал.
Кайдан келди,
Күйүп турган тирүүлүктүн (?)
Отун жалп өчүрүп.
Кайдан келди
Кайдан келди?!
Кош деп араң ооз кыймылдап.
Коштошо албай,
Дүр, дүр этип жүрөк сыздап.
Не дейбиз анан,

Эч нерсе колдон келбейт.
Сооротуп бири-бирибизди,
Пендечилик деп келебиз.
Кошкула курбуларым,
Коштошуу кандай арсыз.
Оор болсо да кетерөбүз,
Биз пендебиз.
Кошкула курбуларым!!!

КАЙРА КАЙТТЫК

(Курбуларым Майраш, Жыпарканга)

Оо курбум, эңсеп, эңсеп,
Келдик эле араң зорго темселеп.
Бекитилүү эшигин шалдырадык,
Көчүк басып көк ташка кайра кайттык.

Эгер сен болгондо,
Көп сөздүн башын чагып,
Өткөн күндөрдү эске салып.
Бирин оңдоп, бирин түздөп,
Курутмакпыз көптөрдү
Кыялда жашармакпыз,
Шарактап күлүп,
Шыпылдап, шайдоот болуп.

Капыялап чымчып сүйлөп,
Аз болсо да гүлдөмөкпүз.
Өйүгөн жүрөктөгү
Көйгөйдү кошо бөлүп,
Сүйүнүч эгер болсо
үчөөбүз тең бөлүшүп,
Жеңилдеп кыйла сергимекпиз.

Сөз бүтүп бата кылып,
Тур, турга келгенде

Буттарыбыз бизге эрк бербей
Кыйлага жөрмөлөп барып,
Соксоңдоп аксап туруп,
Анан үйгө жөнөмөкпүз.

Мейли, мейли, үйүң бекик болсун,
Сен ооруба
Дөн солугуң бөкөм болсун.
Чынында теңтуштар өзүнчө ыйык,
Жүрөлү жер үстүндө бирге болуп.
Башкалар байкабаган
Даамды татып.

Көпкө чейин көрбөй калсам,
Курбулар, куса болом.
Бөйрөгүм эңшерилип,
Алыс кетсем туталанам.
Күндө бирге жүрбөсөм да,
Силер бар деп каниет кылам.

ЭРИШ АРКАК ЭЛИНЕ
(Бакирова Пазилат менен Чотоев Абидин
акеге)

Өмүрүн арнап эл үчүн,
Эмгек кылды талыкпай.
Чөйрээк кылым иштеди,
Аялдардан алгачкы
Интелөгөнт Пазилат.

Биз билебиз айылдык совет,
Жаңылыктын жарчысы.
Жаңы салт жаңы үрп адат,
Сенин үндөөң менен
Эл арасына таратылып жатат.

Жаңы үйлөнгөн жаш жубайлар,
Бакыт үйүнөн чыкса булактап.
Жакшы каалоо сөздөр,
Айтылып турса.
Ал жерде убактап,
Сыймыктанып турабыз кубаттап.

Жеңил колдуу Абидин аке,
Айыктырдыңыз өмүр улап далайларды.
Эриш аркап эл ичинде,
Эли эмгегин баалап жубайларды.
Дайыма алкыштарын айтат!

ТУУГАНДАРЫМ

Тамырымсың терең жайган,
Медер болуп кубаттанам.
Туугандарым, силер барда,
Чынармын мен көктөп турган.

Чаңкаганда суусун болуп,
Алсырасам кубат берип.
Дем күч мага туугандарым
Акылыма акыл кошуп.

Капалансам, сыр чечишип,
Силер менен бөлүшөм.
Көөдөндөгү бугум чыгып.
Сергий түшөт бүт дөнөм,
Өбөк-жөлөк бир туугандар,
Сыймыктанам силер менен.

Бир болуп жакшы жаманда,
Колдоочум бир туугандар.
Дөөлөт конуп башыңарга,
Коштоп жүрсүн дайыма.

ПАРИЗАТ
(Эжеме арналат)

Аты да,
Заты да Перизат,
Эжекөм сүйүктүүм Паризат.
Жетилтип
Жеткиликтүү тарбия,
Бериптир балдарына ар убак.
Жетинин бири кызыр делет,
үч уул, төрт кыз тарбиялап.

Сөз чеберин талдап сүйлөп,
Шакаба куйкум менен.
Жеткире таамай айтып,
Эжекөм бир сөз менен.
Ашыкча сөз сүйлөбөй,
Адептүү уул-кыз өстүргөн.

Келмеси ооздон түшпөй,
Беш убак намазын үзбөй.
Жашынан ыйман жолунда,
Жездекөм Абдилашым.
Ата жолун жолдоп,
Арамдык ач көздүктөн,
Жаа бою качат,
Пакиза өскөн.

Чын эле кызыр колдоп,
Жаман эмес балдары.
Жөлөк-таяк бир-бирине,
Окуду жогорку окуу жайларды.
Тарбиясын ата-эненин,
Жеткиликтүү алганбы?

Кыздары гинеколог, экономист,
Тигүүчү, көнжетайы дипломат.
Уулдары архитектор композитор,
Саясатчы тил которот.

Колдоочусу Кулун ата өзү бөлөм,
Иштери жүрүп жатат жаман эмес.
Уулга бөргис кызыбыз Урмат ана,
Салып койду айылына чоң мечитти.
Сыймыгы элинин Курмажаны,
Мектепке жаңы парта алып берди.
Колдосун Алла Таала,
Сактасын жаман сөздөн.
Сактасын жаман көздөн,
Туугандын туткасы бол.
Өмүр бою...

ИНИМ ТЫНЫБЕККЕ

Видеодо көрүп алып, алган үйүңдү,
Толкундап, кубанычка мөн балкыдым.
Эмгегиң аракетин төккө кетпей,
Максатыңа, Тыныбек, сен жетипсиң.

Кыялымда түшүп алып, машинаңа,
Төрмөлөп, кубанычтын ыргагына.
Кучактап, улам-улам жалынамын,
Жар салып, бүт ааламга кыйкырамын.
Бакыттын кушу конду, мына кара.

Кубатым, кош кубаныч, куттуу болсун,
Качырба, бул куш аны бөкөм туткун.
Манчыркап, дердеңдебе көөп кетпе,
Атанын айткандарын дайым эсте.
«Ток болгондо көктү карап,
Ач калганда жер караба» деген.

Байлыкка манчыркабай эч убакта,
Улуу, кичүү кадырлагын, баарын сыйла,
Байлык деген, колдун кири жууса кетет,
Сыйчыл болсоң, жүрөк жибийт,
Болуптур атанын баласы деп.

НЕ КЫЛАЙЫН (Бир боорум Амирбекке)

Эркин учкан асмандагы бүркүттөй,
Сызаар элең тоо аралап эрикпей.
Терген таш,
Май очокту тынбай басып.
Бөктөрүп келээр элең кайберенди,
Кантейин алла алдында адам алсыз!?
Азыр сен үй туткуну үйдүн кулу.
Толтойду, Босого Акташ, Кара Белди,
Жарышып шамал менен басаар элең.
Уларын кекилигин кошо алып,
Бир күндө төрт беш кийик атаар элең.
Кайран жан оору айынан майыштыбы,
Жабыркап сен алыска чыга албай
Азыр сен үй туткуну үйдүн кулу.

Атиң ай адам алсыз адам алсыз,
Колдон келсе оорусун.
Ыргытмакмын чапчып алып,
Оордуна сен ооругун десе эгер.
Эл аралап басып кетсе Амирбегим,
Чын дилимдөн алаар элем.
Мен өзүмдү садага чабаар элем,
Алсызмын, алсызмын мен.

Аллага миң мөртөбө жалынамын,
Амандыгын бергиниң деп.
Бир боорумдун,
Андан башка колдон келбейт не кылайын.

Окутуп
Нечен-нечен бөбөктүрдү,
Тарбия таалим берип күнү-түнү.
Тынымсыз эмгек кылган күндөрүмдү,
Эстесем жүрөк ыйлайт жүрөк сыздайт,
Азыр сен үй туткуну үйдүн кулу!

Бир боорум шыпаа издеп,
Доктурлап табыптардан.
Аракетти көп жасадың,
Таасири болбоду го(?)
Бешенеге жазганыбы алланын.

Айла барбы уча албай,
Канаты сынган бүркүт сымал.
Төшө тиктеп көз менен,
Алыс алыс жактарды.
Акыл жетип ал жетө албай,
үйдө олтуруп калдыңбы?

КЕЛИНИМ АЛИМА
(Төрөгелдиевага)

Калатыңдай ак аппак,
Пейлиң назик тунук таза.
Күндөп түндөп жүгүресүң,
Ооруларга көңүл бөлүп.
Сакайтып дабасын таап,
Оорусун так аныктап.

Пейлиң кенен,
Ак пактадай созулуп.
үй-бүлөңө көрүп камкордук,
Оорутпай көңүлүн аста айтып.
Тегизсиң туугандарга сый көрсөтүп,
Чоң кичине дебестен көңүл бөлүп.

Акылын жардамын кошо берип,
Жүгүресүң наристеге өмүр тилеп.
Эне-ата мындай калып,
Ажал менен күрөшүп.

Келгенде мээрим төгүп,
Жолуңдан тосуп алат.

Дасторкон жайнап даамга,
Эненин мээримин толукталат.

Көңүлүң көтөрүлүп сергип,
Жеңилдейсиң
Келин эмес сени мен эне деймин.
Уул кызыңдын сыйын көрүп,
Урматта бол деп тилеймин.

ОКШОШТУРАМ САГА

Окшоштурам гулду сага,
Бажырайып ачылганда.
Гул элөң сөн да анда,
Жытың аңкып.
Толукшуп толуп турган
Апкаарып сөз айталбай,
Алдастагам, алдастагам

Гул элөң жаңы ачылган.
үзүүгө батына албай,
Жүрөктөр калтыраган.
Суктанышып
үзүшкө батына албай,
Апкааргам, апкааргам

Жаз кетти күзгө таяп,
Адамдар гүлгө окшоп
Өңү өчүп ал картаят.
Күздөгү жалбырактар,
Эх, өмүр өтүп барат.

КЫЗ КЫЯЛЫ

Капкара көз кара каш,
Күлүп койсо нур жүздүү.
Кылыктана караса,
Кыз кыялы миң түрдүү.

Төңсөлө басып жайкалса,
Жылдызы ысык бото көз.
Жылаажындай үн менен,
Чок салаар кыйла жүрөккө.

Алча моюн түймө чач,
Акылга терең жоодур көз.
Кылчая карап каш серпсе,
Кылыгына жигит масс.
Ай чырайлуу жоодур көз,
Ак марал сындуу ак тамак.
Акырын карап көз сүзсө,
Ашыктык отун ал жагат.

«КЫЗЫЛ ГҮЛ»

Кыраңда өскөн кызыл гүл,
Кулпуруп турат суктантат.
Кылчактап бекер караба,
Кыйышпас адам ал жыттайт.

Бөлсөкө чыккан кызыл гүл,
Аңкыйт жыты буркурап.
Бекерге карап тооруба,
Бекишкен адам ал жыттайт.

Буркурап жыты жетилип,
Ажайып кооз толуптур.
Бапестеп багып багбаны,
Өстүрсө экен соолутпай.

Үлпүлдөп нурлуу жетилип,
Тоту куш сындуу болуптур.
Кадырлап бакса багбаны,
Жыпарын чачып гүл ачаар.
Балына кумар кандырып...

«КӨПӨЛӨК»

Жеңил жумшак,
Учуп жүрөт көпөлөк.
Дөм албастан,
Мөнмөсүнип көкөлөп.
Ачуусу бар ширини,
Ылгабайт ал.
Консо болду эртөлөп,

Ширин таттуу,
Гүлгө консо масс кылып.
Рахатка
Батат жыргап ашыгып,
Каниет албай.
Кумарына ал гүлдүн,
Учуп жөнөйт.
Башка гүлгө суктанып...

Турган мөнөн,
Көз уялтып суктантып.
Өңү сулуу,
Маңызы ачуу гүл тура.
Учуп барып,
Конду эле көпөлөк.
Сиңбей шире,
Уча албай шалдырап.

Аары жүрөт,
Көпөлөккө аралаш.

Учуп конуп,
Шире издеп кыңкылдап.
Чагып алып,
Чочутту окшойт ак гүлдү.
Дир-дир этип,
Ал ыргалып басылат.

Аары менен,
Көпөлөгүң бип бирдей.
Каниет албай,
Коно берет жыт искей.
Соруп алып гүлдүн тунук ширесин,
Учуп жөнөйт.
Башка гүлдү сонуркап...

Жашоодо да
Мындай турмуш кезигет,
Жетпей баркка
Башкаларды ал эңсеп.
Ыдыратып
Өз турмушун бүлүнтүп,
Байкабастан түшөөр торго
Койгон капкан чак этип.

«СҮТАК»

Айлана тыптынч мемиреп,
Сүтак үнү басылбай безеленет.
Кусалык жык толгон үнүнө,
Чакырат түгөйүн чарчоо билбейт.

Түгөйүн чакырат талыкпастан,
Таң агарып шоолаларын чачкычакты.
Сүйүүгө кумары канбай калган,
Үмүттүү жаш селки ал сыяктуу.

Сүтак, сүтак
Тынымсыз сайрай берет,
Сагынычы тарабай дале келет.
Үмүт менен унута албай,
Түгөйүнө эркелөөчү күндү эңсеп.

ЭЛЕСИҢ ЖАШАЙ БЕРЕТ

Жолугууга
Экөөбүз тең келебиз,
Саламдашып
Баш ийишип кол берип.
Назик кармап
Колду бекем кысышып,
Сыр жашырбай жооп берип.

Айбыкпастан
Ачык айтып сүйүүмдү,
Ал да нени
Талашып көпкө жүрүп
Чечилип.
Сырымды төгүп салам.
Жароокерим
Жашырбай билгенимди.

Мунун баары
Кыялымда өңүмдө эмес,
Алдастайм Көргөндө апкаарыйм.
Эмнеликтен
Билбейм жооп таба албайм,
Элесиң
Жашай берсин мени менен.

Мен сени
Күтүүсүздөн жолуктурдум,
Жүрөгүмө чок салдың ооруттурдуң.
Жол бербейт кыз адаби.

Айта албайм ички сезим туюмумду,
Жашайсың сен мени менен.
Жолдош болуп өмүр бою...

Тагдыр мени койсо да зарыктырып,
Арабызды кошподо алыс кылып.
Бейкут түндө ыр жазсам кагазыма,
Тургансыйт элесиң жарык кылып.

«ПЕНДЕСИНЕ ТАРТУУЛАГАН»

Арзууну
Адам үчүн тартуулаптыр,
Махабат
Өлбөйт өчпөйт дайым жандуу.
Балалык тунук сезим менде дагы,
Өчпөстөн тунук таза сакталыптыр.

Унутпайм ар дайым мөн эстеп келем,
Сүйгөмүн ал сүйүүмө мөн жетпегем.
Мүмкүн ал төбөлөнүп төпсөлмөкпи,
Ыйыктыр эскерип айтып жүргөн.

Бул сезимге тушукпаган кимдер гана,
Жаш улан нечен, нечен кыздар ууккан.
Убагында улгайган улуу муун да,
Ызасын жаш аралаш ичке жуткан.

Өкүнгөн «Кандар» дагы арман кылган
Мен деген «Бектерди» туткун кылган
Табигый закон тура кача алгыс
Жаратканда пендесине тартууланган.

«СҮЙҮҮ ДЕГЕН АТЫН ЖАЗЫП»

Куйкаланып жалынына
Уйку качып сарсанаада
Күндөр өткөн ачуу таттуу
Махабаттын капасында

Ойго батып түнт тарткамын,
Жүрөк сыздап турса дагы.
Күлгөн болуп мөн актандым,
Бирде ызгаар суугу жок ичиркөнип.

Какталдым махабаттын аптабына,
Капыстан
Күтүүсүздөн сөн жолуктуң.
Жай жаткан
Жүрөгүмө бүлүк салып,
Өрт борлуп.
Ал көз караш түбөлүккө,
Калтырды
Сүйүү деген атын жазып.

«БИР МЕРТЕБЕ СҮЙБӨДҮҢ»

Элесинди унута мөн албадым,
Нечен ирет

Өзүмдү өзүм алдадым.
Сүйүү деген өзүнчө бир күч тура,
Жүрөгүмдү ээлеп алдың ардагым.

Ичим тыз дейт,
Бирге басып жүрбөдүк.
Мээримиңе эркелеп мөн күлбөдүм,
Тагдыр мага
Аны ыраа көрбөптүр.

Сен да мени бир мертебе сүйбөдүң,
Каниет кылам
Күндө көрүп турганга.

Баш ийдим мөн,
Тагдырдын салганына.
Алдыртан жылмайып карап койсоң,
Айырба дейм.
Эч айырба ,
Шүгүр деп мөн ушуга.

«МЕНИ СҮЙБӨС ЭНЧИЛҮҮМ»

Сен мени
Мен сүйгөндөй сүйөсүңбү,
Көңүлгө
Алып мени жүрөсүңбү.
Болбосо
Көңүл улап кайдыгер сен,
Мыскылдап
Алдыртадан күлөсүңбү.

Мейли алда
Көңүлүмдү улап койгун
Үмүтсүз
Калбасын сезимим
Мен болсо
Чын дилден сени сүйдүм
Өзүмдү-өзүм
Алдай албайм кечиргин

Сүйүүнүн
Туткуну болуп калдым
Өчпөй койду
Сен деген сезимим
Түбөлүк

Жүрөгүмдө сакталасын
Мени сүйбөс энчилүүм

«МААНИ БЕРДИМ»

Эсимде
Өспүрүм кез уяң элең,
Алдыртадан
Жалт-жалт тиктеп караар элең.
Сүйүүңдү
Ачык айтып билдире албай.
Үшкүрүп
Жалгыздыкты самаар элең.

Мен да жаш
Элес албай сезимиңди,
Каткырып
Карашыңды шылдыңдагам.
Сен жазган,
Каттарыңдын маанисине,
Түшүнбөй
Эмнеси деп айраң калгам.
Мезгилдер
Билинбестөн чубап өттү,

Мени да
Ошол сезим эндиретти.
Ошондо
Мани бердим күчүнө анын,
Жалынсыз
Куйкалаган ошол өрттүн!

«ДАНАКЕРИ БӨБӨКТӨР»

Жол жол карап көздөр көзгө чалдыгып,
Жалын учуп жүрөк зырк деп тез согуп,
Ала качып көздү ошол секунддан,
Сезим калчу уйгу туйгу удургуп.

Көрбөй калсам кусаланып сагынып,
Жүрөк кургур чокко түшүп жалындап.
Алоолонуп өрттөнүп ал кетчүүдөй,
Аба жетпей калгандай ал сыгылып.

Таза сүйүү сезимине арбалып,
Сүйлөшчүү элек көздөр менен арбашып.
Эсте турат ал күндөрүм бүгүн да,
Жан дүйнөмө чексиз арзуу тартуулап.

Өмүрдө унутулгус ал күндөр,
Тунук бойдон эскирбестен эсимде.
Бузулгус чеп бириктирип ширеткен,
Бөйтөндөгөн ананайын бөбөктөр.

Жашоодогу унутулгус ал күндөр,
Бөксөрбөстөн дагы деле сезимде.
Бөкөмдөгөн турмушуму ширетип,
Данакери көрөңгөсү бөбөктөр.

АЛЫПТЫРМЫН СҮЙҮҮ ОТУН ӨЧҮРҮП

Жүрөгүмдө дайым сени жактырып,
Турсам дагы түз жооп бербөй наз кылып.
Башка сөзгө алаксытып түз айтпай,
Алыптырмын сүйүү отун өчүрүп.

Сүйөм дедиң сырыңды айтың чечилип,
Сен деп согуп турса дагы жүрөгүм.

Кыз намысы жооп бербей,
Алыптырмын сүйүү отун өчүрүп.

Жылдар өтүп жылдар өтүп,
Ал кезден биз үмүт үзүп.
Жолуктук капысынан,
Таар жерде биз сүзүшүп.

Көздөр жанып
Жаш кезди эске салып,
Эскирген жараны биз
Алдыкпы эзе басып.

Алдыртадан
Жалжал тиктеп апкаарып,
Ал кезди
Эске салып азгырып.
Жүрөктөр турду буулугуп,
Качанкы жаштыктын элестери.
Каректе турду катылып...

Кетсе да арадан жылдар өтүп,
Жолукканда жүрөктөр.
Дүк-дүк согуп
Кайдыгер карасак да билбегенсип,
Кезде турду өкүнүч.

Эки жүрөк бир-бирине жуурулушпай,
Өмүр бою унутулбай.
Калды өчпөй анын тагы,
Сүйүү оту алоолоп бийик жанбай.

Сүйгөмүн сүйө албадым,
Паркын баалап биле албадым.
Таразалап тагдыр ташын,
Оордуна кое албадым.
Ыйык экен ата-эне,
Кыя албадым, кыя албадым.

Жылдар өтүп, арадан жылдар өтүп,
Арабыз алыстады күүгүмдөнүп.
Унутулбайт, жаштыгым унутулбайт,
Жылт этип эске түшүп кээ күндөрү.

Күндөр өтүп, арадан күндөр өтүп,
Ал кездер алыс калды оту өчүп.
Жүздөргө бырыш түшүп улгайса да,
Жаштык кез, эске түшөт бир жылт этип.

ТАЛДАЙ АЛБАЙ

Сакта деп калың дептер мага бердиң,
Сүйүү ыры жык толгон ал дептерде.
Парактап ,ачкан сайын жолуктурдум,
Канжар сайып жараланган жүрөктөрдү.

Тагдыр да айрылыш жол адашуулар,
Коштоптур ал кезде биз билбеппиз.
Адаштык ал жолдорду талдай албай,
Сүрөттөгү жараланган жүрөктөй.
Сыздай, сыздай...

Чечкинсиздик себептир уяндыктыр,
Кыздагы наздык намыс тушап салган.
Бирок да унутулбайт балалык кез,
Сүйүүү изин салып жалындаган.

Ал кездер эске түшөт кайра-кайра,
Талдай албай, табышмактай.
Ал түйүндү чече албай,
Сүйүүнүн баркына кеч түшүндүм.

Балалык ал сүйүүмдү,
Аяп турам кече албай.
Бүдөмүк жөө тумандай тарап кетти,
Бурутка аралашып бири калбай.

ЭСТЕЙМИН ОШОЛ КЕЗДИ

Булак үнү миң кубулжуп,
Түнкү шоокум жүрөк булкуп.
Жөл менен кошо ыргалып,
Сүтактын үнүн тыңшап,
Сүйүүгө балкып турган,
Жаштыгым алыс калган.
Жымыңдап жылдыз жанып,
Суктана бизди карап,
Ай нурун төгүп турган.
Бакытка балкып анда,
Жаштык кез жалындаган.
Убакыт куштай сызып,
Кош айтып колун булгап,
Алыстаган, алыстаган.

Гүлдөр жайнап, өрүк гүлдөп,
Жытына магдырашып,
Аруу тилек үмүт менен
Уктабай таңды атырып,
Жаштык кез кандай таттуу.
Эстеймин ошол кезди,
Алыстаган, алыстаган.

Кубалашып жылдар өттү,
Жаш баратат өйдөлөп, жалын өчтү.
Көз алдымда жаштыгым,
Алыстан-алыстан,
Бүлбүлдөп өчүп барат.

Чарчоону эч бир сөзбөй,
Эмгек менен эриш-аркак.
Кызыктуу күндөр өткөн,
Ал мезгил алыс калган алыстаган!

СҮЙӨ АЛБАДЫҢ

Жылмайып алдыртадан сырдуу карап,
Ай эркөм сезимди козгобочу.
Жүрөктү куйкалап ал кез мөнөн,
Жан дүйнөмө бүлүк салып ойнобочу.

Жыл өттү далай,
Чайналам далө унута албай.
Эимде анда,
Коңур күз гүмүш айында.

Капысынан жалын чачып,
Жүрөгүмдү ойготуп.
Сезимге сөн бүлүк салып,
Өмүр боюу ойлонтуп.
Жаш жүрөктү кыйнаган...

Бул сезим жүрөгүмдө,
Сакталат тунук таза.
Жетпеген сүйүү ыйык,
Жашайсың сезимимдө.

Мен үчүн ыйык болуп,
Жаш бойдон түбөлүккө.
Жүрөктөн түнөк тапкан,
Жашайт бирге ар качан.

Кечир ардагым сүйө албадың,
Ак сүйүүң башкага жанат арналган.
Ал күндөр кайрылып кайра келбес,
Тагдыр дөгөн, татаал тура ушундай.

КЕЛЧИ МАГА

Келчи мага
Таңкы шоола ак таң болуп,
Мээрим төгүп
Эрте чыккан күнүм болуп.
Табына кошулуп ээрийин да,
Агайын мөңгү суудай
Тунук болуп.

Келчи мага
Көрк берген көктөм болуп,
Жаратылыш жанданган жазым болуп.
Искөйин жытыңды мөөкүм кана,
Тирүүлүккө жашоого угут болуп.

Келчи мага
Жайкы аптапта,
Гүл бетинде
Күн нуруна жылынган.
Күмүш нурлуу тамчы болуп,
Кошулсунчу булбул үнү,
Тирүүлүккө жарчы болуп.

Келчи мага
Комуз болуп,
Жүрөк кылын күүгө салып.
Тыңшайын чер жазылсын,
Балкып дөнө уккан сайын.
Таңшы, таңшы күүгө салгын,
Кайрылбас кайра келбес тирүүлүктү.

Келчи мага беттен сылап,
Эркелөткөн желим болуп.
Аңкыган жытыңды чач арча кайың,
Өмүргө өмүр улаар дарым болуп.
Таза абада дем алайын,
Эркин жүрөк согуп.

КҮТӨМ СЕНИ

Күтөм сени бак дарактар гүлүн төгүп,
Жер бети жашыл килем жамынганда.
Күкүк үнү эч басылбай,
Кусалык жүрөктү кыйнаганда.

Күтөм сени бүчүр жарып,
Жалбырактар байлаганда.
Ойлой берип жүрөк сөн деп,
Чыдам кетип сагынганда.

Күтөм сени жай толгондо,
Балапандар торолгондо.
Дүйнө кезип учкум келет,
Канат байлап сени издеп.

Күтөм сени бышыкчылык күз мезгилде,
Жалбырактар саргарып түшкөн кезде.
Төгүлүп күздүн жашы Сары убайым,
Күтөмүн күтүүдөн тажабайм
Күттүрүп мага келбес алтын айым.

Уйкуда жан бүткөндүн баарысы,
Мемирөп тынчтык өкүм сүрүп.
Уктабай сени күтөм, күтө берем,
Кычыраган кышкы суукка кайыгып.

Элжирейм кыял күлүк,
Сыр чечишип кошо жүрөм.
Келбейсиң, күтө берем, аны билем,
Кыял күлүк мени жетелеген.

СҮЙҮҮ МЕНДЕН КЕЧИККЕН

Каттар, каттар махабатка арналган,
Жык толо сүйүү сөздөр жазылган.
Жаштыгымда элес албай эч нерсе,
Аттың ай, убагында бааланбаган.
Эстейм, эстейм туңгуч сүйүүм,
Уйпаланган калың дептер,
Эстелик болуп менде калган.

Таалайыңды таптың бөкөн,
Сөни баалап кадырыңа жеткен.
Бааланбаган сүйүүнү ошол кезде,
Аяр карап азыр мен эстеп келем,
Эстеймин, эстеймин мендеги сүйүүнү кечиккен.

Тагдыр бул табышмактуу,
Тең шилтеп жолду бирге баса албаган.
Кечиккен жолоочудай шашкалактап
Келгенде кемеси кетип калган.

Жарк этип сүйүүнүн шамы жанып,
Жарык чачып жаркырап сүйө албаган.
Эстейм, эстейм алгачкы махабатты,
Кол сунуп алдынан тосуп ала албаган.

МЕНСИЗ ЖАШАП ЖҮРГӨНҮҢӨ КӨП БОЛГОН

Жылдар өттү, кубалашып окшошкон,
Сезилбестен жаштык кетти коштошкон.
Сенсиз мага жашоо жок деп айтчу элең,
Менсиз жашап жүргөнүңө көп болгон.

Эмнеликтен алмаштырдың башкага,
Жолуктуңбу татаал турмуш жагдайга.

Же болбосо ооздон чыккан жел беле,
Жүрөгүңдөн кайнап чыкпай жөн гана.

Жалындаган менде сезим өчпөдү,
Эске түшүп, түш өндөнүп кетпеди.
Жадыраган жаз мезгили кыш болуп,
Канча жолу өрүк гүлүн төкпөдү.
Сезимимде жашап калды түш өңдүү,
Жаштык кездин кайталангыс күндөрү.

Күнүм болуп, нурун чачпай,
Булут басып, жылыта албай,
Күйө албадың алоолонуп,
Буюктуруп түтүнүңө
Жалт деп өчтүң кайра жанбай.

Коштошпой кеттиң кайда биле албадым,
Билбөдиң жүрөгүмдүн ооруганын.
Себебин таба албай,
Соолуган гүлгө окшоп,
Санаага уйпаландым.

КАЛТЫРДЫҢ ГО АРМАНДА

Жоодураган көзүңө мөн тигилип,
Ааруу сүйүүм билдире албайм эмнеге.
Имерчиктеп көпөлөктөй айланам,
Жолуң тосом күнүгө.

Ак сүйүүгө азап тартып, жете албай,
Жүрөк чиркин кош айтышып, көтө албай.
Уяндыкпы же сүйүүнүн сүрүбү,
Оттуу көзүң куйгалады, садага.

Көп кыздардан жүрөк сени таңдады,
Сынайсыңбы, күлкү чачып арбайсың.

Капилеттен от жактың жүрөгүмө,
Көрбөй калсам башкаларан кызганып.

Кусаа болом саамга көрбөй калганда,
Болсоң деймин бакыт чачып жанымда.
Жүрөгүмө купия атың жазып,
Калтырдың го арманда.

ЖАРАТКАН ӨЗҮ ЖАЛГАСЫН

Ай астында
Кыз жигит кыналышып,
Купуя жүрөктөрдөн
Арзуу айтып.
Жалжылдап
Тек гана көздөр сүйлөп,
Жаштыктын
Сересинде ыргалышып.

Күбө болуп сүйүүгө
Жалгыз өрүк,
Эч кимге
Сыр ачпастан бөкөм туруп.
Жараткан өзү жалгасын деп,
Жаштарга тилек кылып.

Назданып
Кыз-жигитке башып желөп,
Жылдыздар
Коштоп көктөн күлүмсүрөп.
Коргоошундай
Ээрип алаар ыссык демде,
Эки жүрөк
Бүтүн болуп дүк-дүк согот.

МАЗМУНУ

Биригели, оо элим.....	3
Тынчтык керек.....	3
Суроо берем өзүмө.....	6
Пенделер.....	8
Бааланбай калды эмгеги.....	11
Кичинеден чоң ийгилик жаралар.....	14
Окуп жүр.....	16
Ош шаарым.....	16
Көмүскө калып баратат.....	17
Ыр жазам.....	18
Шык берип кой.....	20
Кыргыз тилим.....	21
Жаза берем.....	22
Биз дүйнөгө убактылуу конокпуз.....	23
Чыңгыз ага.....	24
Ырда Ырысбай.....	26
Ооган.....	27
Кыргызстан.....	28
Демократия деп.....	29
Окшоп кетет.....	32
Эне болуу.....	35
Энелер.....	36
Жаратыптыр жат кылып.....	37
Аткардымбы ата сөзүн.....	37
Каныбызда бар бөлө.....	38
Кел, нооруз, келгин.....	40
Кичи мекен киндик кан тамган жерим.....	40
Турмуш сынчы.....	42
Кош апакө.....	43
Унутулбайт эч качан.....	44
Кыз бала.....	44
Туулган жерим.....	46
Эне мазар.....	47
Баалай билип түшүнгүн.....	48
Акыл сурайм элесинөн (атама).....	48
Биздин максат.....	49
Жаштык курак.....	50
Талантты сен бергенсиң.....	51
Толкун сымал.....	52
Күкүк эне.....	53
Из калдыбы.....	54

Жашоо күрөш.....	55
Рахмат деп айтамын.....	56
Элим менен бир болсом.....	58
Эч жерден таба албадым.....	59
Ажал сен таш боорсун.....	60
Мен атамды түшүндүм.....	61
Үмүт менен жашап келем.....	67
Жашоо ыргактары.....	68
Агам Кадырбекке.....	70
Жашоо кызык.....	72
Биздин максат.....	73
Түшкө кирет.....	73
Атама башым ийием.....	74
Эркелегим келет дала.....	76
Аял.....	77
Кеч түшүндүм.....	77
Баркыңарга жөтпөптирмин.....	79
Күтүп калчуу.....	80
Карылык.....	81
Нөшөр.....	82
Жездем Суранбайга.....	83
Көз жаш жамгыр.....	83
Көпөлөк.....	84
Карыялар.....	85
Китеп.....	85
Жамгыр.....	87
Эрки менен уят болсо дилинде.....	88
Рахматты алып бөр.....	88
Бала эмне.....	90
Адамсында.....	91
Ишке ашсын тилектери.....	92
Көз алдымда элестери.....	93
Кутман таңым.....	94
Эскөртүүбү пендеге.....	95
Күнөө кимде айткылачы чындыкты.....	96
Сен кадамда түз ташта.....	98
Атың калсын.....	100
Билимге сен канып кал.....	101
Мугалим.....	102
Замандаш муну билгин.....	103
Түшүнгүн.....	104
Түйшүктүү кесип мугалим.....	106
Балдарыбыз билбей калсын согушту.....	106
Жеңип келген.....	107

Билинбестен өмүрүңдү кыскартат.....	108
Мектебим.....	109
Маңкурт наадан.....	111
Тагдыр.....	112
Тунук болсун сезимиң.....	113
Саламдашуу.....	113
Кичинеден чоң ийгилик жаралар.....	115
Бүтүрүүчү класыма.....	117
Бала убайын көрөйлү.....	119
Сен айтчы.....	120
Бала жашоом.....	121
Балдарым менин ырысым.....	122
Тукум ула.....	123
Асемам.....	124
Кылыгынан.....	125
Кетпейли эч ырдап.....	125
Айланайын бөйтөгөн.....	126
Жугунду бербей койдурам.....	128
Айбол, Айдоско.....	128
Неберемдин тилеги.....	129
Бала оюну нак турмуш.....	132
Тили ширин.....	134
Сый көрөлү.....	134
Сыймыктанам.....	135
Түркүгү бол үйүмдүн.....	136
Жоомарт балама.....	137
Кыздарыма.....	138
Келиндерим.....	139
Наристем.....	139
Берчи мага неберемди.....	140
Кулун-Ата.....	141
Ала-Тоо.....	143
Көңдүгүм.....	143
Сактайлы жаратылыш байлыктарын.....	144
Нооруз.....	144
Коргон калуу парызыбыз.....	145
Тирүүлүктүн үзүрү.....	146
Кыргыз элим.....	148
Жайлоо көркү.....	148
Ак булут.....	150
Жаратылыш кооздугу.....	151
Өз жериңди бапесте.....	152
Мен сагынам.....	153
Эмгек менен жетесиң.....	153

Чымылдак.....	154
Эстен кетпейт.....	155
Эстесиңер.....	156
Эске салып жаштыкты.....	157
Алас, алас.....	157
Эске салчы өткөндү.....	159
Курорттон эч ким көм эмес.....	160
Жаз келди.....	163
Кышкы көрүнүш.....	164
Кар көчкү.....	165
Жүрөк ыйлайт.....	166
Таңшы комуз.....	168
Эл үчүн эмгек кылса анан шайла.....	170
Өттү күндөр.....	171
Балалыкка баргым келет.....	172
Алты кыз.....	173
Керексиңер.....	174
Өрт элек.....	175
Бул өмүр өтүп барат.....	176
Кошкула курбуларым.....	177
Классташтар.....	178
Кайда калды.....	180
Эй курбулар чогулалы.....	183
Келгиле дасторконго.....	183
Кесиптештер.....	185
Кайра кайттык.....	189
Эриш аркак элине.....	190
Туугандарым.....	191
Паризат.....	192
Иним Тыныбекке.....	193
Не кылайын.....	194
Келиним Алима.....	195
Окшоштурам сага.....	196
Кыз кыялы.....	197
Кызыл гүл.....	197
Көпөлөк.....	198
Сүтак.....	199
Элесиң жашай берет.....	200
Пендесине тартуулаган.....	201
Сүйүү деген атын жазып.....	202
Бир мертебө сүйбөдүң.....	202
Мени сүйбөс энчилүүм.....	203
Маани бердим.....	204
Данакери бөбөктөр.....	205

Алыптырмын сүйүү отун өчүрүп.....	205
Талдай албай.....	207
Эстеймин ошол кезди.....	208
Сүйө албадың.....	209
Келчи мага.....	210
Күтөм сени.....	211
Сүйүү менден кечиккен.....	212
Менсиз жашап жүргөнүңө көп болгон.....	212
Калтырдыңо арманда.....	213
Жараткан өзү жалгасын.....	214

Бекболотова Айшайим

**ЭНЕ БОЛУП ТҮШҮНДҮМ
(ырлар)**

Тех.редактору: Тойчубаев Акылбек Аскарбекович
Калыпка салган: Ыкыбал уулу Элдияр

Басууга берилди 09.10.2016-ж. Кол коюлду 27.11.2016-ж.
Кагаздын форматы 84x60 ^{1/16}. 13,75 б.т. Буюртма № 9, Нускасы 100

Ош шаары, Курманжан датка көчөсү 236
0778 500 488, 0779 777 789